

Kommunedirektørens forslag til

Årsbudsjett 2022

Økonomiplan 2022-2025

Saltdal kommune

1. Innledning	4
2. Forutsetninger	5
2.1 Befolkning og utgiftsbehov	5
2.2 Skatt og rammetilskudd	10
2.3 Statsbudsjett.....	10
2.4 Bevilgningsoversikt drift.....	11
3. Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB).....	18
4. Investeringer.....	25
5. Finansielle måltall	28
5.1 Årlig utvikling i gjeld.....	29
6. Kommuneplanens samfunnsdel.....	30
6.1 Mål og strategier	30
6.2 Kommuneplanens føringer for økonomiplanen.....	32
7. Oversikt over økonomiske tiltak	32
8. Drift	34
8.1 Sentraladministrasjon	34
8.2 Oppvekst og Kultur	35
8.2.1 Stab Oppvekst og kultur	36
8.2.2 Grunnskolen i Saltdal.....	36
Rognan barneskole.....	38
Rognan Ungdomsskole	39
Røklund skole	39
8.2.3 Saltdal barnehager.....	40
Saltnes barnehage	41
Rognan barnehage	42
Høyjarfall barnehage	43
Trollskogen barnehage.....	43
Knekthågen barnehage	44
8.2.4 Flyktning.....	45
8.2.5 Kultur	46
8.3 Avdeling helse og omsorg	47
8.3.1 Stabsfunksjoner helse og omsorg	48
Tildelingskontor.....	49
Bemanningskontor	49
IT- og systemrådgivere.....	49
8.3.2 Saltdal sykehjem	50

8.3.3 Hjemmetjenesten	51
8.3.4 Bomiljøene.....	53
Bomiljø Rognan	53
Bomiljø Vensmoen 1	54
Bomiljø Vensmoen 2.....	55
8.3.5 Helsestasjon.....	56
8.3.6 Legetjenesten	57
8.3.7 Fysioterapi/Ergoterapi/Fysak.....	58
8.3.8 Barnevern	58
8.3.9 Knaggen aktivitetssenter.....	59
8.4 Tekniske tjenester	60
8.4.1 Byggforvaltning	60
8.4.2 Plan og Utvikling.....	61
8.4.3 Teknisk drift	63
9. Vedlegg.....	64
Tabell 1: Bevilgningsoversikt drift, første ledd	12
Tabell 2:Posten "Andre generelle driftsutgifter"	12
Tabell 3: Bevilgningsoversikt drift, andre ledd - Helse og omsorg	15
Tabell 4:Bevilgningsoversikt drift, andre ledd - Oppvekst og kultur.....	16
Tabell 5:Bevilgningsoversikt drift, andre ledd - Teknisk stab, sentraladministrasjon, felles finansiering og summering	17
Tabell 6: Økonomisk oversikt drift	18
Tabell 7: Finansielle mål og regnskap Rana kommune	21
Tabell 8: Bevilgningsoversikt investeringer, første ledd	25
Tabell 9:Bevilgningsoversikt investering, andre ledd	26
Tabell 10: Estimert framtidig utvikling gjeld	29
Tabell 11: Valgte tiltak budsjett 2022 - økonomiplan 2022-2025	33
Tabell 12: Sentraladministrasjon	34
Tabell 13: Stab oppvekst og kultur	36
Tabell 14: Rognan barneskole	38
Tabell 15:Rognan ungdomskole.....	39
Tabell 16: Røklund skole.....	39
Tabell 17: Saltnes barnehage	41
Tabell 18: Rognan barnehage.....	42
Tabell 19: Høyarfjell barnehage	43
Tabell 20: Trollskogen barnehage	43
Tabell 21: Knekthågen barnehage	44
Tabell 22: Flykning	45
Tabell 23: Kultur.....	46
Tabell 24: Stab helse og omsorg.....	48
Tabell 25: Sykehjemmet.....	50
Tabell 26: Hjemmetjenesten.....	51
Tabell 27: Bomiljø Rognan.....	53

Tabell 28: Bomiljø Vensmoen 1	54
Tabell 29: Bomiljø Vensmoen 2	55
Tabell 30: Helsesatsjon.....	56
Tabell 31: Legetjenesten.....	57
Tabell 32: Fysio/ergoterapi/fysak	58
Tabell 33: Barnevern.....	58
Tabell 34: Knaggen.....	59
Tabell 35: Byggforvaltning.....	60
Tabell 36: Plan og utvikling	61
Tabell 37: Teknisk drift.....	63

Figur 1: Innbyggersammensetning i Saltdal kommune	5	
Figur 2: Innbyggersammensetning i Saltdal kommune i prosent	5	
Figur 3: Utvikling i folketall per 01.01.2021	6	
Figur 4: Utvikling folketall 0-5 år, 6-16 år og 67 år + i Saltdal kommune per 01.01.2021	6	
Figur 5: Utvikling folketall 67-79 år, 80-89 år og 90 år + i Saltdal kommune per 01.01.2021	7	
Figur 6: Utgiftsbehov demogra i alt	8	
Figur 7: Utgiftsbehov demografi pleie og omsorg.....	8	
Figur 8: Utgiftsbehov demografi grunnskole	9	
Figur 9: Utgiftsbehov demografi barnehage.....	9	
Figur 10: Endret utgiftsbehov demografi - Saltdal - 2021-2031	10	
Figur 11: Oversikt historisk balanse gjeld vs historisk rente.....	13	
Figur 12: Netto lånegjeld i % av DI.....	19	
Figur 13: Netto driftsresultat i % av DI.....	20	
Figur 14: Illustrasjon av KØB-modellen «Kommunal økonomisk bærekraft»	22	
Figur 15: KØB-modell - Saltdal kommune.....	23	
Figur 16: KØB-modell - Bodø kommune	Figur 17: KØB-modell - Meløy kommune.....	23
Figur 18: KØB-modell - Gildeskål kommune	Figur 19: KØB-modell - Beiarn kommune	24
Figur 20: KØB-modell - Fauske kommune	Figur 21: KØB-modell - Sørfold kommune.....	24
Figur 22: KØB-Indeks.....	24	

1. Innledning

Det er i en alvorspreget tid kommunedirektøren legger frem budsjettforslag for 2022. Koronapandemien har siste halvannet år satt dagsorden både lokalt og globalt. Pandemien er ikke over selv om store deler av kommunens innbyggere er vaksinert og smittevernstiltakene er lempet. Kommunen har omdisponert sine ressurser for å håndtere pandemi og smittevern, det har vært håndtert godt. Det som har måttet vike er utviklingsarbeidet som må få et større fokus framover. Dette gjelder både tjenesteutvikling og kommunen som organisasjon. Organisering, lederutvikling og utvikling av kompetente og selvstendige medarbeidere vil prioriteres. Dette vil være et kontinuerlig og langsiktig arbeid.

Pandemien har imidlertid vist at folkevalgte, ansatte, innbyggere og næringsliv har stor evne til omstilling når situasjonen krever det. Senvirkningene av pandemien er umulig å forutse. Personlige belastninger og økonomiske konsekvenser kan bli langvarige.

Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan for 2022-2025 har som hovedmål å bevare de gode tjenestene og ta grep for å sikre en bærekraftig økonomi i framtiden, i tråd med kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunen har ikke tilstrekkelige ressurser til å gi tjenester på samme nivå og måte som i 2021. Dette betyr at det må gjøres tiltak for å oppnå tilfredsstillende resultat. Økonomien er ikke bærekraftig over tid grunnet vedvarende merforbruk. For å få økonomien bærekraftig må det gjøres valg som medfører økte inntekter, investeringer som bidrar til lavere driftskostnader og redusert volum og kvalitet på tjenestene. Det må derfor tas grep for å sikre en bærekraftig økonomi med rask virkning. Dette er helt nødvendig for å sikre innbyggernes tjenester og ansattes arbeidsplasser i årene framover.

Kostra- og effektivitetsanalyse 2020 fra Telemarskforskning oppsummer at kommunen bruker mer penger på de sentrale tjenesteområdene enn det behovet for tjenester skulle tilsi. Det anslås betydelige økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen og analysen viser at fremtidige økte demografikostnader i alle hovedsak vil være knyttet til helse og omsorgstjenester. Forsørgerbyrden vil øke betraktelig i årene framover.

Det er meldt inn en rekke behov som det ikke har vært mulig å finne rom for i budsjettet. Saltdal kommune har en presset økonomi og må av den grunn nedjustere omfang og tjenestenivået. Når dette er sagt, vil det bli levert gode tjenester for befolkningen i 2022. Selv med stram økonomi, er det opprettholdt gode tilbud, og funnet rom for nye tiltak.

Behovet for omstilling og langsiktig planlegging er stort. Kommunedirektøren vil derfor innføre modellen "Kommunal økonomisk bærekraft (KØB)". KØB er et hjelpemiddel for langsiktig styring gjennom å legge til rette for at avgjørelser skal tas i et helhetsperspektiv, med spesielt fokus på generasjonsprinsippet. Dette gjøres gjennom å analysere og utrede alle avgjørelser en kommune tar med et henblikk på de tre faktorene i KØB: Netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad.

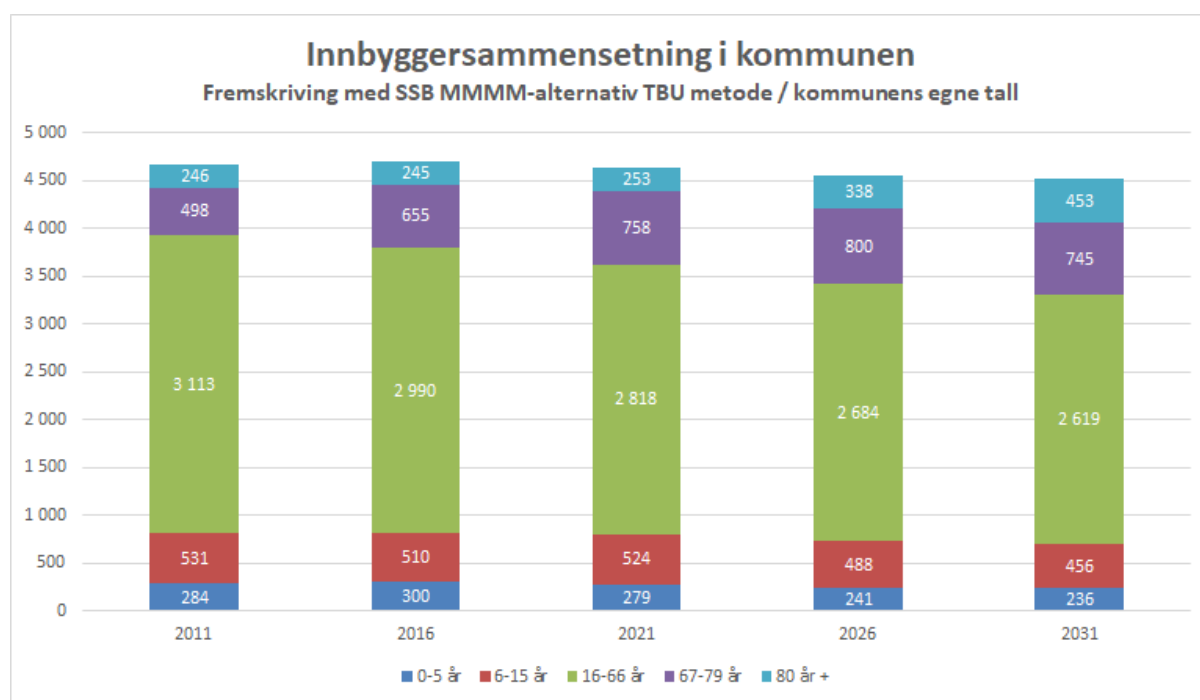
Det vil stilles store krav til kommunens ansatte i denne perioden med økt trykk på omstilling og fornyelse som en naturlig konsekvens. Vi har både ledere, ansatte og tillitsvalgte som har en offensiv og konstruktiv tilnærming til dette arbeidet. Det gir oss et godt utgangspunkt i møte med de utfordringer og muligheter som ligger foran oss.

2. Forutsetninger

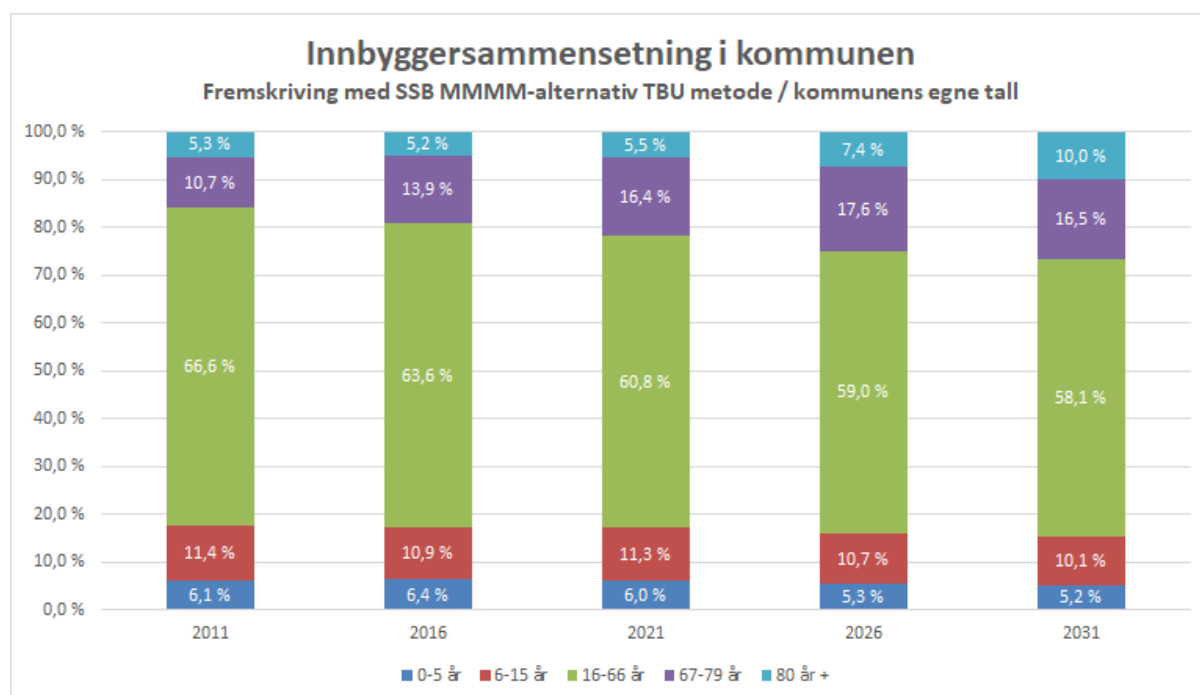
2.1 Befolkning og utgiftsbehov

Kommunens overføring fra staten knyttet til skatt og rammetilskudd bestemmes av befolkningssammensetningen. For å kunne forutsi forventede inntekter i årene som kommer må det lages en prognose over befolkningsendringer.

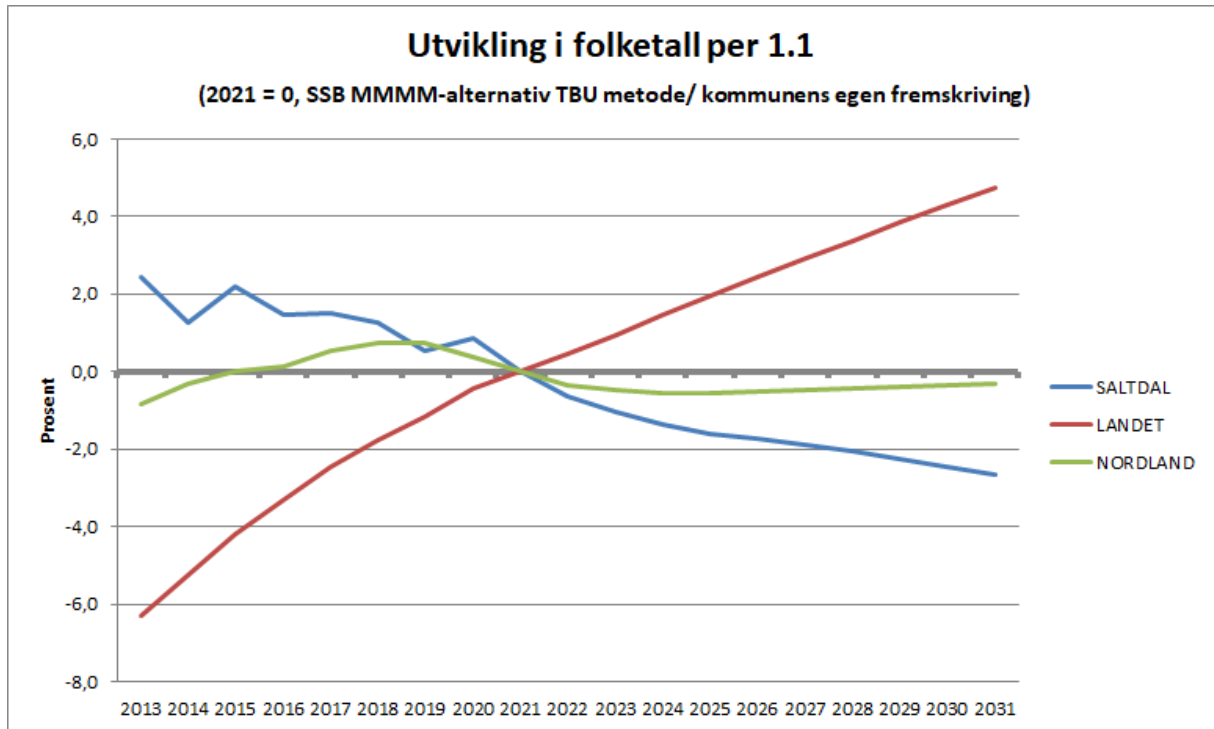
Figur 1: Innbyggersammensetning i Saltdal kommune

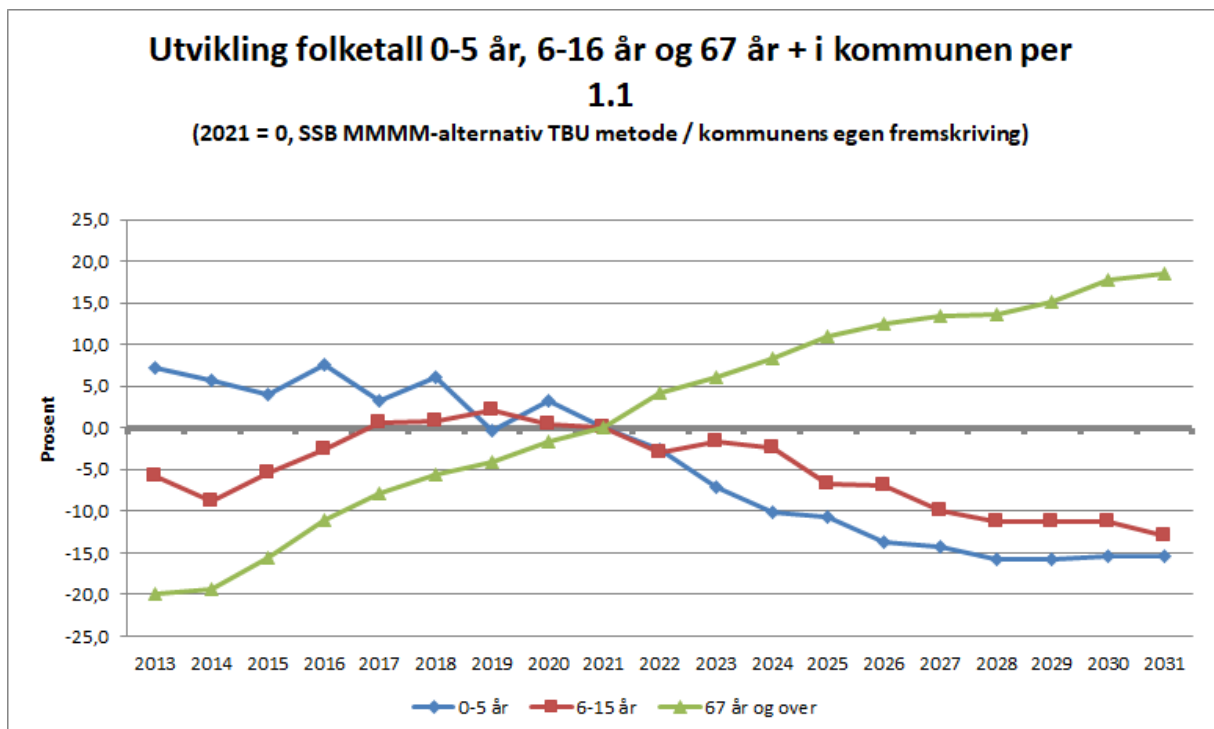
Figur 2: Innbyggersammensetning i Saltdal kommune i prosent

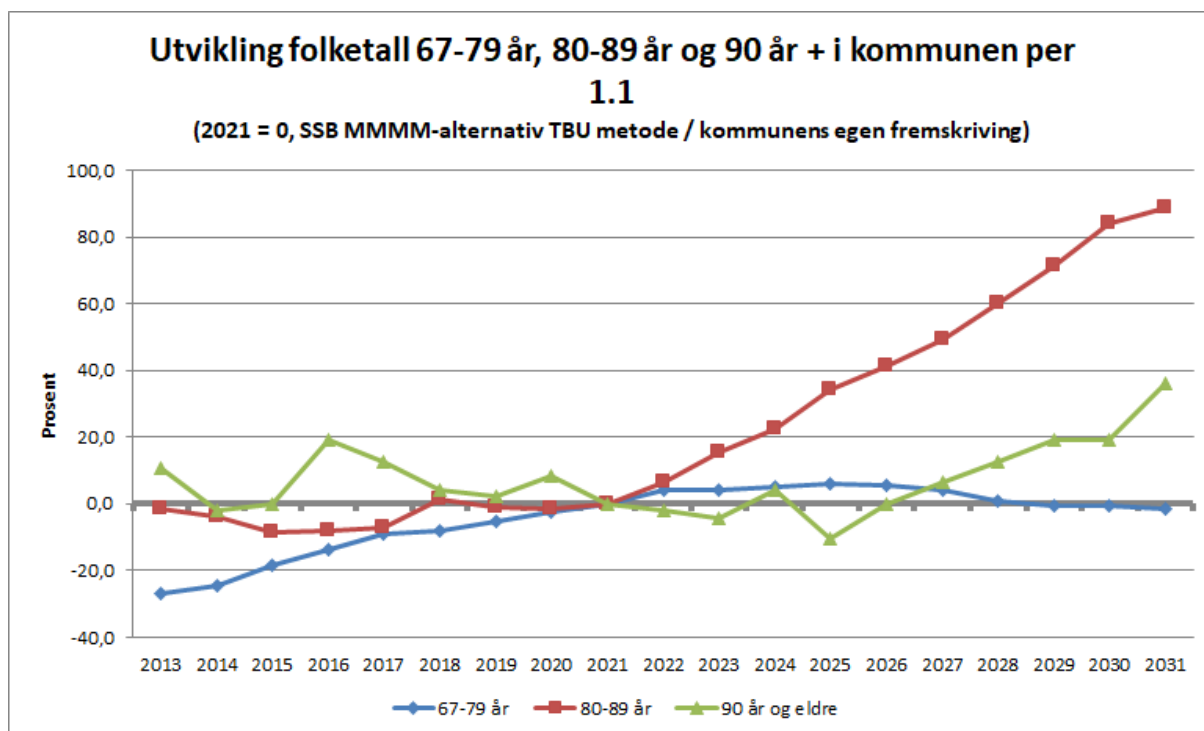
Figur 3: Utvikling i folketall per 01.01.2021

Figur 4: Utvikling folketall 0-5 år, 6-16 år og 67 år + i Saltdal kommune per 01.01.2021

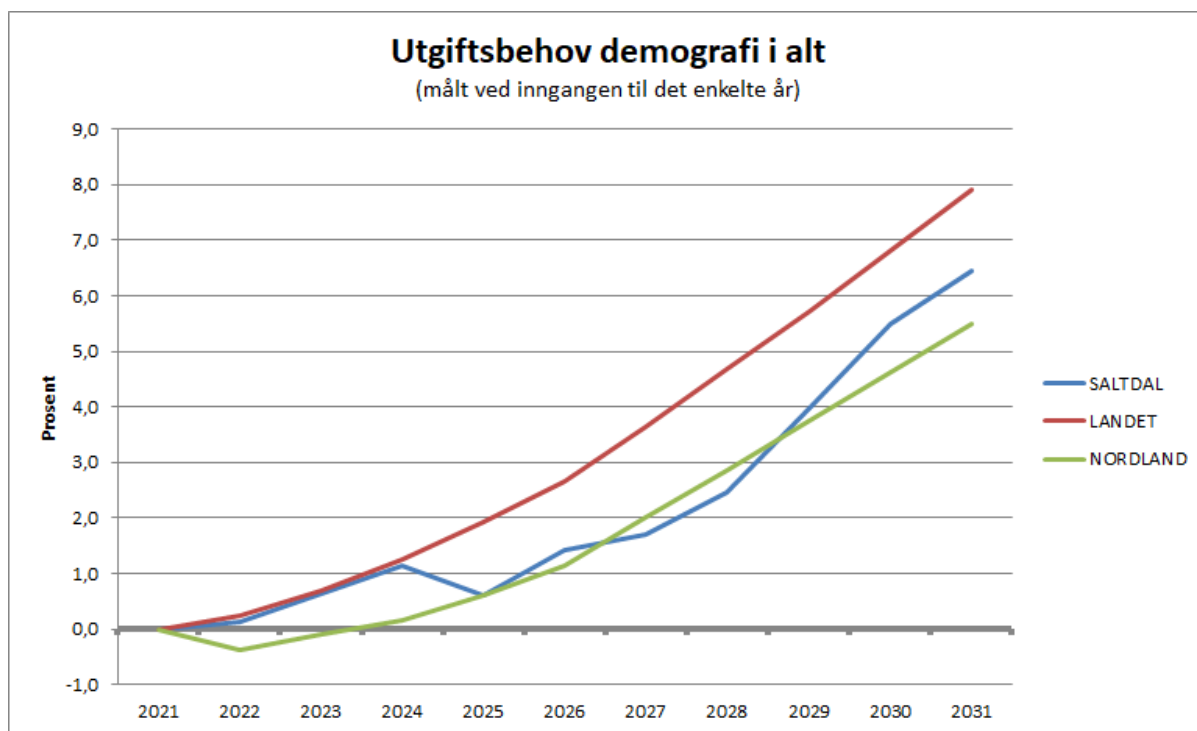
Figur 5: Utvikling folketall 67-79 år, 80-89 år og 90 år + i Saltdal kommune per 01.01.2021

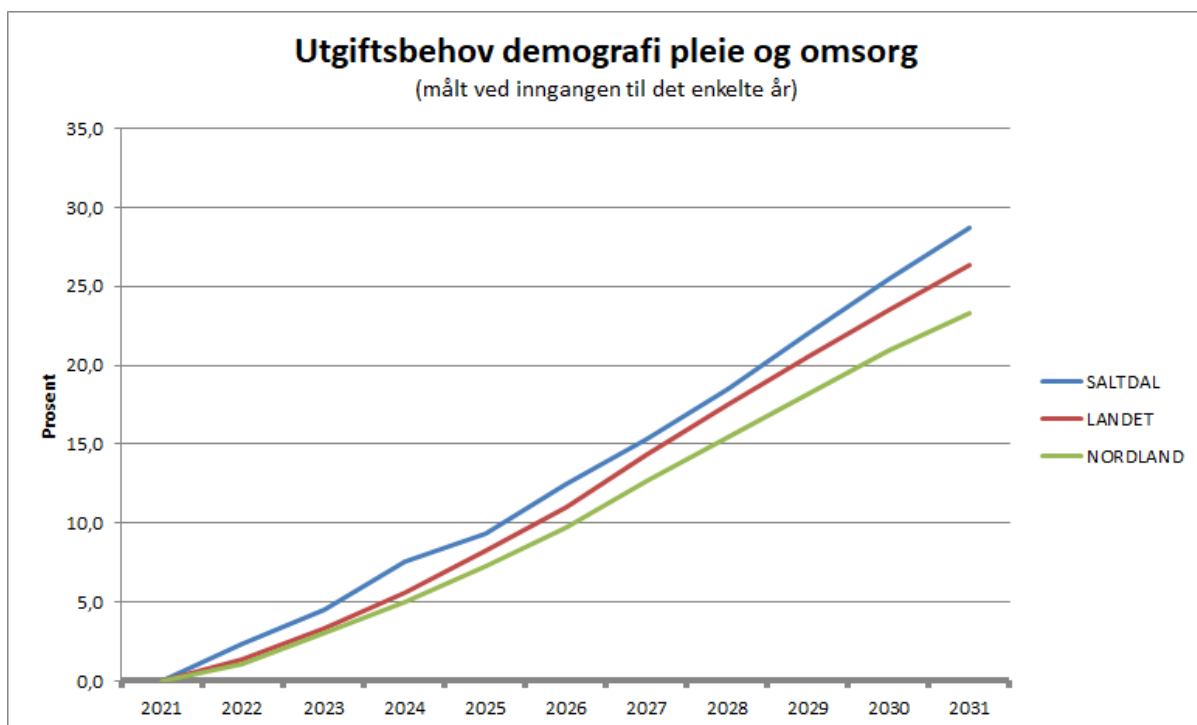
Det er estimert en gradvis nedgang i befolkningsutviklingen i Saltdal. Denne trenden er gjeldende uansett hvilke av SSBs vekstscenarier som blir lagt til grunn. Det er både antall innbyggere og alders- og funksjonssammensetningen av innbyggerne som bestemmer hvor stor skatte- og rammetilskuddet fra staten blir. I tillegg til å få en pekepinn på utviklingen i skatt- og rammetilskudd så får man en god innsikt i hvordan utgiftsbehovet innad i kommunen kommer til å utvikle seg.

Som de fleste andre kommuner i landet så blir også gjennomsnittspersonen i Saltdal kommune eldre. En aldrende befolkning vil føre til økte kostnader innen helse og omsorg og relativt lavere kostnader inne oppvekst og kultur. I tillegg til endring i utgiftsbehovene mellom avdelingene i kommunen så vil det være behov for effektivisering og/eller rasjonalisering av ressurser som følger av et generelt økt utgiftsbehov ut over hva en omdisponering av midler vil kunne dekke. Hovedtrekkene i utviklingen i utgiftsbehovet for kommunen er beskrevet visuelt i figur 6 til og med figur 10 under.

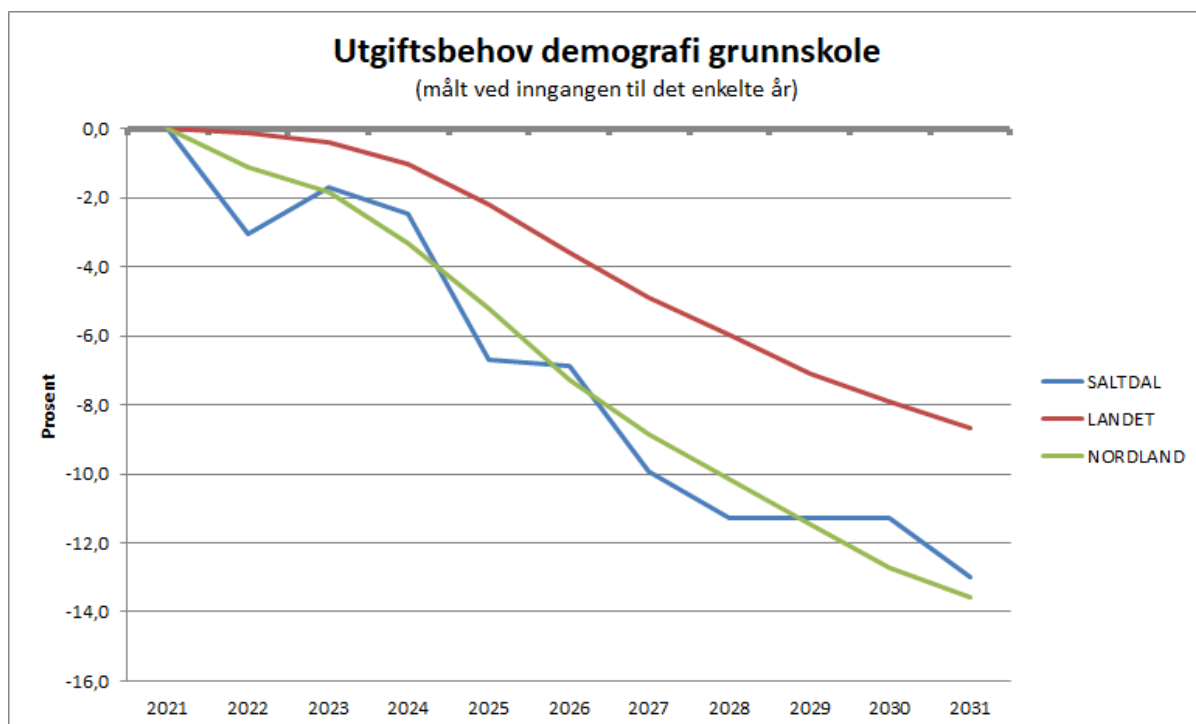
Figur 6: Utgiftsbehov demogra i alt

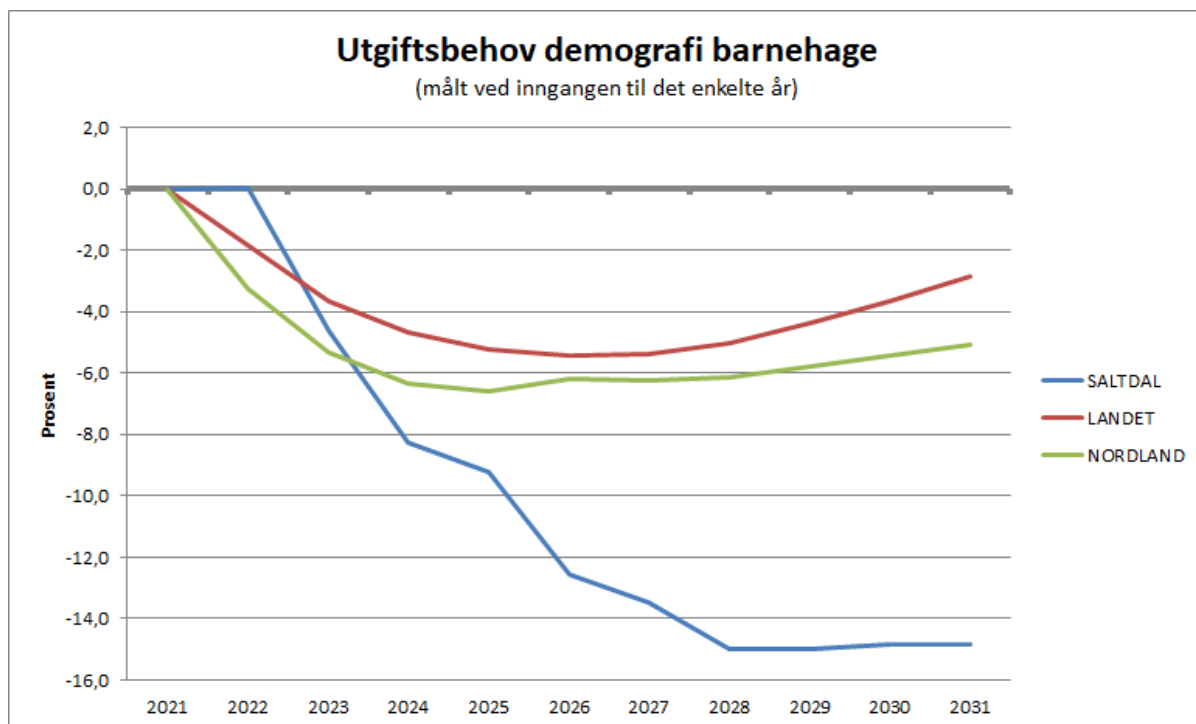
Figur 7: Utgiftsbehov demografi pleie og omsorg

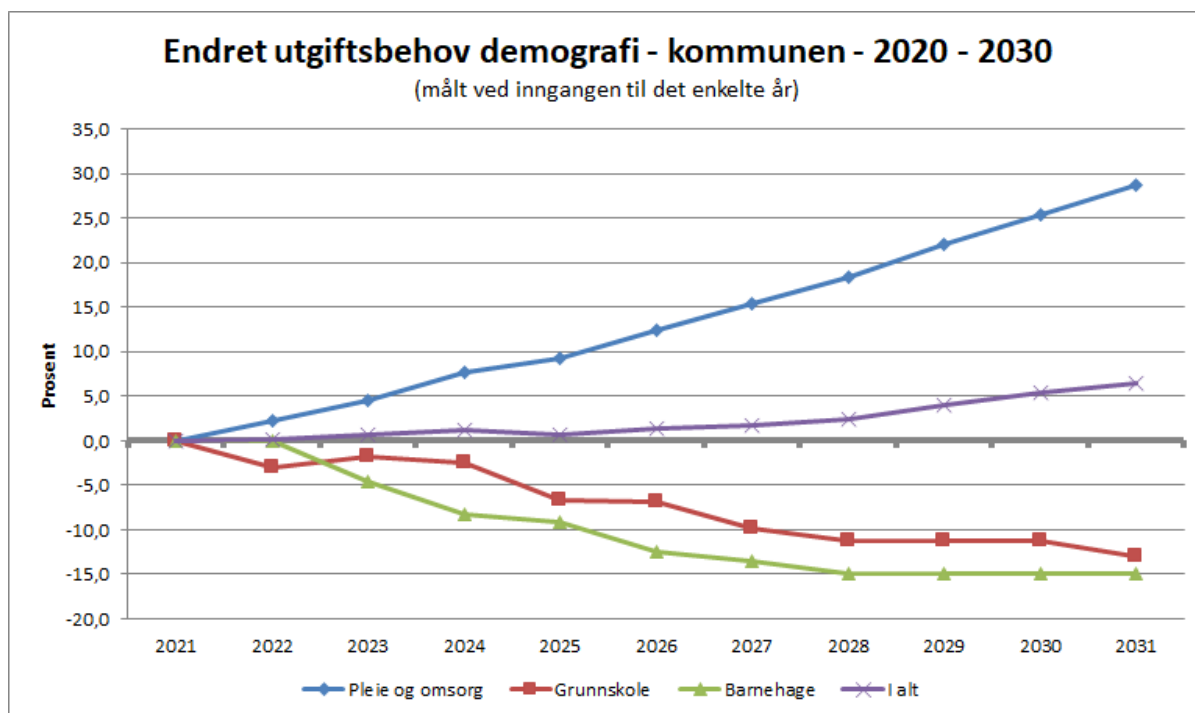
Figur 8: Utgiftsbehov demografi grunnskole

Figur 9: Utgiftsbehov demografi barnehage

Figur 10: Endret utgiftsbehov demografi - Saltdal - 2021-2031

2.2 Skatt og rammetilskudd

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør om lag 75% av de samlede inntekter som kommunen disponerer. Beregningen av frie inntekter i planperioden bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022. Gjennom inntektssystemet fordeles de frie inntektene til kommunene og til fylkeskommunene. Inntektssystemet skal ivareta både utjevningshensyn og distriktpolitiske målsetninger.. Saltdal er en relativt skattesvak kommune og får med dette systemet høyere inntekter pr. innbygger enn de store byene. Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i prinsippet få kompensasjon for ufrivillige etterspørsels- og kostnadsforskjeller. Utgiftsutjevningen er basert på kostnadsnøkler innenfor demografiske og geografiske forhold, som i hovedsak forklarer forskjeller i utgiftsnivået. Dette innebærer at Saltdal kommune, som med en forholdsvis høy andel eldre og lavere andel av innbyggere i arbeidsdyktig alder, kompenseres for dette gjennom utgiftsutjevningen. Denne faktoren vil endre seg både hvis den relative alderssammensetningen nasjonalt og lokalt i Saltdal endrer seg. Det som særlig gir seg utslag i utgiftsutjevningen er at kommunen har en høy relativ andel av psykisk utviklingshemmede, noe som har sammenheng med tiden som vertskommune.

2.3 Statsbudsjett

Statsbudsjettet legger opp til en realvekst i frie inntekter for kommunesektoren, ekskl. fylkeskommunene, på kr 1,6 mrd. Kommuneproposisjonene for 2022 la opp til en realvekst på mellom kr 1,6 mrd. og kr 2,0 mrd. Statsbudsjettets realvekst ligger altså i helt nederste i

intervallet skissert i kommuneproposisjonen. Anslaget for vekst i pensjonskostnader utover lønnsvekst for 2022 er derimot nedjustert med kr 0,2 mrd. til kr 0,4 mrd.

Statsbudsjettet legger opp til en deflator (forventet pris- og lønnsvekst) på 2,5 prosent. Veksten i overføringer til norske kommuner er i gjennomsnitt 1,5 prosent. Tilsvarende er snittet for vekst i kommunene i Nordland 1,2 prosent. Veksten i overføringer til Saltdal kommune ventes å bli 1,9 prosent, som er under lønn- og prisvekst. Saltdal kommune har en vekst i frie inntekter som er over både landsgjennomsnittet og snittet for kommunene i Nordland. En vekst i frie inntekter på 1,9 prosent vil føre til strammere økonomiske rammer for Saltdal kommune i 2022 på grunn av at den estimerte deflatoren på 2,5 prosent vil øke lønnsutgifter og andre utgifter. Det er budsjetteres med ca. kr 327 mill. i inntekter gjennom rammetilskudd og skatt på formue og inntekt.

Stadig flere oppgaver blir overført til kommunene og må finansieres gjennom de frie inntektene som overføres kommunene. I 2022 vil det fulle ansvaret for finansieringen av barnevernet bli overført til kommunene gjennom barnevernsreformen og må finansieres gjennom rammetilskuddet og skatt på formue og inntekt. Oppgaver som blir overført fra staten til kommunene og som må finansieres gjennom de frie inntektene uten at de blir tilstrekkelig kompensert vil redusere muligheten for tjenesteytelse på andre områder. Saltdal kommune må i tillegg til å yte tjenester til innbyggerne i 2022 dekke inn et akkumulert merforbruk i drift (kr 6,951 mill. og et udekket beløp i investering (7,5 mill.)). I tillegg til barnevernsreformen så fjernes øremerkede tilskudd til stillinger i barnevernet, implementering av kompetansekrav i barnevernet, rammetilskudd for kapitaltilskudd til private barnehager faller bort, det innføres en ekstra naturfagtime i grunnskolen fra skoleåret 2022/23, tilskuddsbeløp for lærernorm faller bort og blir innlemmet i rammetilskuddet, økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger (blir delvis kompensert gjennom økt rammetilskudd), rusreformen iverksettes, økte satser basistilskudd til fastleger, innføring av plikt for kommunene å betale for E-helseløsningene til staten, innføring av lovfestet rett til barnekoordinator og inntektsgradert foreldrebetaling får helårseffekt i 2022. Andre endringer framsatt i statsbudsjettet er at ansvaret for økonomisk tilsyn med private barnehager overføres fra kommunene til Utdanningsdirektoratet, kompensasjon for ressurskrevende tjenester blir omfordelt fra rammetilskuddet til en ekstra kompensasjonsordning, innføring av tolkloven og krav om universell utforming av IKT-løsninger. I statsbudsjettet for 2022 ble det ikke lagt frem særtilskudd for håndtering av covid-19 pandemien. Dette kan endre seg hvis kommunesektoren fortsetter å opparbeide ekstra utgifter og/eller mindreinntekter som følge av en fortsatt tilstedeværelse av Covid-19 pandemien.

2.4 Bevilgningsoversikt drift

Komplette skjema for oppstillingen av bevilgningsoversikt drift første og andre ledd ligger som vedlegg, og er en del av økonomiplanen. Bevilgningsoversikt drift første ledd viser hvordan kommunen disponerer sine inntekter, og herunder også hvor mye som bevilges til driften. Dette vises til punkt 6 i oppstillingen. Bevilgningsoversiktens andre ledd viser i detalj hvordan denne bevilgningen til drift er fordelt til de ulike avdelingen og tjenesteområdene. Bevilgningen i punkt 6 første ledd sammen med eventuell bruk og avsetning av fond i budsjettene til driften utgjør til sammen budsjettrammen til tjenesteområdene i driften. Dette fremgår også av oppstillingen i vedlegget.,

Tabell 1: Bevilgningsoversikt drift, første ledd

Bevilgning drift, første ledd	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Regnskap 2020	Budsjett 2021
Rammetilskudd	-206 300 736	-206 300 736	-206 300 736	-206 300 736	-199 199 108	-193 501 000
Inntekts- og formuesskatt	-121 018 000	-121 018 000	-121 018 000	-121 018 000	-110 610 767	-118 634 000
Eiendomsskatt	-12 534 000	-12 534 000	-12 534 000	-12 534 000	-11 460 834	-11 584 000
Andre generelle driftsinntekter	-65 765 000	-65 765 000	-65 765 000	-65 765 000	-71 546 832	-69 078 348
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-405 617 736	-405 617 736	-405 617 736	-405 617 736	-392 817 541	-392 797 348
Sum bevilgninger drift, netto	370 065 325	365 955 407	364 051 428	361 896 236	364 870 413	359 487 255
Avskrivninger	20 571 000	20 571 000	20 571 000	20 571 000	20 664 422	18 747 000
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	390 636 325	386 526 407	384 622 428	382 467 236	385 534 835	378 234 255
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-14 981 411	-19 091 329	-20 995 308	-23 150 500	-7 282 706	-14 563 093
Renteinntekter	-1 461 000	-1 461 000	-1 461 000	-1 461 000	-1 186 843	-1 368 000
Utbytter	-665 000	-225 000	-225 000	-225 000	-214 053	-440 000
Gevinster og tap på finansielle anleggsmidler	-5 892 583	0	0	0	0	0
Renteutgifter	6 650 399	9 397 532	11 537 761	12 009 453	6 937 884	4 700 899
Avdrag på lån	23 363 194	27 945 944	31 709 694	33 393 194	21 531 333	20 684 194
NETTO FINANSUTGIFTER	21 995 010	35 657 476	41 561 455	43 716 647	27 068 321	23 577 093
Motpost avskrivninger	-20 514 000	-20 514 000	-20 514 000	-20 514 000	-20 664 421	-18 747 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-13 500 401	-3 947 853	52 147	52 147	-878 806	-9 733 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	5 298 855	1 980 000	1 980 000	1 980 000	0	2 115 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-2 032 147	-2 032 147	-2 032 147	-2 032 147	2 982 359	282 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	3 282 693	4 000 000	0	0	0	5 036 000
Dekning av tidligere års merforbruk	6 951 000	0	0	0	0	2 300 000
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	13 500 401	3 947 853	-52 147	-52 147	2 982 359	9 733 000
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	2 103 553	0

Tabell 2: Posten "Andre generelle driftsutgifter"

	2022	2023	2024	2025
Vertskommunetilskudd	49 400 000	49 400 000	49 400 000	49 400 000
Havbruksfond	4 460 000	4 460 000	4 460 000	4 460 000
Pensjonsavvik	6 933 000	6 933 000	6 933 000	6 933 000
Konsesjonskraftinntekter	2 381 000	2 381 000	2 381 000	2 381 000
kompensasjonstilskudd	840 000	840 000	840 000	840 000
Naturressursskatt	757 000	757 000	757 000	757 000
Konsesjonsavgift	994 000	994 000	994 000	994 000
Sum	65 765 000	65 765 000	65 765 000	65 765 000

Utover ordinær skatte og rammetilskudd får kommunen en betydelig overføring som vertskommune for psykisk utviklingshemmede. Tilskuddet er ment å dekke totale utgifter som kommunen har og har hatt med sine vertskommuneforpliktelser. Dette er et øremerket tilskudd og inngår derfor ikke i tabellen over frie inntekter, men regnes som andre generelle statstilskudd. Inntektene for 2022 beregnes til kr. 49,4 mill. som tilsvarer en økning på kr. 0,2 mill. sammenlignet med budsjettet tilskudd i 2021. Regnskapet for 2021 viser en forventet inntekt på kr 51,7 mill. Det er budsjettet med inntekter på havbruksmidler for kr. 4,46 mill. i 2022. Hvorav kr 3,453 mill. er fra havbruksfondet og kr 1,007 mill. er fra produksjonsavgift som blir innført i 2022. De estimerte inntektene av havbruksmidler kommer fra en prognose utarbeidet av Telemarksforskning med bakgrunn i prosentvis tildeling i 2020 for estimert havbruksfond i 2022.

Pensjonsavvikene er netto beløp av premieavvik, amortisering av tidligere års premieavvik, premiefond, og arbeidsgiveravgift tilknyttet disse. Dette utgjør kr 6,933 mill. og er en nedgang på 5,195 mill. sammenlignet med tilsvarende budsjettpost i 2021. Den største endringen er på inntektsposten premieavvik og utgiftsposten amortisering av tidligere års premieavvik. Pensjonsavvikene skal fange opp svingninger i pensjonskostnadene til kommunene. En reduksjon på inntekt i premieavvik kommer av at man har en tilsvarende reduksjon på utgift til betalt pensjon, og balanserer opp for endringen. Premiesatser for

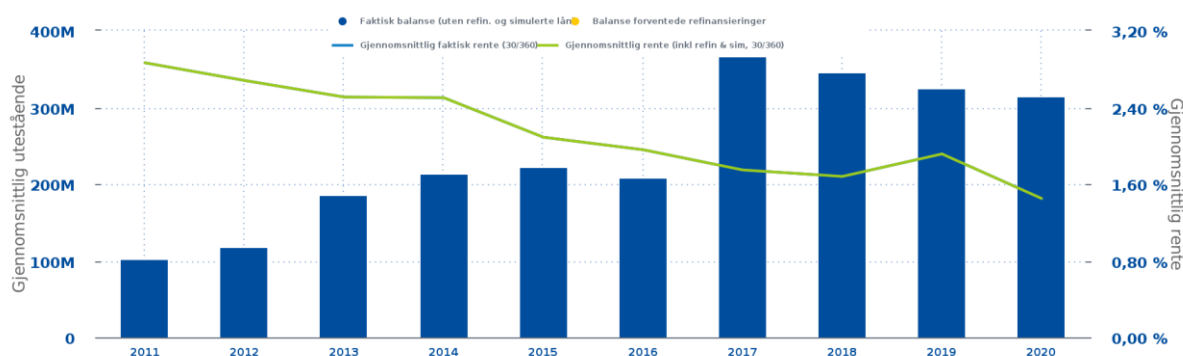
pensjonsutgifter baseres på beregninger fra KLP og Statens Pensjonskasse. Satsene varierer noe fra år til år, spesielt der hvor reguleringspremie inngår. Reguleringspremie er en premie som betales for å løfte fremtidige og løpende pensjonsutbetalinger til nytt nivå etter lønnsoppgjør og g-reguleringer. I 2002 ble det i regnskapsbestemmelsene innført en justeringsbestemmelse i den hensikt å utjevne pensjonskostnadens svingning fra år til år, det såkalte premieavviket. Premieavviket er differansen mellom innbetalt premie og en beregnet pensjonskostnad. Premieavviket påvirker driftsresultatet, og føres mot en balansepost. Gjelden skal avskrives over en periode på mellom 7 og 15 år alt etter amortiseringsregler som gjelder for tidspunktet. Positivt premieavvik er en teknisk korrigerende som det ikke følger fysiske penger med, men som inntektsføres i regnskapet. Over tid har dette blitt disponert i drift, noe som påvirker likviditeten negativt.

Inntekter på konsesjonskraft kommer fra at eier av kraftverk skal avgi inntil 10 prosent av kraftgrunnlaget som konsesjonskraft til kommunene og fylkeskommunen der kraftanlegget ligger. Konsesjonskraftordningen er begrenset oppad til forbruket til alminnelig elektrisitetsforsyning innenfor kommunens grenser. Saltdal kommune har 19,268 GwH som vi får konsesjonskraftsinntekter fra, beregnet ut fra energivolum i Daja, Fagerli og Sjønstå kraftverk der SKS Produksjon er konsesjonær. Det er bestemt at kommunen best sikrer sine inntekter gjennom forvaltningsavtale som sikrer kommen en minimumspris men der vi likevel kan få en gevinst av flytende pris i spotmarkedet. Avtalen er en form for krysning mellom fastpris og variabel pris der forvalter har insentiver for å sikre best avkastning utover minimumsprisen.

Eiendomsskatten videreføres på samme nivå som i 2021. Skattesatsen på næring er 7 promille, og 3 promille på bolig og fritidseiendom. Det vil bli foretatt en kontorjustering som øker opprinnelig takstsum med 10 prosent. Kontorjustering er estimert å gi merinntekter på kr 0,950 mill. Totalt utgjør dette en budsjettert inntekt på ca. 12,534 mill.

Per 1. tertial 2021 så var kommunens lånegjeld, ekskl. Husbanklån, på 58,50 prosent av budsjetterte driftsinntekter for 2021. En stor del av dette er investeringer med mindre grad av egenrisiko for kommunen ettersom det finansieres gjennom selvkostregnskapet, dvs gjennom avgiftslegging på abonnentene.

Figur 11: Oversikt historisk balanse gjeld vs historisk rente

Økningen i lånegjelden de siste årene skyldes i hovedsak den store vann- og avløpsutbyggingen mellom Russånes og Rognan. I tillegg har kommunen investert mye i utbyggingen av industrikaien. Videre utleie av industrikaien gir inntekter som brukes til å betjene kapitalkostnadene ved låneopptak for utbyggingen. Samlet utgjorde renter og

avdrag på lån 5,31 prosent av kommunens samlede driftsinntekter i regnskap 2020 mot 5,67 prosent av kommunens samlede driftsinntekter i regnskap 2019.

Kommunestyret har vedtatt for investeringsbudsjett 2021-2024 en opptrapping av investeringer som ikke er innenfor selvkost eller selvfinansierte. De største postene som kan nevnes er utskiftninger av opprusting av skoler, Slipen Scene, og omsorgsboliger. Dette medfører økte kapitalkostnader i driftsbudsjettene for flere perioder fremover. Rentenivået har også blitt preget av Covid-19. Rentenivået er nå veldig lavt, men på tur oppover. Saltdal kommune har mange lån med flytende rente, og dette har gitt en nedgang i rentekostnadene for perioden vi har vært inne i. Norge har, som første nasjon, hevet styringsrenten. Dette har medført at noen av lånene til Saltdal kommune har fått økte rentesatser som igjen vil medføre økte utgifter for rentekostnader.

Kommunen har opparbeidet merforbruk fra 2019 og 2020 og med det negativ fond. Dette må dekkes inn ved neste mulighet, noe som betyr inndekking av kr 6,951 mill. på drift og kr 7,5 mill. på investering. Kommunen er pliktig å dekke inn merforbruk og udekket beløp i investeringsregnskapet per § 9-5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. Forskriften fastslår at *“Et merforbruk i driftsregnskapet til lånefondet skal dekkes inn året etter at merforbruket oppsto.”* Videre stadfester forskriften at *“Hvis et merforbruk i driftsregnskapet til lånefondet ikke er fullt ut dekket inn i regnskapet i året etter at merforbruket oppsto, gjelder kommuneloven § 14-12 andre ledd tilsvarende for kommunekassen eller fylkeskommunekassen.”* For udekket beløp i investeringsregnskapet fastsetter forskriften at *“Et udekket beløp i investeringsregnskapet til lånefondet skal føres opp til dekning på lånefondets investeringsbudsjett året etter at det oppsto.”* Dette medfører at Saltdal kommune må budsjettere med å dekke inn både merforbruket og udekket beløp i investeringsregnskapet i 2022.

Tabell 3: Bevilgningsoversikt drift, andre ledd - Helse og omsorg

		Økonomiplan 2022-2024				Regnskap 2020	Budsjett 2021
		Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025		
Helse og omsorg							
Stab helse og omsorg	Inntekt	-22 406 000	-22 406 000	-22 406 000	-22 406 000	-15 102 674	-17 245 000
	Utgift	13 989 451	10 489 451	6 989 451	6 989 451	20 747 231	15 795 203
	Netto	-8 416 549	-11 916 549	-15 416 549	-15 416 549	5 644 557	-1 449 797
Sykehjem	Inntekt	-13 787 000	-13 787 000	-13 787 000	-13 787 000	-15 646 045	-12 582 000
	Utgift	51 445 490	49 045 138	47 093 663	44 527 556	52 261 860	52 890 353
	Netto	37 658 490	35 258 138	33 306 663	30 740 556	36 615 815	40 308 353
Hjemmetjenesten	Inntekt	-4 054 530	-4 054 530	-4 054 530	-4 054 530	-5 306 374	-4 097 010
	Utgift	36 268 345	37 283 107	38 297 868	38 297 868	33 720 987	35 235 931
	Netto	32 213 815	33 228 577	34 243 338	34 243 338	28 414 613	31 138 921
Knaggen Aktivitetssenter	Inntekt	-3 051 178	-3 051 178	-3 051 178	-3 051 178	-2 284 097	-2 916 178
	Utgift	8 836 178	8 836 178	8 836 178	8 836 178	8 652 320	8 648 912
	Netto	5 805 000	5 805 000	5 805 000	5 805 000	6 368 223	5 732 734
Barnevern og Innsatsjenesten	Inntekt	-2 165 000	-2 165 000	-2 165 000	-2 165 000	-3 482 738	-2 315 000
	Utgift	14 521 491	14 521 491	14 521 491	14 521 491	13 361 475	14 981 759
	Netto	12 356 491	12 356 491	12 356 491	12 356 491	9 878 737	12 666 759
NAV	Inntekt	-910 000	-910 000	-910 000	-910 000	-540 187	-980 000
	Utgift	11 429 000	11 429 000	11 429 000	11 429 000	10 683 426	11 426 500
	Netto	10 519 000	10 519 000	10 519 000	10 519 000	10 093 239	10 446 500
Bomiljø Rognan tidligere 1 og 2	Inntekt	-824 000	-824 000	-824 000	-824 000	-2 021 492	-4 394 000
	Utgift	29 980 239	29 980 239	29 980 239	29 980 239	30 592 267	29 318 231
	Netto	29 156 239	29 156 239	29 156 239	29 156 239	28 570 775	24 924 231
Bomiljø 4	Inntekt	-3 354 000	-3 354 000	-3 354 000	-3 354 000	-2 655 591	-2 804 000
	Utgift	37 157 812	37 157 812	37 157 812	37 157 812	26 695 683	30 010 829
	Netto	33 803 812	33 803 812	33 803 812	33 803 812	24 040 092	27 206 829
Bomiljø 5	Inntekt	-10 667 442	-10 667 442	-10 667 442	-10 667 442	-12 396 697	-10 422 442
	Utgift	32 523 173	32 523 173	32 523 173	32 523 173	40 126 733	41 101 934
	Netto	21 855 731	21 855 731	21 855 731	21 855 731	27 730 036	30 679 492
Legetjenesten	Inntekt	-9 911 000	-9 911 000	-9 911 000	-9 911 000	-9 126 904	-9 496 000
	Utgift	22 580 312	22 580 312	22 580 312	22 580 312	22 671 643	22 729 026
	Netto	12 669 312	12 669 312	12 669 312	12 669 312	13 544 739	13 233 026
Helsestasjon	Inntekt	-1 113 000	-1 113 000	-1 113 000	-1 113 000	-1 012 219	-1 113 000
	Utgift	5 152 967	5 152 967	5 152 967	5 152 967	4 649 724	5 404 108
	Netto	4 039 967	4 039 967	4 039 967	4 039 967	3 637 505	4 291 108
Fysio- og ergoterapi	Inntekt	-518 500	-518 500	-518 500	-518 500	-479 115	-506 500
	Utgift	4 983 752	6 562 974	7 577 735	7 577 735	3 998 644	4 541 372
	Netto	4 465 252	6 044 474	7 059 235	7 059 235	3 519 529	4 034 872
Helse og omsorg totalt	Inntekt	- 72 741 650	- 72 741 650	- 72 741 650	- 72 741 650	- 70 054 133	- 68 871 130
	Utgift	268 868 210	265 561 842	2 62 139 889	259 573 782	268 111 993	272 084 158
	Netto	196 126 560	192 820 192	1 89 398 239	186 832 132	198 057 860	203 213 028

Tabell 4: Bevilgningsoversikt drift, andre ledd - Oppvekst og kultur

		Økonomiplan 2022-2024				Regnskap 2020	Budsjett 2021
		Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025		
Oppvekst og kultur							
Stab Oppvekst og kultur	Inntekt	- 1 235 000	- 1 235 000	- 1 235 000	- 1 235 000	- 2 490 674	- 1 205 000
	Utgift	12 213 128	11 284 331	10 308 593	9 024 040	14 284 248	12 518 828
	Netto	10 978 128	10 049 331	9 073 593	7 789 040	11 793 574	11 313 828
Rognan barneskole	Inntekt	- 3 291 802	- 3 291 802	- 3 291 802	- 3 291 802	- 4 636 916	- 4 089 346
	Utgift	28 700 802	28 700 802	30 950 802	33 200 802	27 393 559	27 529 533
	Netto	25 409 000	25 409 000	27 659 000	29 909 000	22 756 643	23 440 187
Rognan ungdomsskole	Inntekt	- 2 737 107	- 2 737 107	- 2 737 107	- 2 737 107	- 2 464 442	- 985 000
	Utgift	17 694 107	17 694 107	19 094 107	20 494 107	15 382 175	14 122 300
	Netto	14 957 000	14 957 000	16 357 000	17 757 000	12 917 733	13 137 300
Røklund skole	Inntekt	- 2 859 482	- 2 859 482	- 2 859 482	- 2 859 482	- 3 379 429	- 3 140 882
	Utgift	18 693 765	18 693 765	20 043 765	21 393 765	21 585 099	19 337 793
	Netto	15 834 283	15 834 283	17 184 283	18 534 283	18 205 670	16 196 911
Flyktningtjeneste	Inntekt	- 8 734 300	- 8 734 300	- 8 734 300	- 8 734 300	- 490 636	- 8 901 334
	Utgift	6 778 300	6 778 300	6 778 300	6 778 300	7 544 064	6 972 334
	Netto	- 1 956 000	- 1 956 000	- 1 956 000	- 1 956 000	7 053 428	- 1 929 000
Kultur	Inntekt	- 1 339 000	- 1 339 000	- 1 339 000	- 1 339 000	- 1 303 299	- 1 339 000
	Utgift	10 599 139	10 714 139	10 684 139	10 684 139	9 461 851	10 430 094
	Netto	9 260 139	9 375 139	9 345 139	9 345 139	8 158 552	9 091 094
Knekthågen barnehage	Inntekt	- 2 478 801	- 2 478 801	- 2 478 801	- 2 478 801	- 3 059 064	- 1 845 988
	Utgift	8 771 801	8 771 801	8 771 801	8 771 801	8 506 313	8 039 947
	Netto	6 293 000	6 293 000	6 293 000	6 293 000	5 447 249	6 193 959
Høyjarfall barnehage	Inntekt	- 1 118 976	- 1 118 976	- 1 118 976	- 1 118 976	- 1 777 579	- 1 223 502
	Utgift	4 855 849	4 855 849	4 855 849	4 855 849	5 409 514	4 687 623
	Netto	3 736 873	3 736 873	3 736 873	3 736 873	3 631 935	3 464 121
Trollskogen barnehage	Inntekt	- 2 024 900	- 2 024 900	- 2 024 900	- 2 024 900	- 2 112 997	- 1 710 436
	Utgift	7 830 900	7 830 900	7 830 900	7 830 900	8 294 523	7 973 770
	Netto	5 806 000	5 806 000	5 806 000	5 806 000	6 181 526	6 263 334
Rognan barnehage	Inntekt	- 1 813 000	- 1 813 000	- 1 813 000	- 1 813 000	- 3 267 880	- 1 491 000
	Utgift	8 429 929	8 429 929	8 429 929	8 429 929	10 482 072	8 533 946
	Netto	6 616 929	6 616 929	6 616 929	6 616 929	7 214 192	7 042 946
Saltnes barnehage	Inntekt	- 1 053 000	- 1 053 000	- 1 053 000	- 1 053 000	- 1 170 924	- 1 066 000
	Utgift	5 017 620	5 017 620	3 227 961	827 374	4 565 422	4 840 091
	Netto	3 964 620	3 964 620	2 174 961	- 225 626	3 394 498	3 774 091
Oppvekst og kultur	Inntekt	- 28 685 368	- 28 685 368	- 28 685 368	- 28 685 368	- 26 153 840	- 18 166 154
	Utgift	129 585 340	128 771 543	130 976 146	132 291 006	132 908 840	124 986 259
	Netto	100 899 972	100 086 175	102 290 778	103 605 638	106 755 000	106 820 105

Tabell 5: Bevilgningsoversikt drift, andre ledd - Teknisk stab, sentraladministrasjon, felles finansiering og summering

		Økonomiplan 2022-2024				Regnskap 2020	Budsjett 2021
		Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025		
Teknisk stab							
Bygningsforvaltning	Inntekt	- 1 169 000	- 1 169 000	- 1 169 000	- 1 169 000	- 2 964 110	- 1 169 000
	Utgift	23 329 609	24 024 001	23 734 894	23 354 286	25 549 535	22 452 360
	Netto	22 160 609	22 855 001	22 565 894	22 185 286	22 585 425	21 283 360
Plan og utvikling	Inntekt	- 2 026 000	- 2 026 000	- 2 026 000	- 2 026 000	- 5 062 345	- 2 026 000
	Utgift	9 826 833	10 182 000	10 182 000	10 182 000	11 458 057	10 055 291
	Netto	7 800 833	8 156 000	8 156 000	8 156 000	6 395 712	8 029 291
Teknisk drift selvkost	Inntekt	- 21 420 000	- 21 420 000	- 21 420 000	- 21 420 000	- 25 166 154	- 24 713 000
	Utgift	16 791 953	16 791 953	16 791 953	16 791 953	15 444 292	15 085 558
	Netto	- 4 628 047	- 4 628 047	- 4 628 047	- 4 628 047	- 9 721 862	- 9 627 442
Teknisk drift utenom selvkost	Inntekt	- 3 747 000	- 3 747 000	- 3 747 000	- 3 747 000	- 4 824 972	- 9 661 000
	Utgift	10 747 000	10 999 000	10 999 000	10 999 000	14 596 326	16 895 620
	Netto	7 000 000	7 252 000	7 252 000	7 252 000	9 771 354	7 234 620
Teknisk stab	Inntekt	- 28 362 000	- 28 362 000	- 28 362 000	- 28 362 000	- 38 017 581	- 37 569 000
	Utgift	60 695 395	61 996 954	61 707 847	61 327 239	67 048 210	64 488 829
	Netto	32 333 395	33 634 954	33 345 847	32 965 239	29 030 629	26 869 829
Sentraladministrasjonen							
Politisk nivå	Inntekt	- 45 000	- 45 000	- 45 000	- 45 000	- 71 187	- 45 000
	Utgift	5 014 000	5 014 000	5 014 000	5 014 000	4 085 803	4 827 865
	Netto	4 969 000	4 969 000	4 969 000	4 969 000	4 014 616	4 782 865
Diverse tilskudd og tiltak	Inntekt	- 1 000	- 1 000	- 1 000	- 1 000	- 2 274	- 1 000
	Utgift	6 021 000	6 021 000	6 021 000	6 021 000	5 748 698	5 939 994
	Netto	6 020 000	6 020 000	6 020 000	6 020 000	5 746 424	5 938 994
Kommunedirektøren	Inntekt	- 2 251 000	- 2 251 000	- 2 251 000	- 2 251 000	- 2 438 191	- 2 251 000
	Utgift	23 114 555	21 906 130	21 108 608	20 585 271	20 714 242	21 582 777
	Netto	20 863 555	19 255 130	18 857 608	18 334 271	18 276 051	19 331 777
Økonomiavdelingen	Inntekt	- 886 776	- 886 776	- 886 776	- 886 776	- 982 923	- 947 000
	Utgift	8 408 776	8 408 776	8 408 776	8 408 776	7 147 050	8 337 700
	Netto	7 522 000	7 522 000	7 522 000	7 522 000	6 164 127	7 390 700
HR-Personal og servicetorg	Inntekt	- 69 000	- 69 000	- 69 000	- 69 000	- 261 488	- 69 000
	Utgift	1 399 843	1 716 956	1 716 956	1 716 956	1 932 619	1 716 957
	Netto	1 330 843	1 647 956	1 647 956	1 647 956	1 671 131	1 647 957
Sentraladministrasjonen	Inntekt	- 3 252 776	- 3 252 776	- 3 252 776	- 3 252 776	- 3 756 063	- 3 313 000
	Utgift	43 958 174	42 666 862	42 269 340	41 746 003	39 628 412	42 405 293
	Netto	40 705 398	39 414 086	39 016 564	38 493 227	35 872 349	39 092 293
Felles finansiering							
	Netto	-	-	-	-	- 4 845 425	- 16 508 000
Sum bevilgninger drift, netto		370 065 325	365 955 407	364 051 428	361 896 236	364 870 413	359 487 255

Budsjettskjemaet viser sum fordelt til drift i henhold til punkt 6 «Sum bevilgninger drift, netto» i bevilgningsoversikt drift, første ledd. Tabellen ovenfor tar ikke med eventuell avsetning eller bruk av fond som ligger i budsjettene. Endelig ramme for tjenesteområdene vil derfor endres i forhold til det som er budsjettert på bruk eller avsetning til fond. Dette vil ha størst effekt i selvkostområdet. I beregning av rammene har man både hensyntatt videreføring av tidligere politiske vedtak, nye vedtak samt konsekvensjustering av budsjettene. Skjemaet viser en gradvis nedgang i sum fordelt til drift. Nedgangen skyldes blant annet at kapitalkostnader øker utover i perioden, samt generelle effektiviseringskrav.

Tabell 6: Økonomisk oversikt drift

	Økonomiplan 2022-2025					
	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Regnskap 2020	Budsjett 2021
Rammetilskudd	-206 300 736	-206 300 736	-206 300 736	-206 300 736	-199 199 108	-193 501 000
Inntekts- og formuesskatt	-121 018 000	-121 018 000	-121 018 000	-121 018 000	-110 610 767	-118 634 000
Eiendomsskatt	-12 534 000	-12 534 000	-12 534 000	-12 534 000	-11 460 834	-11 584 000
Andre skatteinntekter	-1 751 000	-1 751 000	-1 751 000	-1 751 000	-1 751 468	-1 758 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-62 524 300	-62 524 300	-62 524 300	-62 524 300	-69 795 364	-67 320 348
Overføringer og tilskudd fra andre	-64 930 115	-64 930 115	-64 930 115	-64 930 115	-81 987 810	-68 884 890
Brukerbetalinger	-22 894 269	-22 894 269	-22 894 269	-22 894 269	-18 800 739	-20 604 284
Salgs- og leieinntekter	-39 774 110	-39 774 110	-39 774 110	-39 774 110	-42 118 912	-42 810 110
SUM DRIFTSINTEKTER	-531 726 530	-531 726 530	-531 726 530	-531 726 530	-535 725 002	-525 096 632
Lønnsutgifter	299 622 119	299 829 319	297 018 419	295 125 885	313 244 987	295 590 073
Sosiale utgifter	66 957 113	67 818 092	67 868 855	67 360 802	53 972 640	60 125 900
Kjøp av varer og tjenester	108 570 574	103 392 477	104 248 635	104 494 030	111 023 956	109 670 253
Overføringer og tilskudd til andre	21 024 313	21 024 313	21 024 313	21 024 313	29 536 291	26 400 313
Avskrivninger	20 571 000	20 571 000	20 571 000	20 571 000	20 664 422	18 747 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	516 745 119	512 635 201	510 731 222	508 576 080	528 442 296	510 533 539
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-14 981 411	-19 091 329	-20 995 308	-23 150 500	-7 282 706	-14 563 093
Renteinntekter	-1 461 000	-1 461 000	-1 461 000	-1 461 000	-1 186 843	-1 368 000
Utbytter	-665 000	-225 000	-225 000	-225 000	-2 14 053	-440 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-5 892 583	0	0	0	0	0
Renteutgifter	6 650 399	9 397 532	11 537 761	12 009 453	6 937 884	4 700 899
Avdrag på lån	23 363 194	27 945 944	31 709 694	33 393 194	21 531 333	20 684 194
NETTO FINANSUTGIFTER	21 995 010	35 657 476	41 561 455	43 716 647	27 068 321	23 577 093
Motpost avskrivninger	-20 514 000	-20 514 000	-20 514 000	-20 514 000	-20 664 421	-18 747 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-13 500 401	-3 947 853	52 147	52 147	-878 806	-9 733 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	5 298 855	1 980 000	1 980 000	1 980 000	0	2 115 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2 032 147	-2 032 147	-2 032 147	-2 032 147	2 982 359	282 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	3 282 693	4 000 000	0	0	0	5 036 000
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	6 951 000	0	0	0	0	2 300 000
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESU	13 500 401	3 947 853	-52 147	-52 147	2 982 359	9 733 000
FREMFOØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	2 103 553	0

Tabellen ovenfor viser budsjettet satt opp i henhold til økonomisk oversikt drift.

3. Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB)

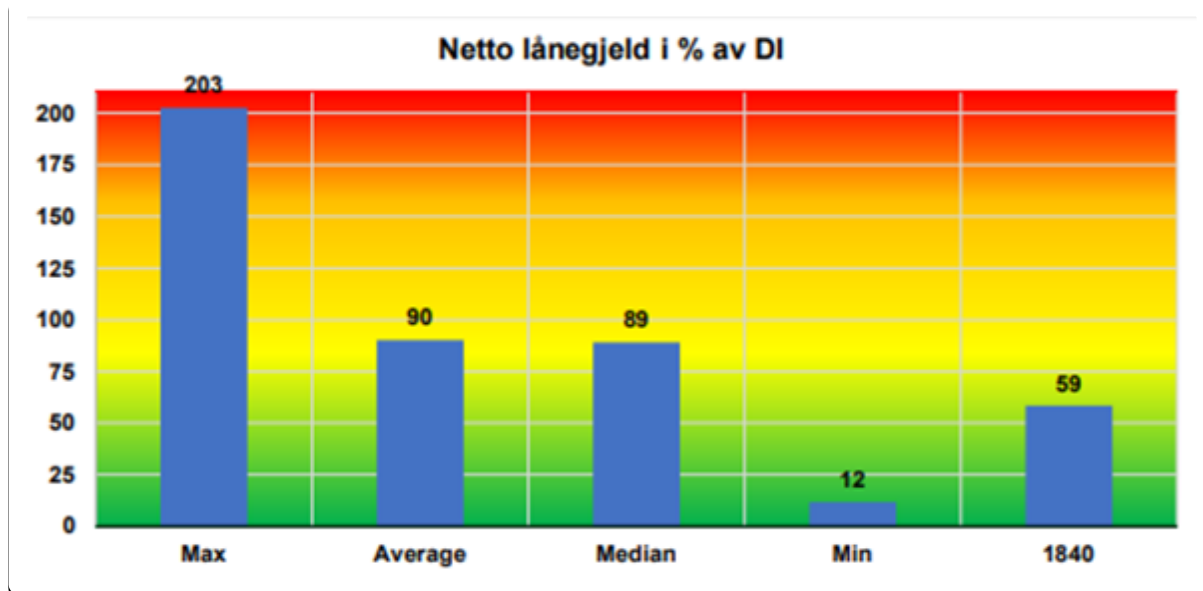
Saltdal kommune er en kommune med middels korrigerede inntekter og høye bundne kostnader. Dette plasserer kommunen i KOSTRA-gruppe 5 (Kommuner med 2 000 til 9 999 innbyggere, høye bundne kostnader og middels korrigerede inntekter). Beregning av utgiftsbehovet til Saltdal kommune gir en utgiftsbehovsindeks på 1,15433, som indikerer at utgiftsbehovet til Saltdal kommune ligger 15,43% over landsgjennomsnittet. Til sammenligning var utgiftsbehovet 14,68% over landsgjennomsnittet i 2021. Denne økningen kommer i all hovedsak fra kriteriene «Barn 0-15 med enslige forsørgere», «dødelighet», samt alderssammensetninger. Det at Saltdal kommune har over gjennomsnittlige bundne kostnader blir justert i rammetilskudd gjennom «utgiftsutjevning».

Riksrevisjonen påpeker at en kommune må se gjeldsnivå, netto driftsresultat (NDR) og disposisjonsfond i sammenheng når de vurderer økonomisk bærekraft (KØB).

Riksrevisjonen påpeker at et gjeldsnivå på over 75 prosent av brutto driftsinntekter er høyt, mens et netto driftsresultat på under 2 prosent av inntektene, og et disposisjonsfond på under 5 prosent av inntektene er for lavt.

En gjeldsgrad på under 75 prosent vil altså være bærekraftig i lengden. Saltdal kommune har per tiden en samlet gjeldsgrad på 59 prosent og har dermed økonomisk handlingsrom når det kommer til gjeldsgrad. I figur 12 under ser man Saltdal kommunes (1840) gjeldsgrad opp mot maksimum, minimum og gjennomsnittet i kommune-Norge.

Figur 12: Netto lånegjeld i % av DI

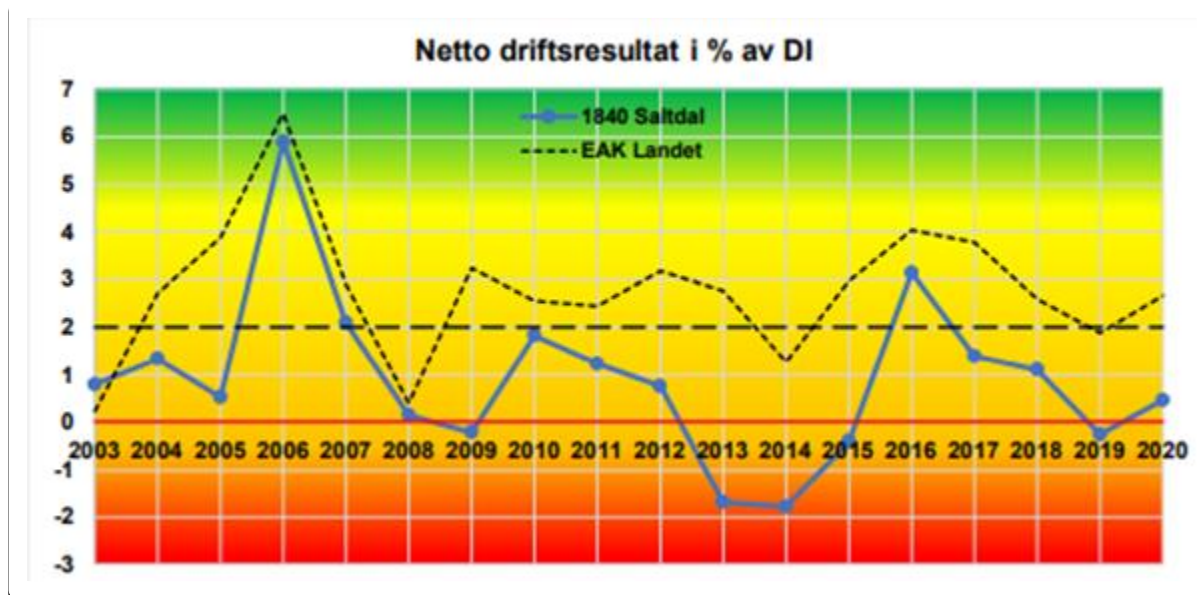

For noen kommuner kan et gjeldsnivå på over 75 prosent av inntektene være bærekraftig ifølge Riksrevisjonen. En gjeldsgrad på over 75 prosent vil være bærekraftig i kortere perioder for å få gjennomført investeringer som har til formål om å øke handlingsrommet i en av de andre faktorene i KØB. Hvorvidt en kommunes gjeld er bærekraftig, beror ikke bare på gjeldsnivå, men også på andre økonomiske indikatorer som sier noe om hvor robust kommuneøkonomien er og hvor stort det økonomiske handlingsrommet er. To sentrale indikatorer som beskriver det økonomiske handlingsrommet til kommunene og kommunenes evne til å betjene gjelden, er netto driftsresultat og disposisjonsfond.

Teknisk beregningsutvalg (TBU) betrakter netto driftsresultat som hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd, dvs. driftsinntekter minus driftsutgifter, etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til avsetninger til framtidig bruk og til egenfinansiering av investeringer. Netto driftsresultat kan dermed sies å være et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet. Ifølge TBU bør gjennomsnittlig netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet og over tid utgjøre to prosent av inntektene. Hva som vil være anbefalt nivå for den enkelte kommune vil avhenge blant annet av gjeldsnivået.

Saltdal kommune opparbeidet seg et akkumulert merforbruk på kr 6,951 mill. Fra 2019 og 2020. I figur 13 under kan man se at Saltdal kommune har klart riksrevisjonens anbefaling på 2 prosent NDR i bare 3 av de siste 18 årene.

Figur 13: Netto driftsresultat i % av DI

Disposisjonsfondet er det eneste fondet som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet. Størrelsen på disposisjonsfondet er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift, og er den delen av reservene som best gir uttrykk for den økonomiske handlefriheten. Det finnes ingen klar norm for disposisjonsfondets størrelse, men i en rapport om økonomiske nøkkeltall anbefaler Telemarksforskning at disposisjonsfondet utgjør mellom fem og ti prosent av kommunens inntekter.

Kommuner som har et høyt netto driftsresultat og mye reserver i fond, vil i større grad være i stand til å tåle et høyt gjeldsnivå enn kommuner med et lavt driftsresultat og lite reserver i fond. Ser vi dette i relasjon til Saltdal kommune, så har Saltdal kommune et lavt gjeldsnivå, lavt til negativt netto driftsresultat og disposisjonsfond på null prosent. Ut fra disse faktorene kan man konkludere med at Saltdal kommune har en drift som ikke er økonomisk bærekraftig, men også at kommunen har verktøyene til å endre på dette.

I et samarbeid mellom Nord Universitet, Handelshøgskolen (HHN) og Rana kommune har det blitt gjennomført et forskningsprosjekt med tittelen "Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB)" i perioden 2016–2020. Resultatet av forskningsprosjektet "KØB" er blant annet en forskningsrapport, en KØB-modell og en KØB-indeks som tar for seg og illustrerer den økonomiske bærekraften i en kommune. KØB-modellen, eller trekantmodellen, baserer seg på netto driftsresultat (NDR), disposisjonsfond og gjeldsgrad.

Forskningsrapporten konkluderte med at det er et sett med premisser som må ligge til grunn for at KØB skal bli et godt verktøy. Det mest grunnleggende premisset for KØB er at tjenestetilbudet skal være innenfor visse minimumsstandarder (lover og regler) og det skal kunne opprettholdes over tid uten at man reduserer kvaliteten av tjenesten, reduserer formue eller øker skattetrykket eller gjelden. **Enkelt forklart så skal hver generasjon betale for sine egne utgifter, uten at man urettmessig behefter andre generasjoner.**

Rana kommune, som var en del av forskningsprosjektet, havnet i kraftig økonomisk uføre som følge av utfallet av den såkalte Terra-skandalen hvor flere kommuner hadde investert med lånte midler i kompliserte fondsprodukter og tapt stort. Ved bruk av prinsippene som ble utarbeidet i prosjektet har Rana kommune gått fra å være «konkurs» til å planlegge byggingen av ny flyplass på 10 år.

KØB er et hjelpemiddel for langsiktig styring gjennom å legge til rette for at avgjørelser skal tas i et helhetsperspektiv, med spesielt fokus på generasjonsprinsippet. Dette gjøres gjennom å analysere/utrede alle avgjørelser en kommune tar, fra innkjøp av pinner av kommunalt ansatte til store veivalgs-spørsmål av politikere, med et henblikk på de tre faktorene i KØB: Netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad. **Et viktig prinsipp i KØB er at en generasjon skal ikke urettmessig behefte økonomisk andre generasjoner. Dette er det såkalte generasjonsprinsippet.**

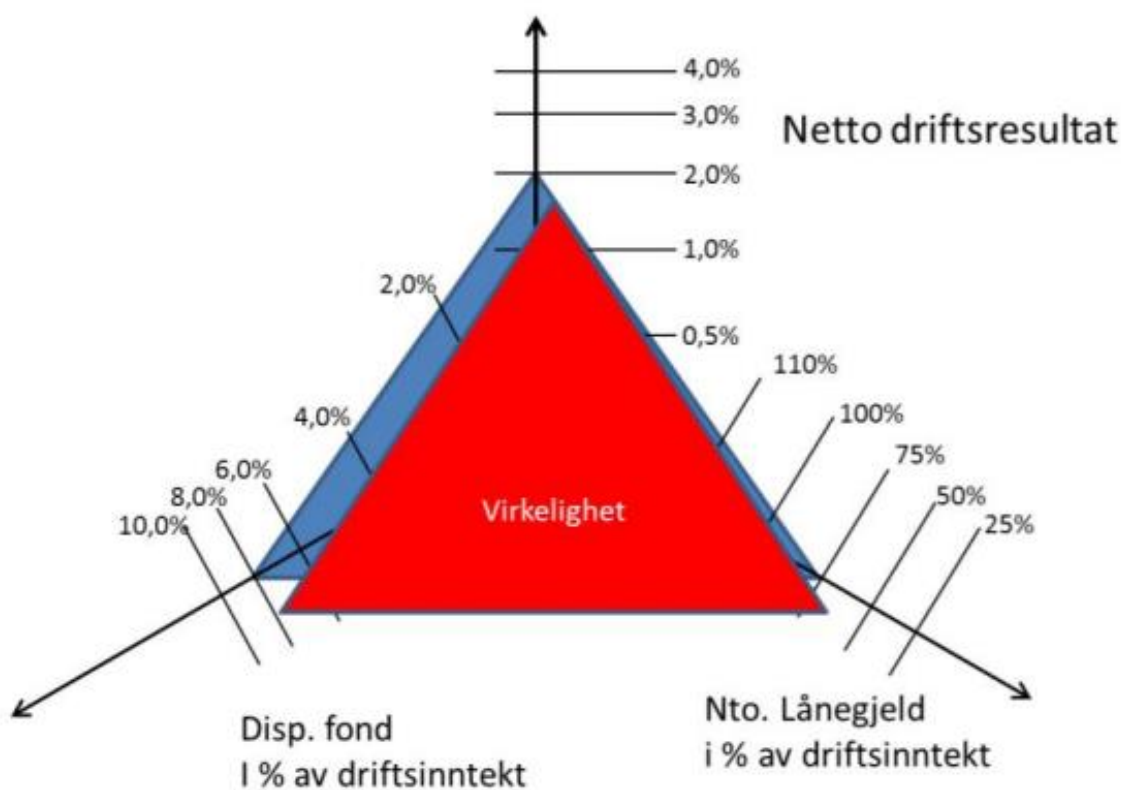
Det er viktig med langsiktig styring. Kommunal omstilling tar tid og vil gå over flere valgperioder. Det er viktig å planlegge langsiktig for å sikre en riktig og stø kurs. I den forbindelse er det mulig å utarbeide en perspektivanalyse for neste økonomiplanperiode, kommunaløkonomisk analyse for innværende år og en KOSTRA-analyse av foregående år. Disse analysene tar for seg befolkningsutvikling (alderssammensetninger), gjeldsgrad, nedbetalingsplan og egenkapitalsituasjonen og mange andre faktorer som er nyttige når det er viktige veivalg som skal fattes og det bidrar til en felles forståelse av nåsituasjonen. Ut fra innledende arbeid rundt KØB vil en kommunen kunne utvikle handlingsregler som går på prosesser innad i kommunen, prosesser i kommunale organ og økonomiske handlingsregler. Et eksempel på handlingsregel som Rana opererer med er at såkalte «ekstrainntekter» (f.eks. havbruksfond, konsesjonskraftsinntekter etc.) ikke skal gå inn i å støtte drift, men skal inn i et disposisjonsfond. Dette for å kunne drifte på et bærekraftig nivå. Andre handlingsregler kan omhandle selve målet om å være økonomisk bærekraftig. Disse kan for eksempel være de finansielle måltallene for kommunen. Som vist i tabell 7 under så har Rana kommune finansielle måltall som går ut over anbefalingene fra riksrevisjonen og disse måltallene ble i 2020 overgått. Et netto driftsresultat på 6,7 prosent ville for Saltdal kommune, i 2020, tilsvare et mindreforbruk i underkant av kr 36 mill. før overføring til investering og avsetning/bruk av bundne driftsfond.

Tabell 7: Finansielle mål og regnskap Rana kommune

	<i>Mål bærekraft</i>	<i>Regnskap 2020</i>
Netto driftsresultat	3,0 %	6,7 %
Disposisjonsfond	8,0 %	22,0 %
Netto lånegjeld	75,0 %	85,6 %

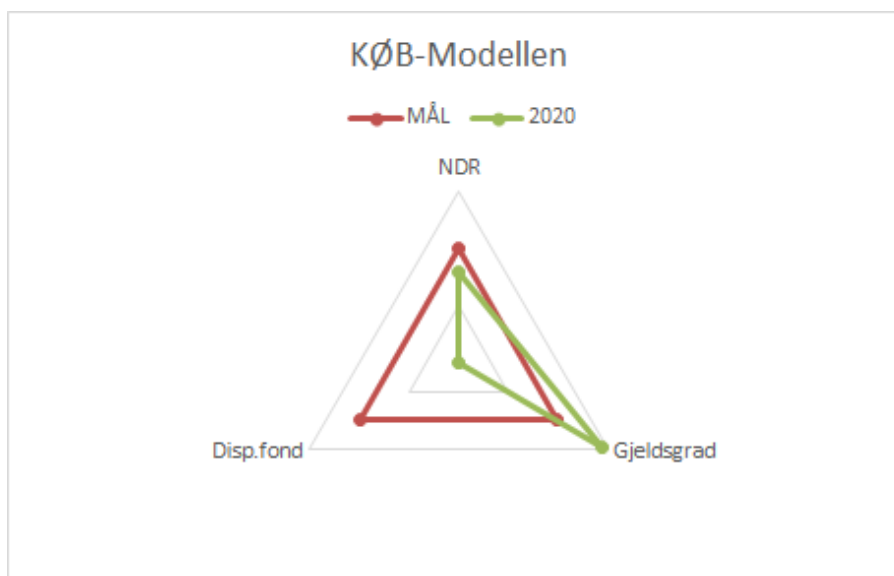
Erfaringer som ble gjort i Rana kommune var at «Gjør vi ingen ting vil situasjonen trolig forverre seg og det blir behov for mer drastiske tiltak». Denne erfaringen beskriver også situasjonen i Saltdal kommune.

Figur 14: Illustrasjon av KØB-modellen «Kommunal økonomisk bærekraft»

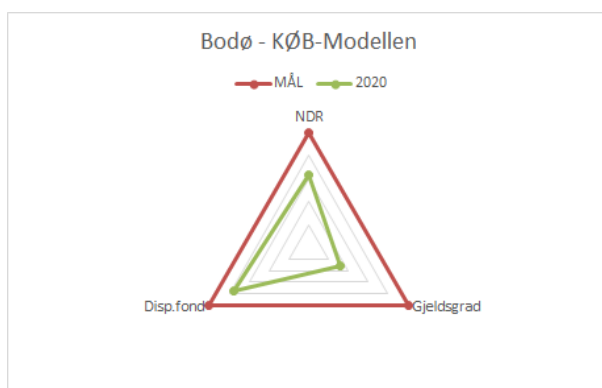
KØB-modellen illustrerer det økonomiske handlingsrommet som er åpent for en kommune. De tre parameterne tar for seg tre ulike aspekter av en kommuneøkonomi. NDR tar for seg den omgående situasjonen. Som oftest gjelder dette for et finansielt år. Andel disposisjonsfond av brutto driftsinntekter sier noe om hvor godt rustet kommunen er til å håndtere uforutsette hendelser som enten fører til en reduksjon i inntekter eller økning i utgifter. Dette parameteret har et lengre perspektiv, ofte 3–6 år. Det siste parameteret er netto gjeldsgrad. Netto gjeldsgrad ses ofte i et generasjonsperspektiv, 30–40 år. Måltallene som blir brukt i modellen er 2 % NDR, 8 % disposisjonsfond og 75 % gjeldsgrad.

Figur 15: KØB-modell - Saltdal kommune

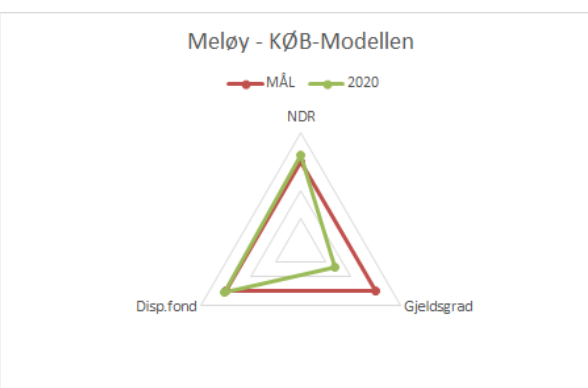

I figur 15 over ser vi Saltdal kommunes økonomiske handlingsrom fremstilt i KØB-modellen. Den røde trekanten representerer målet framsatt i KØB, mens den grønne trekanten representerer den faktiske virkeligheten i Saltdal. Saltdal kommune har et begrenset økonomisk handlingsrom. Det faktum at kommunen ikke har disposisjonsfond gjør kommunen ekstremt sårbar for uforutsette hendelser. Handlingsrommet for Saltdal kommune ligger, i all hovedsak, i gjeldsgraden (dvs. Investeringer). Ved å prioritere investeringer med driftsøkonomiske besparelser (e.i. Investeringer som reduserer driftskostnadene) så vil man kunne øke det økonomiske handlingsrommet gjennom å øke netto driftsresultat.

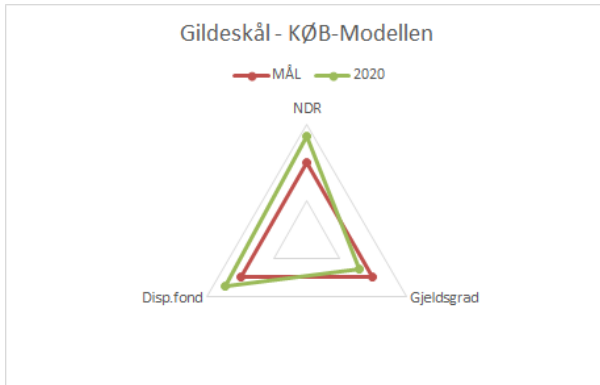
Figur 16: KØB-modell - Bodø kommune

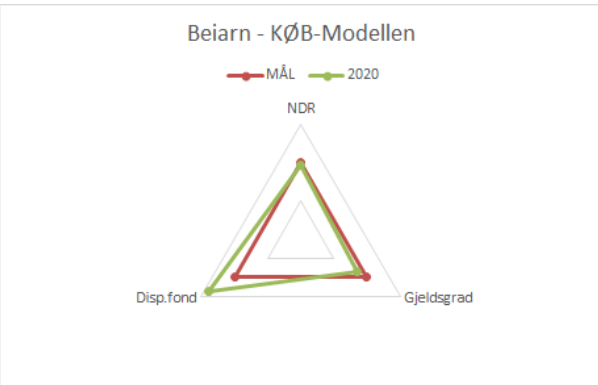
Figur 17: KØB-modell - Meløy kommune

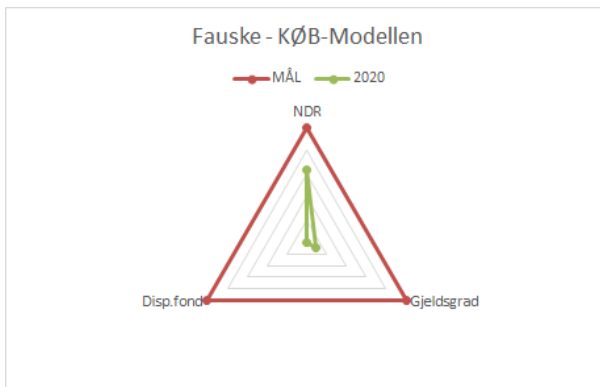
Figur 18: KØB-modell - Gildeskål kommune

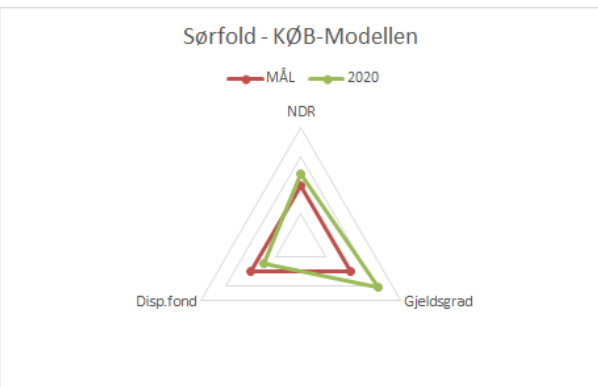
Figur 19: KØB-modell - Beiarn kommune

Figur 20: KØB-modell - Fauske kommune

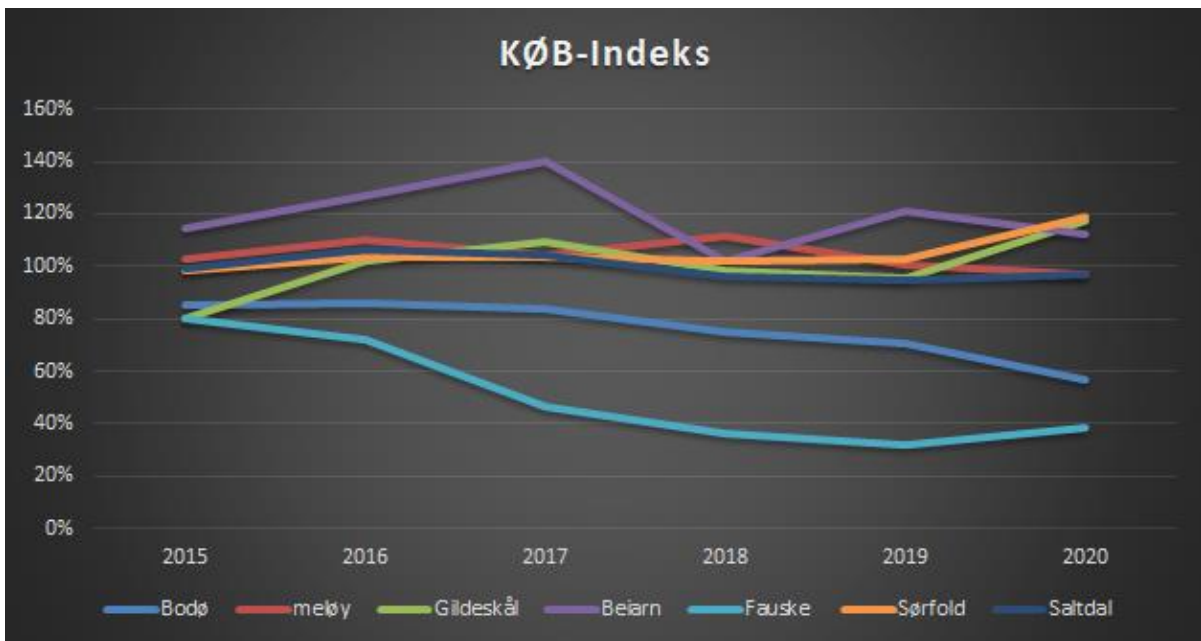

Figur 21: KØB-modell - Sørfold kommune

Sammenlignet med Saltdal kommunes nabokommuner så framkommer det at Saltdal kommune har dårligere økonomisk handlingsrom enn alle kommunene bortsett fra én.

Figur 22: KØB-Indeks

I figuren 22 ovenfor er Saltdal representert med den mørkeblå linjen. I figur 22 kommer Saltdal relativt godt ut. Man må ta høyde for noen særegenheter ved KØB-indeksen. KØB-indeksen måler netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter og ikke mer-/mindreforbruk eller akkumulert merforbruk. Dette medfører at man mister litt av grunnlaget. I tillegg så er gjeld vektet tyngre enn både netto driftsresultat og disposisjonsfond. Saltdal kommune har lav gjeld og kommer dermed godt ut her.

Kommunedirektøren mener det er viktig at alle saker med økonomisk konsekvens blir utredet med fokus rettet mot effekten på NDR, disposisjonsfond og gjeld med et utvidet tidsperspektiv: inneværende år, fem år, ti år og tjue år fram i tid. En slik prosess gir beslutningstakeren muligheten til å ta med livsløpskonsekvensen av valgene som blir tatt i tråd med god KØB-skikk.

4. Investeringer

Tabell 8: Bevilgningsoversikt investeringer, første ledd

Bevilgningsoversikt investering, første ledd	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Regnskap 2020	Budsjett 2021
Investeringer i varige driftsmidler	78 570 000	170 300 000	27 050 000	10 050 000	18 165 000	31 400 000
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 780 000	1 870 000	1 960 000	2 060 000	1 928 000	1 765 000
Utlån av egne midler	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	13 833 000	20 000 000
Avdrag på lån	0	0	0	0	3 056 000	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	100 350 000	192 170 000	49 010 000	32 110 000	36 982 000	53 165 000
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0	-1 858 000	0
Tilskudd fra andre	-1 170 000	-150 000	-150 000	-2 070 000	-7 333 000	-1 170 000
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0	-688 000	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-4 187 417	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	-5 735 000	0
Bruk av lån	-97 200 000	-189 950 000	-46 700 000	-27 780 000	-22 807 000	-50 030 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-102 557 417	-190 100 000	-46 850 000	-29 850 000	-38 421 000	-51 200 000
Videreutlån	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-5 298 855	-2 070 000	-2 160 000	-2 260 000	0	-1 965 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfo	0	0	0	0	2 735 000	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfo	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	7 506 272	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	2 207 417	-2 070 000	-2 160 000	-2 260 000	2 735 000	-1 965 000
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	1 296 000	0

Investeringsbudsjettet for økonomiplanperioden 2022-2025 viser at 2023 ser ut til å bli toppåret for investeringsnivået i økonomiplanperioden. Saltdal kommune har store etterslep på investeringsiden. Tabellen viser også at investeringene i all hovedsak finansieres gjennom lån.

Tabell 9: Bevilgningsoversikt investering, andre ledd

Bevilgningsoversikt investering, andre ledd	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2021
ENØK-tiltak	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Etablering av carporter for hjemmesykepleien ved omsorgsboligene Rognan	1 200 000	0	0	0	600 000
Forprosjekt investeringer omsorg (helsehus, boliger) 2021	1 000 000	0	0	0	1 000 000
Renovere kjøkken/spisestue Høyjarfall barnehage	500 000	0	0	0	0
Utbedre kontorforhold på Kulturkontoret	1 500 000	0	0	0	0
Erverv av industriareal Osøyra, inkludert områdeplan/reguleringsplan	10 000 000	0	0	0	0
Omsorgsboliger Vensmoen	21 000 000	71 000 000	10 500 000	0	0
Helsehus prosjekteringsmidler	0	1 000 000	0	0	0
Slipen Scene	10 000 000	10 000 000	0	0	1 000 000
Fullføre Vensmoen friidrettsbane	5 100 000	0	0	0	5 100 000
Oppgradering net tverv skoler	600 000	500 000	0	0	1 000 000
Lekeapparater barnehager	250 000	250 000	0	0	250 000
Skolebygg	6 500 000	76 000 000	6 500 000	0	1 000 000
Spillemiddelelanlegg	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Digitalt kartverk	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Etablering av kommunalt vann og avløp fram til nytt industriområde	4 250 000	0	0	0	4 250 000
Fjerning/restaurering av demning ved Møldammen	4 000 000	0	0	0	2 600 000
Prosjektering/gjennomføring av inv. knyttet til Reguleringsplan SPAR/Rådhusparken	500 000	0	0	0	0
Reguleringsplan Nygård sør	250 000	0	0	0	0
Skaiti- Grensen. Opparbeidelse parkeringsplass pluss øvrige investeringer	620 000	0	0	0	400 000
Systematisk oppgradering av maskinvare, IT	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
VA. Junkerdal vannverk, ny kilde	1 000 000	1 500 000	0	0	1 000 000
Rehabilitering vann/avløp	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
Lovpålagt sikring av bruer, veiskjæringer, kaier, sikringsanlegg etc. Forebygging mv.	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Oppgradering og reasfaltering av vegger	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Rør-kamera	250 000	0	0	0	0
Systematisk utskifting av biler, maskiner og utstyr	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Trafikksikring	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Velferdsteknologi	0	0	0	0	350 000
Ventilasjon og varmepumpe Rognan svømmehall	0	0	0	0	1 800 000
Asfaltering FKSK Arena	0	0	0	0	1 000 000
Sum investering i varige driftsmidler	78 570 000	170 300 000	27 050 000	10 050 000	31 400 000
Egenkapitalinnskudd KLP 2022	1 780 000	1 870 000	1 960 000	2 060 000	1 765 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Sum investering i aksjer og andeler i selskaper	1 780 000	1 870 000	1 960 000	2 060 000	1 765 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	7 506 272	0	0	0	0
Sum dekning av tidligere års udekket beløp	7 506 272	0	0	0	0
Etableringslån	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Sum utlån (Startlån)	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000

Tabellen er en komprimert utgave av skjemaet. Det komplette skjemaet ligger som vedlegg, og viser også regnskapstallene for 2020.

Skjemaet viser en spesifisering av investering i anleggsmidler (varige driftsmidler) fra bevilgning investering første ledd, samt sum på investering i aksjer/andeler, og utlån. Investering i aksjer og andeler i selskaper består kun av egenkapitaltilskudd til KLP. Dette er en obligatorisk kostnad som kommunen blir fakturert årlig, og den føres i regnskapet som kjøp av aksjer. Utlån består kun av startlån gjennom husbankordningen. Det vises til vedlegg med oversikt over valgte og ikke valgte investeringstiltak for mer informasjon om de enkelte posene.

De største investeringene er planperioden er omsorgsboliger Vensmoen, skolebygg, og Slipen Scene. Samtlige av disse ble vedtatt i budsjett og årsplan 2020-2023 og 2021-2024, og videreføres også i denne økonomiplanen. Nytt helsehus vil også være en større investering som er planlagt i perioden. I budsjettet er det kun satt opp ressurser til prosjektering/forprosjekt. Inntil dette er gjennomført er det lite grunnlag til å estimere både investeringsbehov ved realisering, og økonomiske effekter av investeringene. Når det foreligger endelige utbyggingsalternativer må det nødvendigvis innarbeides i investeringsplanen med konkret beløp.

Det største tiltaket er investering i skolebygg som totalt har et budsjett på kr 90 mill. Det er utført en utredning av tilstanden på skolebyggene i 2021. Resultatet er blitt lagt frem for kommunestyret og kommunestyret vedtok i sak 85/21 bruken av de kr 90 mill.

Videre satses det også på investeringer som vil kunne gi driftsbesparelser på sikt. Nye omsorgsboliger forventes å gi 7 millioner i besparelser på driften når de er ferdige. Det er også satt av midler til ENØK tiltak som vil kunne gi en positiv effekt på driftsutgiftene for de aktuelle bygningene det investeres i.

Fullføring av Vensmoen friidrettsbane er på nytt lagt inn i investeringsbudsjettet. De totale kostnadene for etablering av et friidrettsanlegg med kunstdekke er beregnet til kr 5,1 mill. Spillemiddeltilskuddet for et slikt anlegg antas å ligge på kr 1,6 mill. + et Nord-Norge-tillegg på 20 %, som vil kunne gi 1,92 mill. i spillemidler. Med full mva. refusjon vil netto kostnader bli 2,16 mill. kr. Dermed vil det bli en forskuttering på spillemidler på 1,92 mill., i tillegg til en restfinansiering på kr 2,16 mill. Til sammen 4,08 mill.

Fjerning/restaurering av Møndammen er også lagt inn på nytt og utgjør en investering på 2,6 mill. Saltdal kommune har fått pålegg fra NVE om å velge en endelig løsning for Møndammen og gjennomføre denne investeringen.

I forbindelse med etablering av kommunal skuterløype fra Skaiti til grensen må det settes av midler til opparbeidelse av parkeringsplass og øvrige nødvendige investeringer. Det var satt av kr. 400.000 til dette i 2020, men på grunn av at planarbeidet har tatt lengre tid enn forutsatt kan ikke fysiske investeringer gjennomføres før i 2022. Det foreslås derfor satt opp en kostnad i 2022 på kr. 400 000.

Nytt vannverk ligger inne med en investering på totalt 2,5 mill. Kilden til Junkerdal vannverk er fra Solvåglibekken. Dette er en flombekk som i perioder har mindre god råvannskvalitet. Inntaket og overføringsledninger har store frostproblemer som kan medføre bortfall av vann. Inntakskum er meget dårlig og ligger i et ustabil og rasutsatt område. Det er boret etter grunnvann oppstrøms Innlandsbrua. Denne kilden har rikelig vannkapasitet med lang oppholdstid og meget god kvalitet. Kilden vil bli ny forsyningskilde for Junkerdal vannverk.

Det har tidligere vært budsjettet med investering innen fagfornyelse i skolene. Fagfornyelse i skolene skal ikke finansieres gjennom investeringer. Derfor flyttes investeringen inn i driftsbudsjettet. Investeringsmidlene omdisponeres til oppgradering av nettverk i skolene.

Det er lagt inn en investeringspott på 2 mill. årlig på systematisk utskifting av gamle maskiner, biler og utstyr. Dette er investeringer som ikke har blitt prioritert og har gitt et etterslep mens kommunen har vært på ROBEEK-listen.

Det er lagt inn videreføring av rehabiliteringsinvesteringer på vann og avløp, samt sikring av bruer/kaier og veiskjær. Dette er poster som har blitt videreført over flere år, og sikrer at man kan ivareta nødvendige investeringer for å rehabilitere og drifte disse områdene. Det videreføres også midler innen investeringer i trafikkikkerhet, lekeapparater til barnehager, spillemiddelanlegg og digitalt kartverk .

Det er lagt inn en ny investering på systematisk oppgradering av maskinvare og IT. Dette er lagt inn med 0,5 mill. i samtlige år i perioden. Det tenkes at denne potten vil fungere tilsvarende som midlene nevnt ovenfor vedrørende vann og avløp etc. Det er behov for en fast og forutsigbar ramme for å gjøre systematisk og nødvendig utskifting av denne type IT utstyr i kommunen. Mye av dagens utstyr er gammelt, og stadig utvikling gjør at det må foretas driftskritiske utskiftninger av utstyr jevnt. Et årlig beløp gir mindre behov for ad-hoc investeringer f.eks ifbm tertialrapporter. Finansieres ved å redusere på potten 1,0 mill. kr, som årlig har vært avsatt til veier, bruer og kaier, og som erfaringsvis ikke har vært brukt fullt ut.

Det ble tidligere vedtatt etablering av carporter til hjemmesykepleien Rognan. Nå viser det seg at de midlene som var avsatt på kr 600 000 ikke rekker til. Byggesettet til carportene

kommer på mer enn 600 000. Det er avsatt kr 1,2 mill. i investeringsbudsjettet for etablering av carporter.

Høyjarfall barnehage sliter i dag med svært høyt billeproblem. Billene ser ut til å ha etablert seg i eksisterende kjøkkeninnredning, og bak listverk mot profilert veggpanel. Etter råd fra Rentokil, så anbefales det å skifte ut innredning og trepanelet i rommene for å fjerne billene. Det er avsatt kr 500 000 til renovasjon kjøkken.

Kulturkontoret har sine lokaler i Rognan utleiebygg sine lokaler. Det er stor sannsynlighet for at kultur blir værende i disse lokalene i lang tid framover. Kontorene tilfredsstiller ikke gjeldende kravene til kontorareal regulert gjennom arbeidsplassforskriften, arbeidsmiljøloven og PBL. Arealene fungerer i dag som en åpen løsning, for 4 ansatte. Det er ikke anledning å føre fortrolige samtaler, eller uforstyrrede samtaler, i disse lokalene. Lokalene bør tilpasses dagens gjeldende krav til kontormiljø. Det er blitt avsatt kr 1,5 mill. i investeringsbudsjettet for utbedring av kontorforholdene.

Erverv av industriareal Osøyra, inkludert utarbeidelse av områdeplan/reguleringsplan for området. Kostnadene er usikre, men er estimert til ca. kr 10 mill. Dette er en oppfølging av strategi i Saltdal kommunes kommuneplan om sikre at kommunen har tilgjengelig industriareal og tilpasset infrastruktur for næringslivet. Etter kjøp av grunn og utarbeidelse av plan for området må kommunal infrastruktur opparbeides med vei, vann og avløp. Alle kostnader ved kjøp og opparbeidelse av tomt vil i neste omgang kunne finansieres gjennom salg av tomter til selvkost.

Saltdal kommunestyre gjorde i sak 49/21 vedtak om låneopptak på kr 4,25 mill. til etablering av kommunalt vann og avløp fram til nytt industriområde på gnr/bnr 42/1 syd for Nexans. Investeringen vil dels bli gjennomført i 2021, resterende i feb/mar 2022.

Oppfølging av vedtatt reguleringsplan i området SPAR/rådhusparken. Prosjektering kr 500 000. Gjennomføring på investering har estimert en kostnad på kr 7,5 mill. Investering vil bli vurdert etter arbeidet med reguleringsplan.

Utarbeidelse av reguleringsplan Nygård Sør anslås å koste ca. kr 250 000. Reguleringsplanen utarbeides som følge av kommunestyrevedtak om prioritering av nye boligområder. Kostnader med utarbeidelse av reguleringsplanen skal dekkes inn gjennom salg av boligtomter i området til selvkost.

Tidligere var det en systematisk årlig pott til oppgradering av veier, men dette ble avvirket i årene på ROBEK-listen. Flere av vegene i Saltdal kommune har asfalt som er gammel, ødelagt og i full oppløsning. Det trenges oppbygging av vegkropp og asfaltering på flere veier og områder, samt større opprustinger på kommunens grusveier.

Driftsetaten har behov for et kamera med traktor slik at de kan filme rørsystemene når det oppstår tilstopninger og brudd. Dette er en tjeneste som vi i dag må leie inn eksternt, noe som fører til at lange strekninger blir gravd opp unødvendig ved feilsøking. Det er avsatt kr 250 000 i investeringsbudsjettet for investering i rør-kamera.

5. Finansielle måltall

Finansielle måltall skal være de lokale målene for hvordan økonomien utvikles, og de skal gi handlingsregler for økonomisk planlegging. Finansielle måltall skal vise hva som må til for at

kommunen skal få en forsvarlig økonomisk utvikling over tid. Saltdal kommunes vedtatte finansielle måltall er:

- Netto driftsresultat skal være minimum 2,0 prosent i økonomiplanperioden.
- Lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter skal ikke overstige 97 i prosent økonomiplanperioden.

Måltallet for et netto driftsresultat på minimum 2,0 prosent betyr at kommunen i budsjettet må avsette midler til fondsoppbygging/sparing. Dette medfører at denne andel av kommunens inntekter ikke blir fordelt til rammene for driften/tjenestoområdene. I beløpet ligger også inndekning av tidligere års merforbruk/udekket.

I det fastsatte måltallet på 97 prosent har man tatt høyde for vedtatte investeringer i økonomiplan 2021-2024 som videreføres inn i denne planen. Det gjøres oppmerksom på at startlån og lån til selvkostområdet også ligger inne i beregningen. Dette er lån som ikke er risikoutsatte på samme måte som ordinære lån til investering i anleggsmidler.

Kommunedirektøren fremhever viktigheten om å også ha et finansielt mål om å på sikt bygge opp et disposisjonsfond. Kommunedirektøren vil innstille å vedta finansielt mål om å bygge opp et disposisjonsfond på 5 prosent av brutto driftsinntekter både i budsjettet for 2022 og i oppdatering av økonomireglementet. Oppbygging av disposisjonsfond foregår gjennom kontinuerlig mindreforbruk i kommunen som helhet slik at midler kan bli satt av på fond. Et disposisjonsfond består av oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet.

5.1 Årlig utvikling i gjeld

Tabellen nedenfor viser en estimert utvikling av gjeld for perioden ekskl. Husbanklån (startlån). Det foreligger estimat på beregningene for 2021 da året ikke er avsluttet. Videre tar beregningen for de øvrige årene utgangspunkt i investeringsbudsjettet for perioden.

Tabell 10: Estimert framtidig utvikling gjeld

	2021	2022	2023	2024	2025
IB lån	315 357 000	325 357 000	379 157 000	520 757 000	515 757 000
Nye lån	31 200 000	77 200 000	169 500 000	26 700 000	7 780 000
Avdrag på lån	21 200 000	23 400 000	27 900 000	31 700 000	33 400 000
UB lån	325 357 000	379 157 000	520 757 000	515 757 000	490 137 000

Tabellen viser en estimert stor vekst i låneopptak for å finansiere vedtatte investeringer. En måte å redusere denne utviklingen på er å bygge opp egenkapitalbidraget i planlagte investeringer fremover. For å bygge opp egenkapitalbidraget er det viktig at driften går med mindreforbruk, da det er et krav om at driftsregnskapet skal gå i balanse før man kan overføre midler fra drift til investeringer. Tabellen inneholder både lån til anleggsmidler og lån på selvkostområdet.

6. Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er det viktigste styringsdokumentet som skal gi retning og føringer for kommunens samlede utvikling i et langsiktig perspektiv. I følge kommunal planstrategi 2020-2023 for Saltdal kommune skal kommuneplanens samfunnsdel rulleres. Planen skulle vært revidert i 2020 men er forsinket. Det skal ikke lages en helt ny samfunnsplan, men eksisterende plan skal fornyes og spisses ytterligere. Planarbeidet skal sikre det nye kommunestyret eierskap og forankring til kommunens mål og strategier for samfunnsutviklingen. En særlig viktig grunn for revideringen er å knytte FNs bærekraftsmål sterkere i forvaltningen. Planarbeidet skal trekke frem hvilke bærekraftsmål som er mest aktuelle og hva som spesielt skal vektlegges lokalt i Saltdal kommune. Formannskapet har i arbeidsprosessen med rulleringen av planen bedt kommunedirektøren om bredere medvirkning og involvering for å innarbeide bærekraftsmålene, dette arbeidet prioriteres i 2022.

Med kommuneplanens samfunnsdel gir kommunestyret føringer for utviklingen av samfunnet og til kommunen som organisasjon. Planen gir et overordnet perspektiv og viser aktuelle mål og strategier som har betydning både for både private og offentlige interesser. Samfunnsplanen er førende for innsatsområdene i kommunens økonomiplaner og budsjett. Basert på kunnskapsgrunnlaget er det utformet mål og strategier som det legges spesielt vekt på i budsjett- og økonomiplan.

6.1 Mål og strategier

Satsningsområde 1: Folk og bosetting

Mål: Økt bosetting og boligbygging.

Strategier:

- Sørge for attraktive tomter i kommunen og fortetting av boligområder i sentrum.
- Til enhver tid ha regulerte boligområder med ledige tomter i Rognan- og Røklandsområdet.
- Stimulere til bygging av boliger tilpasset ulike livsfaser.
- Motivere utflyttede saltdalinger til å komme tilbake til kommunen.
- Arbeide for effektivt og smidig kollektivtilbud med spesielt fokus på videreutvikling av Saltenpendelen.
- Stimulere til økt bolyst gjennom et attraktivt og variert kulturliv.

Satsningsområde 2: Næringslivet.

Mål: Et nyskapende, aktivt og variert næringsliv.

Strategier:

- Sørge for gode og forutsigbare rammevilkår for næringslivet.
- Sørge for tilgjengelig industriareal og tilpasset infrastruktur.
- Stimulere til utvikling av primærnæringen. - Stimulere til, og ivareta gründervirksomhet.

- Støtte opp under Rognan sentrum som handelssenter.
- Legge til rette for kultur- og opplevelsesbasert næring blant annet ved å utnytte nasjonalparkstatusen til næringsutvikling.
- Være en aktiv nasjonalparkkommune

Satsningsområde 3: Helse og levekår

Mål: Alle skal oppleve mestring, tilhørighet og inkludering.

Strategier:

- Gi barn og unge et godt og variert oppvekstmiljø, gode møtesteder, gode læringsmiljø og muligheter for lek og aktivitet.
- Sikre gode overganger i utdanningsløpet og stimulere til at flere fullfører videregående skole og velger høyere utdanning.
- Styrke samhandlingen mellom kommunen, næringslivet og utdanningsinstitusjoner om fremtidige kompetansebehov, digitalisering og bruk av ny teknologi.
- Utjevne sosiale helseforskjeller, fremme folkehelse og legge til rette for å kunne utøve fysisk aktivitet uavhengig av alder eller fysiske forutsetninger.
- Sørge for gode betingelser for å kunne delta i, og oppleve, et bredt spekter av kulturaktiviteter.
- Utvikle et moderne kulturbygg som rommer et mangfold av kulturaktiviteter.
- Stimulere til økt inkludering og deltagelse for å begrense psykiske helseplager.
- Legge til rette for at innbyggerne kan være mest mulig selvhjulpne i alle livsfaser.

Arealstrategier

- Gjennomgang av ulike behov for næringsareal.
- Prioritere areal til framtidig industri, handel og servicenæring.
- Definere viktige områder for landbruk i Saltdal.
- Legge til rette for fortetting og høyere utnyttelse av regulerte tomter sentralt på Rognan.
- Nye utbyggingsområder skal lokaliseres i tilknytning til infrastruktur som VA, veg, gang og sykkelveger.
- Rognanområdet skal være prioritert for utbygging av nye boligfelt.
- Utbygging skal ivareta barn og unges oppvekstsvilkår og sikre at arealer blir avsatt til lek og opphold.
- Spredt bosetting og fritidsbebyggelse skal skje i avklarte LNF-områder.
- Som nasjonalparkkommune skal kommunens arealdel ta hensyn til verneområdene og verneverdiene.

6.2 Kommuneplanens føringer for økonomiplanen

Kommuneplanens samfunnsdel har et 10-års perspektiv og viser hvilke strategier kommunen vil legge til grunn for å nå sine mål. Det skal derfor være en naturlig sammenheng slik at økonomiplanen blir et handlingsdokument for å nå samfunnsplanens mål. Med andre ord bør årsbudsjett og økonomiplan være en forlengelse av styringsdokumentene der man konkretiserer hvordan målene skal nås, hvordan strategiene skal gjennomføres og finansieringen av disse.

Økonomiplanen har et 4-års perspektiv og kan naturlig nok ikke konkretisere alle strategier som er forutsatt i samfunnsplanen som har en lengre horisont. For kommunedirektøren har det derfor vært viktig å peke ut noen av strategiene som har hatt høyest uttrykt politisk prioritet.

Kommunedirektøren etterstreber å levere et investeringsbudsjett som favner om flere av målene og strategiene i samfunnsplanen, både når det gjelder økt bosetting og bolyst, men også ringvirkninger det kan få for næringslivet og videregående skole.

Kommunestyret har vedtatt arealstrategier som gir føringer for arbeidet med kommuneplanens arealdel. Det har vært utstrakt bruk av dispensasjoner de siste årene og kommunestyret har vedtatt at arealplanen skal rulleres. Det er et særlig behov for ha tilgjengelig industriareal for å møte næringslivets behov, og dette planarbeidet vil være særlig viktig for å gjøre en nødvendig kartlegging og legge til rette for et enda mer nyskapende, aktivt og variert næringsliv. Planarbeidet har ikke fått en formell oppstart i 2021, men det er gjort en del forarbeid. Den største delen av planarbeidet vil i hovedsak utarbeides i 2022.

Igangsetting av investeringer i omsorgsboliger er særlig viktig for å møte kommunens langsiktige mål og fremtidens behov. I arbeidet med helse-, omsorgs- og sosialplan synliggjøres i særdeleshet behovet for en annen struktur innen helse og omsorg, både for å møte brukernes behov og kunne levere kostnadseffektive tjenester.

Driftsbudsjettet til helse og omsorg tar innover seg at den demografiske endringen tilsier økt behov for helse- og omsorgstjenester i årene som kommer. På kort sikt er det foreslått en reduksjon av stillinger inne hjemmetjenesten, men på lang sikt legges det opp til økte bevilgninger innenfor hjemmebaserte tjenester og til forebygging i takt med de demografiske utviklingene. Innenfor oppvekst og kultur jobbes det med å etablere et fast møtested for ungdommer.

7. Oversikt over økonomiske tiltak

Tabellen nedenfor oppsummerer kommunedirektørens forslag til tiltak i driftsbudsjett 2022, og planperioden. Saltdal kommune har over en lang periode hatt et stort merforbruk i driften. Det har blitt jobbet frem tiltak som skal ta ned kostnadene på driften.

Tiltak med positivt fortegn utgjør en kostnad/aktivitetsøkning, mens tiltak med negativt fortegn vil være innsparingskrav eller merinntekt. Nærmere beskrivelse av de enkelte tiltakene står i avsnittet som gjelder det enkelte tjenestoområdet som har tiltaket.

Tabell 11: Valgte tiltak budsjett 2022 - økonomiplan 2022-2025

Tiltak	2022	2023	2024	2025
Sentraladministrasjon				
Midlertidig reduksjon stilling IT	- 380 536	0	0	0
Midlertidig reduksjon stilling servicetorg	- 317 113	0	0	0
Retaksering av eiendomsskatt	1 500 000	0	0	0
Oppvekst og kultur				
Oppfølging kulturminneplan	20 000	60 000	60 000	60 000
Økning utgifter grunnskole	0	0	5 000 000	10 000 000
Nedlegging barnehage fra 01.08.2024	0	0	- 1 789 659	- 4 190 246
Reduksjon 18 plasser, barnehage	- 761 071	- 761 071	- 761 071	- 761 071
Restaurering av Gerdt Rusaanes-samlingen	0	25 000	25 000	25 000
Skulpturlandskap Nordland	0	50 000	20 000	20 000
Rådgiver	- 421 379	0	0	0
Utredning ressursfordelingsmodell	150 000	0	0	0
Helse og omsorg				
Besparelse samlokalisering omsorgsboliger Vensmoen	0	- 3 500 000	- 7 000 000	- 7 000 000
styrke forebyggende ressurser	0	1 014 762	2 029 523	2 029 523
styrke hjemmetjenesten 2021	0	1 014 762	2 029 523	2 029 523
Dagtilbud demente	- 35 000	- 35 000	- 35 000	- 35 000
Reduksjon 100% fastlegestilling	- 849 863	- 849 863	- 849 863	- 849 863
Reduksjon 60% familieveileder	- 494 696	- 494 696	- 494 696	- 494 696
Effektivisering hjemmehjelpstjenesten	- 152 214	- 152 214	- 152 214	- 152 214
Effektivisering storkjøkken	- 500 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Holde 20% stilling Fysak vakant	- 152 214	0	0	0
Kostnader for fellesområder i heldøgns bomiljø dekkes av beboerne	- 270 000	- 270 000	- 270 000	- 270 000
Reduksjon 160% stillinger hjemmetjenesten	- 1 268 452	- 1 268 452	- 1 268 452	- 1 268 452
Reduksjon 20% stilling Fløyveien 16	- 152 214	- 152 214	- 152 214	- 152 214
Reduksjon 20% stilling jordmor	- 152 895	- 152 895	- 152 895	- 152 895
Reduksjon 40% stilling Hesteskoen	- 152 214	- 152 214	- 152 214	- 152 214
Reduksjon 50% stilling Saltnes	- 355 167	- 355 167	- 355 167	- 355 167
Reduksjon 90% stilling Saltdal sykehjem	- 507 381	- 507 381	- 507 381	- 507 381
Reduksjon servicepersonell legetjenesten	- 456 643	- 456 643	- 456 643	- 456 643
Revisjon økte egenbetalinger og tildelingskriterier	- 275 000	- 275 000	- 275 000	- 275 000
Sykepleierflåte hjemmesykepleien	- 304 428	- 304 428	- 304 428	- 304 428
Sykepleierflåte sykehjemmet	- 304 428	- 304 428	- 304 428	- 304 428
Egenbetaling ferdigbehandlede pasienter	- 250 000	- 250 000	- 250 000	- 250 000
Øke en stilling ergoterapeut	475 670	887 916	887 916	887 916
Tekniske tjenester				
Vakansestyring	- 355 167	0	0	0
Elektronisk stoffkartotek	32 000	32 000	32 000	32 000
Renholdsplan 2021	100 000	150 000	150 000	150 000
Strøsandlagring	0	252 000	252 000	252 000
Vedlikehold sykkelsti Storjord-Rognan	100 000	100 000	100 000	100 000
Drift parkering Snøskuterløype	200 000	200 000	200 000	200 000
Vedlikehold kommunale veier	- 645 000	- 645 000	- 645 000	- 645 000
Stenge ned Rognan Samfunnshus	- 185 194	- 185 194	- 185 194	- 185 194
Tilstandsanalyse av prioriterte bygninger	500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Felles finansiering				
Effektivisering/optimalisering	0	- 1 154 062	- 8 767 904	- 13 522 509
Salg av finansielle anleggsmidler drift	0	0	0	0

8. Drift

8.1 Sentraladministrasjon

Tabell 12: Sentraladministrasjon

Sentraladministrasjon	
Endelig budsjetttramme 2022	
Som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	39 092 000
Tiltak, vakanse IT- stilling	- 380 000
Tiltak, Vakanse stilling servicetorget	- 317 000
Ny alminnelig taksering	1 500 000
Rammejustering	810 000
Ny Ramme	40 705 000
Prosentvis endring	4 %

Avdelingen yter service og støttefunksjoner både internt mot politikere, avdelingsområdene, ansatte, arbeidstakerorganisasjonene, overordnet beredskapsarbeid, kriseledelse og eksternt mot innbyggerne, næringsliv, statlige og regionale instanser, samt interkommunale samarbeidspartnere. En stor del av budsjettet er derfor bundet opp av utenforliggende forhold. Sentraladministrasjonen består av kommunedirektørens kontor, folkehelse, HR-avdeling, servicekontor, it-avdeling, økonomiavdeling, politisk aktivitet og tilskudd til eksterne. Det har skjedd store endringer i administrasjonens toppledelse, og vi går inn i 2022 med flere nyansatte. Kommunedirektør Stein Ole Rørvik, avdelingsdirektør helse- og omsorg Mona Storteig og økonomisjef Christer Nyrud. Avdelingsdirektør oppvekst- og kultur Elfrid Boine går av med pensjon i slutten av 2021. Hennes erstatter er Sølvi Åsheim som starter på nyåret.

Det ble innført økonomiske strakstiltak med at følgende stillinger ble satt i vakanse: HR - rådgiver 100% i perioden mars-oktober 2021, Servicetorget 50% i september-desember 2021, IT-stilling 50% mars-desember 2021. Totalt utgjør besparelsen kr 0,820 mill. Bakteppet er at det har gitt redusert kapasitet på HR området og redusert kapasitet og økt arbeidsmengde på servicetorget. Vakanse på IT området har gitt utfordringer på vedlikehold, brukerstøtte og digitalisering. Kommunen må være offensiv å følge den digitale utviklingen. Vi har store utviklingsmuligheter på IT og digitalisering for å jobbe mer effektivt, og yte god service for innbyggere, administrasjon og politikere. Digitalisering kan bidra til ressursbesparelse i driften på sikt.

Når det gjelder samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid har Covid-19 vist oss hvilket apparat som må igangsettes når det skjer uønskede hendelser. Sentraladministrasjonen har begrensede ressurser til å jobbe strategisk med samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Målet med beredskapsarbeidet er å komme på forkant av hendelser, og være så forberedt som mulig når en krise inntreffer. Kommunen er sårbar eksempelvis ved hacking av IT systemer siden det meste av IT-systemer er satt ut til leverandører. Kommunedirektøren vil

med bakgrunn i utfordringsbildet vurdere alternativ intern organisering for å begrense sårbarheten.

Det er utarbeidet en behovsanalyse på ressursinnsatsen på gravlundsarbeid. Analysen peker på utfordringer med å holde kommunens gravlunder i god stand og man ser behovet for styrket bemanning. Gravlundene er viktige for befolkningen. Når ikke tilstanden er etter ønsket standard på grunn av nedprioritert vedlikeholdsarbeid oppstår en utfordring som på sikt må løses. En annen utfordring er at kommunen har ca. 2 000 plastgraver som ikke kan gjenbrukes. Løsningen er at gravene må gjennom en kalkningsprosess, en betydelig kostnadskrevende prosess. Kommunedirektøren har ikke funnet rom til å prioritere ressursøkning i budsjettet.

Det har vært gjennomført to budsjettkonferanser med politikere, tillitsvalgte og ledergruppe. Budsjettkonferanse I ble avviklet i mai med Suscon AS hvor målet med konferansen var å øke bevissthet og kunnskap om bruk av kommunestyrets viktigste politiske styringsverktøy. Budsjettkonferanse II ble holdt i september. Her var målet å etablere en felles plattform - forståelse av nåsituasjon og utfordringsbildet. Telemarkforskning presenterte økonomiske rammer og analyser med fokus på kostra, havbruk, økonomi/ståstedsanalyse og fremtidig tjenestebehov.

8.2 Oppvekst og Kultur

Avdelingsdirektør oppvekst og kultur er nærmeste leder for ni tjenesteledere, en rådgiver, logoped og to ansatte i flyktningetjenesten. Rådgiverstilling innen oppvekst og kultur er i vakanse.

PPT Indre Salten har en avdeling i Saltdal med en ansatt og kontorsted Vensmoen. Avdelinga har hatt kontorplass i Saltdal siden 2019. Fauske kommune er vertskommune i samarbeidet. Fauske kommune har utredet hvorvidt kommunen skal være vertskommune. Fauske kommune har vedtatt å fortsatt ha en vertskommuneavtale og at denne skal reforhandles for å optimalisere tilbudet. Det er nødvendig å ta en gjennomgang av avtalen i 2022 og vurdere andre modeller for å ha en PP tjeneste.

Det må jobbes for å skape gode rammevilkår for å sikre at Saltdal kommune har ansatte i barnehage, grunnskole, kulturskole, kultur og flyktningetjeneste med rett kompetanse. I framtida vil det være mangel på både barnehagelærere og lærere. Kommunen skal konkurrere med andre kommuner om den samme arbeidskrafta og må jobbe for å lage en plan med gode tiltak og virkemidler for å ansette og beholde kvalifisert personale. Det er et krav til at lærere i grunnskolene oppfyller kompetansekrav om studiepoeng i kjernefag for å kunne ha opplæring i fag. Det innebærer at Saltdal kommune har tida fram til august 2025 med å sikre at lærerne oppfyller kompetansekrav i opplæringslov og forskrifter. I barnehagene er det fortsatt mangel på pedagogiske ledere. Vedtatt pedagog- og bemanningsnorm i barnehagene tilsier at kommunen må iverksette tiltak for å oppfylle lovkravet.

Budsjettet for oppvekst og kultur har en total økning på 3% fra forrige år, fra kr 97,984 mill. til kr 100,907 mill. I dette ligger et overskuddskrav til flyktningetjenesten på omtrent kr 2 mill.

8.2.1 Stab Oppvekst og kultur

Tabell 13: Stab oppvekst og kultur

Stab oppvekst og kultur	
Endelig budsjetttramme 2022	
Som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	11 314 000
Tiltak, vakanse Rådgiverstilling	- 421 000
Tiltak, Utred. Ressursfordelingsmodellen	150 000
Rammejustering	- 65 000
Ny Ramme	10 978 000
Prosentvis endring	-3%

Strukturen på stab oppvekst er endret fra 01.01.20 i forbindelse med omorganiseringen "Tilpasning 2019". Tjenesteområdet har mange store og komplekse saksfelt og rådgiverstillingen har vært vakansestyrt i forbindelse med sparetiltak i 2021. Konsekvensen av at rådgiverstillingen har stått vakant høsten 2021 er at flere arbeidsoppgavene blir satt på vent og saksbehandlingstiden er lengre. Dette innbefatter blant annet saksbehandling på politiske og faglig relaterte saker, utredningsarbeid, HMS arbeid, barnehageopptak, oppfølging av saker som angår barn og unge med spesifikke behov og økonomistyring. Stillingen har en viktig rolle i å støtte avdelingsdirektør og selvstendig styre nødvendige endringsprosesser i avdelingen.

I stabsfunksjonen er det definert rammer til rådgiver oppvekst og kultur, logopedtjenesten, rammer til spesialpedagogiske tiltak i barnehage og «skolesjefens pott» til fordeling. Videre ligger det utgifter til fosterhjemsplasserte elever fra Saltdal i andre kommuner og refusjon fra andre kommuner på samme område. Noe av kommunens utgifter for skolene er lagt til området. Stab oppvekst og kultur er en kanal for fordeling av tilskudd til barnehager og skoler. Innen ansvarsområdet er finansiering av private barnehager der rammene bestemmes etter fastsatte kriterier gitt av Kunnskapsdepartementet. Saltdal kommune kjøper PPT tjenester gjennom et interkommunalt samarbeid gjennom PPT Indre Salten.

8.2.2 Grunnskolen i Saltdal

Det er en liten nedgang på antall elever i grunnskolen. Røklund skole har færre elever for skoleåret 2021/22, de to andre skolene har flere elever.

Det er krav til digitalisering i både barnehage og skole. Det er store mangler knyttet til nettverk og oppkobling. På skolene er dette prekært. Det er foreslått investeringstiltak i økonomiperioden for å imøtekomme behovene for skolene. Dagens situasjon er at det er

aktiviteter, som nasjonale prøver og elevundersøkelser som ikke kan gjennomføres med bakgrunn i manglende nettverk.

Skolene tildeles ramme gjennom ressursfordelingsmodellen. Det innebærer at modellen er førende for fordeling av rammer mellom skolene. Skolenes totale ramme for 2022 er på kr 56,207 mill. Kommunestyrets vedtak til kriterier og valg av hvordan rammene skal fordeles, blir styrende. Ny ressursfordelingsmodell ble vedtatt i kommunestyret i 2019 i sak 82/19 og er brukt for fordeling av rammer til skolene i 2022. Kommunestyret har vedtatt at tildelingen til skole skal heves til sammenlignbare kommune i kostragruppe 5, dette er innarbeidet i økonomiplanperioden og har en estimert økning på kr 10 mill.

Kommunestyret har vedtatt at ressursfordelingsmodellen skal utredes ytterligere med kombinasjonsmodeller og fulldelte skoler. Evalueringen av modellen som har vært behandlet politisk i to omganger har vært gjenstand for mye engasjement, noe som er veldig bra og belyser viktige perspektiver. Samtidig har man ikke landet på en endelig konklusjon og modellen skal videre utredes. Kommunedirektøren foreslår derfor at det avsettes midler til ekstern bistand for en evaluering av hvordan finansieringsmodellen slår ut for skolene, en konsekvensanalyse som ser på langsiktige effekter av å holde på den nåværende modellen. Videre en vurdering av nye potensielle elementer og modeller.

Saltdal deltar i det nasjonale programmet "Kompetanse for Kvalitet" der lærere i grunnskolen gis mulighet til videreutdanning og kommunen får dekt utgiftene med utgangspunkt i refusjonsordning fra Utdanningsdirektoratet. Nyutdannede lærere har lektorkompetanse, noe som medfører økte lønnskostnader for skolene etter hvert som kompetansen heves. Alle rektorene og undervisningsinspektørene har gjennomført lederutdanning.

Strategiplan for Saltdalsskolen er førende for det pedagogiske utviklingsarbeidet skolene skal gjøre. Alle grunnskolene i kommunen har grunnleggende ferdigheter, læringsmiljø og læringsutbytte som felles satsningsområder inneværende skoleår, slik som beskrevet i strategiplan for Saltdalskolen. Planen skal revideres i løpet av 2022.

I august 2020 iverksettes Fagfornyelsen – ny overordnet del og nye lærerplaner gjeldende for grunnskolene og videregående opplæring. Hver nye reform i skolen fordrer at kommunen og skolene forbereder seg til starten. Kommunestyret har i sak 8/19 hatt Fagfornyelsen til behandling og er kjent med den nye reformen i skolen.

Voksenopplæring gir tilbud innenfor to lovgivninger.

1. Voksenopplæring på grunnskolens nivå
Opplæringslovens § 4A sier at kommunen er forpliktet til å gi grunnskoleopplæring for voksne som ikke oppfyller krav til vitnemål for grunnskolen. Tilbudet må gis dersom det er voksne melder inn behov og det kan påvises at de ikke har vitnemål fra tidligere eller at de ikke har et fullstendig vitnemål fra tidligere skolegang. Opplæringa er et kommunalt ansvar der kommunen bærer alle utgifter.
2. Introduksjonsloven som gir rett til norskopplæring og samfunnskunnskap til flyktninger. Tilbudet skal gis over maks 5 års periode. Voksne som ankommer Norge, skal gjennomføre et introduksjonsprogram.

Opplæringa gis av voksenopplæringsssenter og kommunen mottar tilskudd gjennom fastsatte kriterier fra IMDI.

Rognan barneskole

Tabell 14: Rognan barneskole

Rognan Barneskole	
Endelig budsjetttramme 2022	
Som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	23 430 000
Tiltak	-
Rammejustering	1 969 000
Ny Ramme	25 399 000
Prosentvis endring	8 %

Rognan barneskole får tildelt sin rammer gjennom ressursfordelingsmodellen. På grunn av økning i elevtall, er skolens rammer økt i forhold til 2021. Reduksjon av antall gjesteelever og dermed reduksjon i inntekter fra andre kommuner, fører imidlertid til at skolen vil ha behov for å regulere ned med ett årsverk med virkning fra august 2022. For å komme på ramme har kommunedirektøren valgt å redusere lønnsrammen til skolen med ei lærerstilling de siste 5 månedene i budsjettåret 2022. Dette medfører en reduksjon i lønnskostnader på ca. kr 0,250 mill. for 2022. Arbeidet med ny fagplan og undervisning etter de nye kompetansemålene er et prioritert arbeidsområde. Ny fagplan fører blant annet til behov for nye læreverker, både trykte og digitale, noe som betyr økte kostnader i innkjøp av slike læreverker. Skolen har fagfornyelsen og forebygging av vold og aggresjon i skolen som satsingsområder for 2022. Rognan barneskole vil i 2022 videreføre arbeidet med elevenes livsmestring og sosiale og emosjonelle læring gjennom programmet «Mitt valg». Dette arbeidet startet med en fagdag i november 2020 og ble videreført direkte inn klasserommet fra januar 2021, med en ukentlig timeplanfestet time i alle klasser. Evaluering og videre arbeid med dette programmet fortsetter i 2022. Rognan barneskole fortsetter å videreutvikle satsningen på intensive kurs, i tråd med kravene i opplæringsloven. Inneværende skoleår tilbyr en lærer intensive kurs i lesing, skriving og regning til elever som trenger en liten «push» faglig. Dette tiltaket gir elever hjelp uten at de trenger å gå veien om utredning og vedtak om spesialundervisning. Rognan barneskole jobber etter prinsippene for en dysleksivennlig skole.

Rognan Ungdomsskole

Tabell 15: Rognan ungdomsskole

Rognan ungdomsskole	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	13 137 000
Tiltak	-
Rammejustering	1 820 000
Ny ramme	14 957 000
Prosentvis endring	14 %

Rognan Ungdomsskole får sine rammer gjennom ressursfordelingsmodellen. Budsjettet til skolen øker i 2022 som følge av høyere elevtall. Fast lønn lærere er økt fordi skolen får flere elever, samt at skolen er vertsskole for fosterhjemsplassert elever som kommunen får refundert utgiftene fra hjemkommune.

I forbindelse med innføring av nye fagplaner for 8. og 9.trinnet fra august 2020 har imidlertid Fagfornyelsen vært et prioritert arbeidsområde. I forbindelse med fagfornyelsen er det vedtatt en overordnet del der skolemiljø, verdier og kultur er viet stor plass. Skolen jobber mye med den overordnede delen. Skolen skal fokusere på prestasjoner og se hele mennesket. Se at alle elever får ut mest mulig av sitt potensial og så blir karakterene deretter.

Røkland skole

Tabell 16: Røkland skole

Røkland skole	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	16 214 000
Tiltak	-
Rammejustering	- 363 000
Ny ramme	15 851 000
Prosentvis endring	-2 %

Røkland skole har ansvarsområdene grunnskolen, SFO og voksenopplæringa. Budsjettrammen er regulert i samsvar med ressursfordelingsmodellen. For 2022 er det vedtatt en reduksjon på 2,2 prosent, reduksjonen utgjør kr 0,363 mill. med en netto ramme på kr 15,851 mill. Dette skyldes færre elever. I forhold til rammer og budsjett er det på ansvar grunnskole konsekvensjustert ned kr 2,300 mill. i fastlønn for å komme på ramme. Voksenopplæringens ramme for 2022 ligger på kr 0,927 mill. Dette er en reduksjon fra 2021 hvor rammen lå på kr 1,747 mill. Dette kan virke som en stor reduksjon i rammen, men her er allerede mye av justeringene tatt inn. Konsekvensene for VO sine elever på introduksjonsprogrammet er færre undervisningstimer og mer språkpraksis. Rammene for SFO Røkland 2022 er på kr 0,548 mill. Konsekvensen av å redusere midler til lønn innebærer at Røkland skole får fire årsverk mindre for å nå rammemålet i 2022. Resultatet for skolen er å slå sammen klasser slik at elevtallet i hver klasse blir høyere. For budsjettåret 2022 har voksenopplæringen ved Røkland skole fått en reduksjon. Tilskudd voksenopplæringen får fra staten dekker bare norskopplæring etter Integreringsloven. Kommunen må selv finansiere grunnskoleopplæringen for voksne som kommunen har plikt til å utføre. Tilskuddet på kr 1,5 mill. dekker ikke 3 stillinger som i dag er et minimum på voksenopplæringen.

Røkland skole har fokus på fagfornyelsen og skolemiljø. I fagfornyelsen fokuseres det på dybdelæring og tverrfaglighet i fagene samt variert metodebruk. I 2022 vil fokuset dreies over mot didaktikk, digitale flater og metodebruk for sammenslåtte klasser.

På bakgrunn av et tilsyn fra Statsforvalteren ble Røkland skole med i et kompetanseutviklingstilbud fra Utdanningsdirektoratet for barnehager og skoler som ønsker å jobbe med trygge og gode barnehage- og skolemiljø. Røkland skole og Knekthågen barnehage skal jobbe med trygge og gode barnehage- og skolemiljø, regelverk, organisasjon og ledelse og lære mer om forebygging, avdekking og håndtering av mobbing over en toårsperiode. Målet er å skape og opprettholde gode barnehage- og skolemiljøer, og forebygge, avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelser. Tilbudet skal styrke både regelverkskompetansen og den pedagogiske kompetansen til barnehager, skoler, eiere og barnehagemyndigheter, samt kompetanse i å drive kvalitetsutvikling lokalt.

8.2.3 Saltdal barnehager

De fem kommunale barnehagene har totalt kr 26,417 mill. til disposisjon i 2022. Rammene for 2021 var kr 26,738 mill. Alle barnehagene har en bemanning som tilfredsstillt kravene i barnehagelovens krav til bemanning og pedagogisk bemanning. Det meste av barnehagens rammer går til lønn. I tillegg har alle barnehagene marginale driftsbudsjett til bruk i barnehagene. For at to av barnehagene skulle komme på ramme, er det foretatt en omfordeling av rammer fra midler satt av til spesialpedagogiske tiltak for barnehagene på stab oppvekst og kultur. Det innebærer at planlagte økning for området ikke har vært mulig å iverksette.

Forslag til sparetiltak er, på kort sikt og utfra barnetall, foreslått å redusere en barnehage med 18 plasser. Kommunestyrets vedtak om at Saltnes barnehage legges ned fra høsten 2024 bør vurderes slik at administrasjonen kan tilpasse nedlegging av barnehagen tidligere dersom barnetallet tilsier det.

Barnehagens betydning for en god oppvekst der tidlig innsats er viktig. I 2022 er det ønskelig med en gjennomgang av hvordan endret bemanning kan gi barnehagene flere voksentimer. Bemanningsnormen med flere barnehagelærere er positivt med tanke på å utvikle barnehagene som pedagogisk institusjon. Samtidig er det en utfordring for å ha tilstrekkelig bemanning gjennom hele dagen. Barnehagelærere skal ha 4 t/u til planlegging og barnehagene har en åpningstid fra kl. 07.00 – 16.15.

I barnehagene er det reduksjon i antall barn med rett til barnehageplass. I 2020 ble det født 37 barn og det er estimert at det fødes 30 barn i 2021. De to neste årene er det mange barn som går fra barnehage til skole.

De fleste kommunale barnehagebyggene er slitte og har behov for betydelig oppgradering både utvendig og innvendig, oppussing og renovering. I tillegg medfører ny pedagognorm økt behov for kontorarbeidsplasser for pedagogene, noe det ikke er rom og areal for i dag. Utskifting av gammelt inventar og utstyr er det også et stort behov for.

Saltnes barnehage

Tabell 17: Saltnes barnehage

Saltnes barnehage	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	3 774 000
Tiltak	-
Rammejustering	191 000
Ny ramme	3 965 000
Prosentvis endring	5 %

Saltnes barnehage er en to-avdelingsbarnehage med 36 plasser for barn i alderen 0-6 år. Personalet er fagutdannet som barnehagelærere og barne- og ungdomsarbeidere. I tillegg har flere av de ansatte videreutdanninger på ulike områder. Saltnes barnehage liker å kalle seg en «hverdagsbarnehage» der relasjoner, samarbeid og det å se hvert enkelt barn sine behov er grunnpilarer i hverdagen. De to avdelingene samarbeider tett, og barn og personale kjenner hverandre på tvers av avdelingene. Dette gir trygghet for barna og foreldrene.

Saltnes barnehage har fått tildelt en ramme på kr 3,965 mill. i 2022. Det meste av budsjettet går til lønn. I 2021 økte barnehagen andelen av barn med spesielle behov, og bemanningen økte med en stilling. Det er positivt at pedagogtettheten er økt, men på grunn av planleggingstid til pedagogene blir det mindre voksentetthet enn tidligere. Saltnes barnehage er en to-avdelingsbarnehage med 36 plasser for barn i alderen 0-6 år.

Rognan barnehage

Tabell 18: Rognan barnehage

Rognan barnehage	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	7 043 000
Tiltak, Reduksjon barnehageplasser	- 761 000
Rammejustering	335 000
Ny ramme	6 617 000
Prosentvis endring	-6 %

Barnehagen er godkjent for 18 barn under 3 år, og 36 barn over 3 år. Barnehageåret 2021-2022 har vi redusert med 6 barn på 3-6 års avdelingene. Dette er et tiltak for å tilpasse drifta. Barnehagen har 13,3 faste årsverk, men skal redusere til 12,3 årsverk når barnetallet reduseres. Barnehagen er bemannet med 1 midlertidig stilling på barn med spesielle behov. Barnehagen har et krav om 6 pedagoger. Alle stillingene er besatt av utdannede barnehagelærere. I tillegg har barnehagen 1 fagarbeider som har startet på arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning med fokus på samisk kultur. Barnehagen deltar i ledelsesutvikling gjennom RKK Salten. Lederutviklingen er for styrer og pedagogiske ledere. Barnehagen deltar også i et nettverk som heter «Robuste Saltenonga» sammen med andre skoler og barnehager i Salten. Temaet er Helsefremmende skoler og barnehager- fysisk og psykisk helse. Barnehagen opplever at å redusere antallet barn er en god strategi for å legge til rette for håndtering av barn med spesielle behov, vi får utnyttet personalressursene bedre, og det blir roligere og mer oversiktlig for både barn og ansatte.

Barnehagens ramme for 2022 er på kr 6,617 mill. Det er i budsjettet foreslått en reduksjon av 18 barnehageplasser i Rognan barnehage. Reduksjonen av barnehageplassene er lagt på Rognan barnehage i budsjettet, men vil ved barnehageopptaket kunne justeres i henhold til søkermassen. Årsaken er at behovet for barnehageplasser ikke er tilstede. Budsjetttrammen er basert på drift for 30 barn i alderen 3-6, og 18 barn i alderen 0-3 år. Barnehagens ramme er økt på grunn av behov for vikarer og utstyr.

Høyjarfall barnehage

Tabell 19: Høyjarfjell barnehage

Høyjarfall barnehage	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	3 464 000
Tiltak	-
Rammejustering	273 000
Ny ramme	3 737 000
Prosentvis endring	8 %

Høyjarfall barnehage er en to-avdelingsbarnehage som ble åpnet i 2002. Det er 36 plasser for barn i alderen 0 – 6 år. Bygget er universelt utformet og godt tilrettelagt for barns aktiviteter. De fleste i personalet har en fagutdanning. Barnehagen oppfyller pedagognormen.

Barnehagen har blitt tildelt en ramme på kr 3,737 mill. for 2022. Det er gjort en omfordeling fra budsjettet til stab oppvekst og kultur for å få oppjustert rammen til barnehagen, da barnehage med sin opprinnelige ramme kun dekket lønnsutgifter. Barnehagen har hvert år barn med ekstra behov for tilrettelegging og oppfølging.

Trollskogen barnehage

Tabell 20: Trollskogen barnehage

Trollskogen barnehage	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	6 263 000
Tiltak	-
Rammejustering	- 457 000
Ny ramme	5 806 000
Prosentvis endring	-7 %

Rammen for 2022 er på kr 5,806 mill. Trollskogen barnehage må redusere med ett årsverk på grunn av reduksjon av 6 plasser. Trollskogen har 3 avdelinger. Det er 12 fast ansatte på

grunn av én kravstilling ved barnehagen. Det er ønskelig å kunne bruke fast ansatte til å dekke opp ved sykdom og unngå vikarbruk. Trollskogen har fått ansatt i alle ledige pedagogstillinger. Barnehagen oppfylder krav til pedagogisk bemanning. Trollskogen har en 50% stilling på barn med spesielle behov.

Knekthågen barnehage

Tabell 21: Knekthågen barnehage

Knekthågen barnehage	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	6 194 000
Tiltak	-
Rammejustering	99 000
Ny ramme	6 293 000
Prosentvis endring	2 %

Knekthågen barnehage er godkjent for 60 plasser for barn i alderen 0-6 år. Inneværende barnehageår er det 46 barn fordelt på tre avdelinger. Barnehagen har 11 årsverk. Bemanningsnormen og pedagognormen er oppfylt. I tillegg til grunnbemanningen har barnehagen en stilling som går til å dekke bemanningsressurs til barn med utvidet behov. Barnehagen arbeider etter Strategiplan for Saltdal barnehager, hvor fokusområder er tidlig innsats, trygghet – tilknytning, foreldreveiledning, barns medvirkning og aktivitet og motorisk utvikling. Denne planen er barnehagens styringsdokument, sammen med Rammeplan for barnehagen, for pedagogisk utviklingsarbeid og skal sikre kvalitet. Fra 1. januar 2021 ble Psykososialt barnehagemiljø innlemmet i Barnehageloven. Det innebærer at barnehagen plikter å gi alle barn et trygt og godt barnehagemiljø. Fokus på forebyggende arbeid og oppfølging, fortsettes i 2022. I regi av Utdanningsdirektoratet, og sammen med Røklund skole deltar Knekthågen i prosjektet IBS, Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Her er barnehagens satsingsområde forebyggende arbeid gjennom fokus på voksenrollen og gode relasjoner. Prosjektet handler om å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelser.

Rammen for Knekthågen barnehage 2022 er på kr 6,293 mill. Det er gjort noen mindre justeringer i konsekvensjustert budsjett for å komme på ramme.

8.2.4 Flyktning

Tabell 22: Flykning

Flyktingetjenesten	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	- 1 941 000
Tiltak	-
Rammejustering	- 15 000
Ny ramme	- 1 956 000
Prosentvis endring	1 %

Kommunen mottar tilskudd over en 5 års periode for flyktninger som bosettes i kommunen. Tilskudd for år 1 utbetales ved bosetting, uavhengig av tidspunktet for bosettingen. Man kan dermed ha oppfølgingsansvar for personer som ikke omfattes av integreringstilskuddsordningen i opp mot et år. Integreringstilskuddet føres i sin helhet på rammeområde flyktingtjenesten. For 2022 er tilskuddet estimert å være kr 8,514 mill.

Flyktingtjenestens rammer inkluderer et overskuddskrav på kr 1,956 mill.

Overskuddskravet blir brukt som en økning av de totale kommunale rammene. Dersom kommunen ikke får framtidig bosetting, innebærer det at kommunen må redusere med inntil 2 mill. i driftsbudsjettet. Forespørsel om å bosette flyktninger kommer sent. Budsjettet for 2022 baserer seg på en bosetting av 10 personer for 2022. Budsjettmessig er flyktingtjenesten uforutsigbar. Dette knyttes til variasjon i antall bosatte, utgiftsnivå til kvalifisering, samt fraflytting og deling av tilskudd. Størstedelen av budsjettet går til å dekke lovpålagte tjenester, som introduksjonsstønad og sosialhjelp. Tjenester har siden 2018 dekket husleie og strøm for inntil 4 boliger i jernbanegata 33. Dette er boliger som er tiltenkt vanskeligstilte og som kommunen har gjort avtale om å leie i 10 år. Høy husleie har ført til at boligene har vært lite attraktive og dermed har blitt stående tom lenge. For å stimulere til økt utleie har kommunedirektør i samråd med tjenesten, avgjort å redusere husleien for bosatte flyktninger. Kommunen dekker resterende husleie. Dette har vært utgiftsført på flyktingtjenesten, uten tilførsel av nye midler i tjenestens budsjett.

Fra 01.01.22 består tjenesten av to ansatte, henholdsvis miljøarbeider og programrådgiver. Avdelingsdirektør er nærmeste leder. Det er en reduksjon på én stilling fra 2021.

De bosatte flyktingene er innbyggere i Saltdal. Tjenestens mål er å gi bosatte flyktinger et kvalitativt tilbud for å sikre at voksne bosatte får tilbud om norskopplæring, språk- og arbeidstrening. De skal tilbys en karriereveiledning for å komme i jobb eller starte en utdanning. Det stilles en rekke krav til flyktingene og til kommuner som velger å bosette flyktinger. Disse reguleres blant annet i integreringsloven. Introduksjonsprogrammet er et helårig, fulltids program, for de mellom 18 og 55 år, som skal tilpasses den enkelte flykting. Målet er å styrke innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og styrke

deres økonomiske selvstendighet. Det krever et tett samarbeid mellom flyktningtjenesten, voksenopplæring, bedrifter og kommunale tjenester.

8.2.5 Kultur

Tabell 23: Kultur

Kultur	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	9 091 000
Tiltak, oppfølging kulturminneplan	20 000
Rammejustering	149 000
Ny ramme	9 640 000
Prosentvis endring	1 %

Tjenesteområdet 9,6 årsverk fordelt på flere - og små fagavdelinger med stor variasjon i oppgaver som krever spisskompetanse, noe som igjen fører til mange deltidsstillinger. Tjenesteområdet omfatter drift av bibliotek, kulturskole, fritidsklubber, kino og rockebingen, og har budsjettansvaret for Rognan bryggene, Saltdalshallen, Aktivitetshuset og Rognan samfunnshus. Tjenesteområdet har forvaltnings- og formidlingsansvar innenfor kulturminnevern og lokalhistorie, og har oppgaver knyttet til tilrettelegging for idretten som saksbehandling av søknader om økonomisk støtte og forberedelser av spillemiddelsøknader. Barn og unge er fellesnevner for alle avdelinger innen tjenesteområdet, og tjenestene er viktige bidragsytere både gjennom egne tiltak og som samarbeidspart når det skal legges til rette for gode oppvekstvilkår. Det er utviklet et tett og godt samarbeid med Frivilligsentralen som både støtter og avlaster i arbeidet opp mot idrettslag og andre lag og foreninger. 2022 er «Frivilligåret» noe som vil bli markert på flere måter. Overføringer til andre utgjør 13 % av kulturbudsjettet gjennom overføringene til Nordlandsmuseet og Adde Zetterquist kunstgalleri, tilskudd til idrettslag og andre foreninger, medlemskap i Salten kultursamarbeid og kjøp av kulturskolelærer fra Fauske. Innen barne- og ungdomsarbeidet må det i stor grad tenkes nytt for å engasjere de unge, men hvordan må langt på vei utformes sammen med dem. «Nytt møtested» åpnes i Rognan-sentrum og vil bli en vitalisering i ungdomsarbeidet.

Rammen for 2022 var i konsekvensjustert budsjett på kr 9,240 mill. Det er lagt inn forslag i budsjett om oppfølging av kulturminneplanen, som vil øke budsjettrammen med kr 20 000. Rammejusteringen dekker deler av lønnsøkning, høyere kontingenter og prisvekst. I budsjettet er ca. 97 % er bundet opp i lønn, husleie og andre faste avtaler. Leieinntektene fra utleiebyggene er redusert. Årsakene er at idrettshallen benyttes i hovedsak av barn og unge som ikke skal betale leie, samt de øvrige lokalene ikke er utleid på grunn av mindre aktivitet.

8.3 Avdeling helse og omsorg

Etter noen krevende år med pandemi i 2020 og 2021 ser Avdeling helse og omsorg frem til å frigjøre ressurser til økt fokus på utvikling, fag og kvalitet i 2022. Pandemien har ikke sluppet taket helt, men tjenestene har vist seg kompetente og mestrer både Covid-19 håndtering og normal tjenestedrift. Målet i kommuneplanens samfunnsdel om at «Livet er den beste medisin» understreker viktigheten av at kommunens innbyggere settes i stand til å ta gode valg for egen helse. For å kunne ta slike valg må kunnskap om helsefremmende livsmestring være lett tilgjengelig i det daglige. Planen slår fast at kommunen skal tilrettelegge for at innbyggerne får eierskap til egen helse med aktive og meningsfylte liv, at uhelse skal forebygges gjennom tidlig innsats samt målrettede tiltak som styrker innbyggernes mestring. Det skal også sikres en rettferdig og effektiv fordeling av kommunens helse-, omsorgs- og sosiale tjenester.

I årets budsjettprosess har Avdeling helse og omsorg holdt et sterkt fokus på målene i samfunnsplanen. Delmål som skal sikre gjennomføring er besluttet i «Bedre helse for alle!». En gjennomgang av helse-, omsorgs- og sosialplanen med fokus på finansiering viser at majoriteten av målene kan oppnås innenfor budsjettrammen og med tilskudd via Statsforvalteren. Disse målene er viktige fordi de har betydning for kommunes bærekraft i møte med de økende oppgavene innenfor helsesektoren. *Samlokalisering og tidlig innsats* bør derfor være nøkkelford i årene som kommer. Det er iverksatt et skisseprosjekt med nybygg av 24 heldøgns omsorgsboliger på Vensmoen. Dette prosjektet sikrer *samløkalisering* av tjenestene som i dag driftes i ugunstige paviljonger. Prosjektet tilrettelegger for bedre ressursutnyttelse som kan sikre at kvaliteten på omsorgstjenestene opprettholdes når tilgangen på helsepersonell går ned. Gjennom tilskudd fra Husbanken og husleie er prosjektet selvfinansiert og vil kunne gi bedre driftsmarginer for kommunen i årene som kommer.

Saltdal kommune har vedtatt en Leve hele livet –strategi som synliggjør hvordan målene i eldrereformen skal ivaretas lokalt. Målene dreier seg om økt fokus på fellesskap, aktivitet, god mat og koordinert helsehjelp til den aldrende befolkningen. Det ligger stor lønnsomhet i å få til *tidlig innsats* gjennom hverdagsmestring, -rehabilitering og –habilitering. I årets budsjettforslag legges det derfor frem forslag om å øke kommunes ergoterapiressurs med ett årsverk. Planen er at fagkompetansen om ivaretagelse av det «friske mennesket» skal bli drivkraften i etableringen av et tverrfaglig team. Teamet skal iverksette koordinerte tiltak som hemmer forverring av helsetilstand og fremmer målrettede aktiviteter i hjemmet. På denne måten skal man hindre at tyngre og dyrere grep må tas i bruk på et tidlig tidspunkt i alderdommen. Forskning har vist at slike stillinger tjener seg selv inn og gir god effekt på innbyggernes livskvalitet.

Tidlig innsats er også det sentrale temaet i møte med en ny oppvekstreform. Barnevernsreformen flytter ansvar fra stat til kommune fordi kommunen er nærmere barna og familiene. Målene i reformen skal omfatte hele oppvekstsektoren. Målet er at kommunene skal sette inn tiltak tidlig i barnas liv og at flere barn skal få hjelp. Reformen krever sterk politisk bevissthet med tanke på rammene som sikrer solid drift til innbyggernes barn og unge.

Budsjettrammen for Avdeling helse og omsorg er kr 195,634 mill. for 2022, sammenlignet med kr 195,985 mill. i 2021. Inkludert i dette er et akkumulert underskudd i drifta på kr 6,5

mill. De fleste områdene i avdelingen kommer under eller på rammen for 2022, men i de områdene som ikke kommer på ramme er utfordringene så store at det må iverksettes ekstra tiltak i budsjettprosessen 2022. De områdene som ikke er på ramme er legetjenesten som sliter med overbudsjetterte inntekter fra de to foregående år, på om lag kr 1,2 mill., sykehjemmet og storkjøkkenet som har akkumulert underskudd på kr 2,0 mill. og nyetablerte BPA ordninger for barn fra 2021 i Bomiljø Rognan og Hjemmetjenesten. Tilsammen medfører disse behov for økte lønnsmidler på kr 3,5 mill. Avdelingen legger frem et budsjett som avviker med kr 5,684 mill. fra budsjetttrammen, og en tiltaksliste tilsvarende kr 6,157 mill. Forslaget inkluderer etableringen et hverdagsmestringsteam og finansiering av en ergoterapeutstilling som prosjektleder for satsningen. Det understrekes at tiltakene er utarbeidet i samarbeid med de tillitsvalgte, som har vært sentrale sparringspartnere i budsjettprosessen både i tjenesteområdenes HMS-grupper og på overordnet nivå via de hovedtillitsvalgte.

Flere kommuner praktiseres en form for sykepleierflåte eller sykepleierteam. Det er ulike måter disse kan bygges opp. Tjenesteområdene må gjøre en nøye vurdering av hvilken kompetanse som behøves for utførelsen av hvilke oppgaver. Sykepleierflåten skal kun befatte seg med sykepleieroppgaver. Per i dag har ikke kommunen erfaring med dette, så planen er en utredning, justering av arbeidsplaner og innføring i løpet av 2022. Det er derfor ikke beregnet helårseffekt på dette tiltaket. Det har de siste årene vært rekrutteringsutfordringer for personell med 3-årig høyskoleutdannelse. Det må derfor sees på om det er mulighet for å organisere de ansatte på sykehjemmet, i hjemmetjenesten og på korttids- og rehabiliteringsavdelingen annerledes. En mulighet er å lage et team med sykepleierne/vernepleierne på sykehjemmet og et mellom hjemmetjenesten og korttid- og rehabilitering, hvor disse går på topp i deler av sin stilling og oppgavene deres rendyrkes. Mulighetene organiseringsformen gir kan føre til mindre sårbarhet for områdene med dårlig tilgang til sykepleierressurser, kompetanseoverføring i gruppen og redusert bruk av overtid/bakvakt.

8.3.1 Stabsfunksjoner helse og omsorg

Tabell 24: Stab helse og omsorg

Stab helse og omsorg	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	- 5 422 000
Tiltak, økte egenbetalinger	- 275 000
Rammejustering	- 2 720 000
Ny ramme	- 8 417 000
Prosentvis endring	55 %

Endring i budsjetttramme skyldes at refusjon i forbindelse med ressurskrevende brukere er flyttet til ansvarsområdet.

Det må gjennomføres en revisjon på egenbetalinger i Avdeling helse og omsorg, samt justere tildelingskriteriene for helse og omsorgstjenestene vedtatt i 2019. Sammenlignet med nabokommunen Fauske og andre kommuner i landet, ligger kommunen betydelig lavere på betaling for praktisk bistand over 2G, transport, mat og andre tjenester som ikke er lovregulerte tilbud. Forslag om endringer legges frem til politisk behandling i januar 2022. Gjennomgang av brukerbetalinger i 2020 og 2021 viser at det foreligger et inntektspotensial som foreslås inkludert i budsjett 2022. Det er iverksatt en evaluering av Tildelingskriteriene for Saltdal kommune. Man ser behov for å innstramme kriterier som gjelder støttekontakt, omsorgslønn og brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Innskjærping av kriteriene for denne ordningen bør på plass med tanke på utnyttelsen av de eksisterende ressursene i kommunen. Konsekvensene av innstramningene er økte kostnader for innbyggerne for ikke-lovpålagte tjenester, behov for færre tjenesteytere som gir lavere lønnskostnader. I budsjettet foreslås det en revisjon av egenbetalinger og tildelingskriterier. Estimert økonomisk effekt er kr 0,275 mill.

Tildelingskontor

Tildelingskontoret arbeider med å saksutredning, saksbehandling og å fatte vedtak. Dette er essensielt for en rettferdig forvaltning av ressursene i kommunen. De ivaretar også beregninger av grunnlag for refusjoner og innrapporteringer som gir kommunen et viktig inntektskilde og styringsverktøy. Arbeidet med tildelingskriterier er en kontinuerlig og svært viktig prosess. Tildelingskontoret utgjør 3 årsverk.

Bemanningskontor

Bemanningskontorets oppgaver er bemanningsplanlegging, turnusutarbeidelse og vikaradministrasjon. Bemanningskontoret består av 1 årsverk.

IT- og systemrådgivere

Arbeidsoppgavene er IT-støtte, systemansvar, velferdsteknologi og veiledning. Området utgjør 1,8 årsverk.

Helse og Omsorg har hatt en vellykket satsning på velferdsteknologi sammen med nabokommunene. Dette har medført god tilgang på tilskuddsmidler fra Statsforvalteren noe som i stor grad har finansiert en stilling i teamet. I 2022 videreføres prosjektet som omhandler digital søknadsprosess for helse og omsorgstjenester via kommunens hjemmeside. I tillegg er kommunen delaktig i regionrådets satsning på «Et digitalt Salten». Teamet fungerer som støtte og ressurspersoner for alle tjenesteområdene i Avdeling helse og omsorg.

8.3.2 Saltdal sykehjem

Tabell 25: Sykehjemmet

Sykehjemmet	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	38 153 000
Tiltak, dagtilbud demente	- 35 000
Tiltak, effektivisere storkjøkken	- 500 000
Tiltak, reduksjon 90 % stilling	- 507 000
Tiltak, sykepleierflåte sykehjemmet	- 304 000
Rammejustering	851 000
Ny ramme	37 658 000
Prosentvis endring	0 %

Saltdal Sykehjem har 39 plasser til langtidsopphold, 1 KAD plass, 1 postobservasjonsplass og en plass for lindrende behandling. 25 plasser er definert som skjermede plasser for personer med demens. Sykehjemmet har et storkjøkken som produserer mat til beboerne, hjemmeboende og salg til lokalt næringsliv. Sykehjemmet har 55,41 årsverk.

En utfordring for sykehjemmet er et akkumulert underskudd på kr 2,00 mill. på gamle budsjettvedtak. Dette gjelder nedlegging av sykehjemsavdeling og to sykehjems plasser. Sykehjemmets plasser er i bruk, og ventelisten på sykehjems plass er økende. Det er en også en økende andel personer i Saltdal med demensdiagnoser, som har behov for sykehjems plass lengre ut i forløpet av sykdommen. Behovet for langtidsopphold oppstår gjerne akutt når sykdommen plutselig forverres. I årets budsjett foreslås det å etablere dagplasser på dementavdelingene for å gi pasientene en myk overgang fra hjem til institusjon, samtidig som flere pårørende kan avlastes. Sykehjemmet kan tilby to dagplasser tilknyttet skjermet enhet, for personer med begynnende demenslidelser. Tilbudet vil være på ordinære ukedager, ikke helg, helligdager eller i ferien. Tilbudet vil kunne gis innenfor samme grunnbemanning som dagens. Formålet med tilbudet skal være å øke kommunens kapasitet på dagtilbud til demente for å gi positive opplevelser i trygge rammer for den syke, samtidig som pårørende får avlastning noen timer per dag. Tilbudet vil kunne inneholde et sunt måltid, i tillegg til sosialisering og aktivitet. Tiltaket har i hovedsak en indirekte økonomisk effekt i form av at pårørende vil kunne ha den syke boende hjemme lengre og pasienten får en gradvis tilvenning til langtidsopphold i institusjon. Hva som inkluderes i tilbudet, må defineres med utgangspunkt i individuelle behov og vurderinger, inkludert lengde på oppholdet. Det er en fast pris (lovfestet) på denne typen dagtilbud. En dagplass koster kr 95,- per dag. Det er i tillegg mulig å søke om tilskuddsmidler i forbindelse med slike plasser. Tilbudene vil være vedtaksbasert. Økonomisk effekt er kr 35 000.

Et forslag til sparetiltak for sykehjemmet er reduksjon 90% stilling. Det foreslås å redusere bemanningen med 2 ansatte per dag, lørdag og søndag. Dette vil kunne gi en besparelse på 0,9 årsverk. En slik reduksjon vil medføre at det vil være 13 ansatte på dagvakter, som skal fordele seg på 5 avdelinger. I helgene er det ikke like mange oppgaver som det er på

ukedagene, men en reduksjon vil skape en større sårbarhet på grunn av at det er færre av de faste, faglærte ansatte på avdelingene til enhver tid.. Den økte sårbarheten på helgene vil kunne medføre et økt behov for å leie inn ekstra når det er pasienter med store utfordringer somatisk eller atferdsmessig. Økonomisk effekt er en besparelse på kr 0,500 mill.

Kjøkkenet på sykehjemmet har gjennomført en utredning i tråd med budsjettvedtak 2021. Det er foreslått reduksjon av ett årsverk storkjøkkenet i økonomiplanen for 2022. Per i dag arbeider 4,58 årsverk fast ansatt på kjøkkenet. I tillegg er det 1 lærling og 1 årsverk på varig tilrettelagt plass. Det er lagt opp til at det skal være 1 årsverk med lærling til enhver tid, slik at kjøkkenet skal fungere slik det gjør i dag. Fra Januar 2022 er det ikke lærling på kjøkkenet lengre og det ser ikke ut til at det vil komme noen etter kokkelinjen ble lagt ned på Fauske. Det er behov for 4 årsverk for å drifte kjøkkenet. Per 2021 leveres det omtrent 35 000 måltider til boligene og hjemmeboende i året. I tillegg leveres det mat til sykehjemmet hele uken. I 2020 ble det i tillegg solgt mat for cirka kr 0,700 mill. til privat næringsliv i Saltdal. Gjennom Leve hele livet-eldrereformen er fokuset på sunn og god mat løftet frem. Det er en viktig faktor å ha med seg at det vil bli flere eldre og at det er et mål at de får bo hjemme lengre. I denne sammenhengen er det behov for levering av mat som sikrer et sunt kosthold. Kjøkkenet er også i gang med digitaliseringsprosess for å få på plass styrket internkontroll samt fokus på redusert matsvinn. Konsekvenser av en reduksjon på et årsverk på kjøkkenet vil medføre at man ikke klarer å opprettholde samme produksjonskapasitet, kvalitet og tilbud. Med reduksjon i ett årsverk vil man ikke klarer å levere ut mat til alle ute i boligene og hjemmeboende og salg til privat næringsliv vil opphøre. En reduksjon i bemanningen vil medføre tapte inntekter. Det foreslås alternative løsninger til å kutte i den foreslåtte stillingen fordi dette vil føre til avslutning av salg til privat næringsliv. For 2022 økes prisene på produksjonen, drifta effektiviseres og man legger til transportkostnader. Dette vil i stor grad kompensere for nedtrekket. Økonomisk effekt av tiltaket er estimert til kr 0,500 mill.

8.3.3 Hjemmetjenesten

Tabell 26: Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	38 153 000
Tiltak, effektivisering hjemmehjelpstjeneste	- 152 000
Tiltak, Reduksjon 1,6 årsverk gjemmetjenesten	- 1 269 000
Tiltak, sykepleierflåte hjemmesykepleien	- 304 000
Rammejustering	1 230 000
Ny ramme	37 658 000
Prosentvis endring	0%

Hjemmetjenesten består av hjemmesykepleie, kreftsykepleie, praktisk bistand, personlig assistent og matombringning.

Det foreslås effektivisering og bedre ressursutnyttelse av hjemmehjelpstjenesten. Det er behov for tydelige tildelingskriterier og at hjemmehjelpen jobber vedtaksbasert. For å øke inntektene er det også forslag om at tjenestemottakerne faktureres for bruk av vaskeutstyr. Konsekvenser at tiltaket er at pasienter og pårørende må gjøre mer renhold selv og kan medføre dårligere renhold hos pasienter. Økonomisk effekt er en besparelse på kr 0,150 mill.

Kommunen har i dag 36,75 årsverk i hjemmesykepleien. Det er endel vakanser pga. av arbeidsavklaringspenger, som har vært holdt vakant jamfør sparetiltak 2021. Det foreslås reduksjon av vakante vakter på dagtid, men helger må bestå. Vakante stillinger utgjør 1,6 årsverk. En reduksjon på 1,6 årsverk vil kunne gi umiddelbar effekt fra 01.01.2022. Det er tiltenkt at hjemmesykepleien skal få økte rammer fra 2023 for å kunne drive med forebyggende arbeid og hverdagsrehabilitering. Med foreslått kutt i årsverk vil tjenesten bli satt noe tilbake med tanke på ønsket satsning og fremdrift. Som et umiddelbart tiltak for å komme på ramme kan disse kuttene gjennomføres, men på sikt vil det være behov for å få tilført flere midler om dersom tjenesten skal kunne gjennomføre planlagt aktivitet og økte arbeidsoppgaver. Økonomisk effekt av tiltaket er en besparelse på kr 1,260 mill.

Forslag til tiltak innenfor hjemmetjenesten er etablering av dagbehandling. Det er mulig å kunne tilby dialyse til hjemmeboende hemodialyse-pasienter, noe som Nordlandssykehuset lenge har etterspurt. Disse pasientene får i dag denne behandlingen på sykehus. Skulle kommunen få på plass et slikt tilbud vil det være behov for økte ressurser da du binder opp ett til to personell til et slikt behandlingstilbud. Et slikt tilbud vil komme denne pasientgruppen til gode med mindre belastning i form av kort reisevei som vi ser vil kunne gi denne pasientgruppen en bedre livskvalitet. Dette er et forslag som krever utredning og dialog med NLSH i forhold til organisering og drift. Økonomisk effekt er innenfor egen ramme, eventuelt med egenandel.

8.3.4 Bomiljøene

Bomiljø Rognan

Tabell 27: Bomiljø Rognan

Bomiljø Rognan	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	24 924 000
Tiltak, Reduksjon 50 % stilling Saltnes	- 355 000
Tiltak, Reduksjon 40 % stilling Hestekoene	- 152 000
Tiltak, Beboerne betaler for fellesområder	- 270 000
Rammejustering	5 009 000
Ny ramme	29 156 000
Prosentvis endring	17 %

Bomiljø Rognan består av 30 selvstendige omsorgsboliger til personer med utviklingshemming, hvorav 16 boliger har heldøgns bemanning og 14 boliger har tilsyn. Området har 38 årsverk. Områdets oppgaver er praktisk bistand, ledsagertjeneste, habilitering, miljøterapi, BPA-barn og avlastning for barn. Sammenslåingen av bomiljøet under felles ledelse har gått bra, og drifta i Saltnes og Hestekoene går godt. BPA tilbudet til personer under 18 år ligger til bomiljø Rognan. Nye BPA-ordninger har økt sterkt i 2021, noe som vil fortsette i 2022, og som medfører økt behov for personellressurser tilsvarende 4 årsverk. I 2022 vil tilbudet som har vært gitt i barneboligen bli flyttet på grunn av stor nedgang og endring av behov.

Det første forslaget fra bomiljøet er reduksjon i stilling 50% Saltnes. Saltnes har i dag ca. 20 tjenestemottakere med varierende bistandsbehov. Dersom bomiljøet skal spare 50 % stilling, så kan dette få konsekvenser for tjenestemottakerne. Tiltaket anses likevel som gjennomførbart og forsvarlig. Ved å organisere den daglige driften mer effektiv, kan dagens tilbud opprettholdes. Det estimeres en halvårseffekt, da man må justere både turnuser og ukeplaner før tiltaket kan iverksettes. Den økonomiske effekten vil være kr 0,350 mill.

Det andre forslaget er reduksjon 40 % stilling ved Hestekoene. Hestekoene 11 består av 4 leiligheter uten personalbase. 2 av de 4 beboerne har flyttet til andre tjenestesteder i kommunen på grunn av endrede behov. Hestekoene 11 er utformet på en slik måte at det ikke er tilrettelagt for at ressurskrevende tjenestemottakere skal bo der. Sparetiltaket iverksettes ved naturlig avgang. Inntil da sparer man på innleie ved sykdom, ferie og annet fravær. Estimert økonomisk effekt er kr 0,150 mill.

Det siste forslaget til sparetiltak for tjenesten er at kostnader for fellesområder i heldøgns bomiljø dekkes av beboerne. Denne saken har prinsipiell betydning fordi den får betydning for alle omsorgsboliger med fellesareal og personalareal. Saltdal Kommune betaler kr. 22 000 pr. mnd. i husleie for Skogbrynet 8. Denne kostnaden dekker leie av fellesareal. Det bor

til sammen 7 tjenestemottakere i Skogbrynet 8 (Saltnes) som Boligstiftelsen opplyser betaler husleie på henholdsvis kr 7300/8300 for 50/73 kvm. Dersom husleien skal dekke fellesutgiftene i tillegg blir det 3100,- ekstra i husleie per måned. Tiltaket vil gi presedens for etableringen av de nye omsorgsboligene på Vensmoen. Heldøgns omsorgsboliger krever personalbase og fellesareal. Konsekvensene er økt husleie for beboerne, som kan oppleves som krevende for privatøkonomien og føre til at enkelte vil måtte søke om bostøtte. Kommunen ville ikke hatt utgiftene dersom behovet for heldøgns omsorgsboliger ikke var tilstede. Økonomisk effekt estimeres til kr 0,270 mill.

Bomiljø Vensmoen 1

Tabell 28: Bomiljø Vensmoen 1

Bomiljø Vensmoen 1	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	30 129 000
Tiltak	-
Rammejustering	- 8 153 000
Ny ramme	21 976 000
Prosentvis endring	27 %

Områdets ansvar er 13 omsorgsboliger til personer med psykisk utviklingshemming, 4 institusjonsplasser for personer med rus og psykiske lidelser, hjemmetjenester til hjemmeboende med rus og psykiske utfordringer, oppfølging av personer med lettere psykiske lidelser, praktisk bistand, ledsagertjeneste, habilitering, miljøterapi og institusjonsdrift. Bomiljø Vensmoen 1 er døgnbemannet og har 40 årsverk.

Innsatstjenesten er en del av området og gir lavterskel oppfølging, samtalerterapi og gruppeterapi til personer med psykiske helseplager. Dette er et dagtilbud og bemanner 3,4 årsverk.

Fra 01.01.2022 forslås psykisk helsetjeneste lagt under samme tjenesteleder som bomiljø Vensmoen, uten en fysisk samlokalisering. Både psykisk helsetjeneste og ROP ønsker sammenslåing for å styrke fagligheten innenfor tjenestetilbudet til personer med rus- og psykiske lidelser. Det er jevn økning i behovet for tjenestene.

Forslag i budsjettet er felles ledelse for psykisk helsetjeneste og Rus/ psykiatritjenesten. Begge tjenester ser fordelene med det. Psykisk Helsetjeneste har base på Rognan og Rus- / psykiatritjenesten har sine lokaler på Vensmoen. Det ytes tjenester fra begge tjenester til hjemmeboende brukere i hele kommunen. Psykisk helsetjeneste har ansvar for de «lette brukere», altså de med mildere og moderate former for psykisk lidelse, mens Rus-/ psykiatritjenesten har ansvaret for de «tyngre brukere», det vil si brukere med uttalte og kroniske lidelser, sammensatte lidelser rus/ psykiatrilidelser. Alle brukere hører imidlertid under målgruppa rus og psykisk helse. De kan ha behov for langvarige tjenester. Alle over 18 år. Det foreslås ingen sammensmelting av disse to tjenester, men det forslås felles

ledelse, altså knyttet til en Tjenesteleder. Det foreslås videreføring av fagkoordinator i begge tjenester. Fagkoordinator i Rus/ psykiatri på Vensmoen har også rollen som ruskoordinator.

Under Tjenesteområdet Vensmoen 1 er Fløyveien 12, Fløyveien 14, Fløyveien 18 (ROP-bolig) og Fløyveien 24. I tillegg foreslås nå Psykisk helsetjeneste å bli innlemmet i tjenesteområdet. Tjenesteleder har kontor/ base på Vensmoen. Det er, og vil fortsatt være et stort tjenesteområde, med mange brukere, og med svært mange ansatte. En er imidlertid kommet fram til at dette blir en kortsiktig løsning, inntil nye omsorgsboliger på Vensmoen står klar. Da blir det en ny gjennomgang av lederstruktur og organisering. Med felles ledelse kan en oppnå mer samarbeid innen hele fagfeltet rus/ psykisk helse, mer faglig samarbeid og utviklingsarbeid. En får et større fagmiljø, mindre sårbart i spesielle perioder og bedre ressursutnyttelse. I dag ivaretas lederfunksjonen i Psykisk helsetjeneste av konstituert tjenesteleder, som kombinerer dette med operativ faglig tjeneste til brukerne. Stillingen opprettholdes derfor videre i tjenesten, men ikke som lederfunksjon. Det er ingen synelig risiko ved dette forslaget, som da innebærer en helhetlig og samordnet rus/ psykiatritjeneste, med to fagbaser. Forslaget innebærer ingen økonomiske konsekvenser.

Bomiljø Vensmoen 2

Tabell 29: Bomiljø Vensmoen 2

Bomiljø Vensmoen 2	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	27 207 000
Tiltak, Reduksjon 20 % stilling Fløyveien 16	- 152 000
Tiltak, Økt egenbetaling ferdigbehandlet pas.	-250 000
Rammejustering	6 999 000
Ny ramme	33 804 000
Prosentvis endring	24 %

Bomiljø Vensmoen 2 har 21 Omsorgsplasser til eldre og psykisk utviklingshemmede med heldøgns bemanning, 10 korttids- og rehabiliteringsplasser og 1 avlastningsplass. Området yter tjenester som praktisk bistand, ledsagertjeneste, habilitering, miljøterapi, utredning, observasjon og kartlegging. Det er 38 årsverk på Bomiljø Vensmoen 2. Tjenesteområdet rommer Saltdal korttid- og rehabilitering og tre boliger for psykisk utviklingshemmede beboere. Hovedsatsningsområdene i 2022 er byggingen av nye omsorgsboliger, samt øke pasientgjennomstrømningen, fordi mange eldre blir liggende i avdelingen og vente på sykehjemsplass. Dette oppholder rehabiliteringsplassene og er ikke hensiktsmessig.

Forslag til sparetiltak er reduksjon på 0,2 årsverk i Fløyveien 16. Forslaget har ingen risiko. Personale som allerede er på topp ved Fløyveien 20, flyttes over til Fløyveien 16. Økonomisk effekt er en besparelse på kr 0,150 mill.

Forslag for å øke inntektene er revisjon i egenbetaling for ferdigbehandlede pasienter i korttids- og rehabiliteringsavdelingen. Med økt betaling vil det bli dyrere for ferdigbehandlede pasientene å ha opphold utover 60 døgn ved korttid – og rehabiliteringsavdelingen. Økt egenbetaling er en praksis som er vanlig i våre nabokommuner. Konsekvenser ved økt egenbetaling er at det kan gi motivasjon til økt egeninnsats for hjemreise til normert tid. Ved at pasienter som er ferdigbehandlet ved korttids- og rehabiliteringsavdelingen kommer seg hjem til normert tid og ikke opptar en plass kan kommunen ta inn ny pasienter tidligere. Får en sirkulasjon på plassene ved korttid- og rehabiliteringsavdelingen vil en også kunne hjelpe flere i løpet av et år. Ledig kapasitet ved avdelingen vil også si at en har ressurser til å ta imot flere utskrivningsklare pasienter fra sykehuset slik at en unngår mulkt for overliggere ved Nordlandssykehuset. Ledig kapasitet på området kan frigi personalressurser til bruk ved andre områder i avdelingen. Økonomisk effekt av tiltaket estimeres til kr 0,250 mill.

8.3.5 Helsestasjon

Tabell 30: Helsesatsjon

Helsestasjon	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	4 291 000
Tiltak, reduksjon 20 % stilling jordmor	- 153 000
Rammejustering	- 98 000
Ny ramme	4 040 000
Prosentvis endring	-6 %

Tjenesteområdet helsestasjon består av helsestasjon, jordmor og psykolog. Helsestasjon har 6,7 årsverk. Koronaepidemien har lagt beslag på store ressurser på Helsesenteret i 2021 og dette forventes å fortsette i 2022. Helsestasjon har holdt fokus på vaksinerings av befolkningen og arbeidet vil fortsette i 2022. Oppfølgingen av barn- og unge i skolehelsetjenesten på Røklund ble økt med 20% i 2021, med positiv effekt for skolemiljøet. Jordmortjenesten opplever nedgang i antallet barnefødsler.

På bakgrunn av kommunens økonomi er helsestasjonen bedt om å se på kostnadsbesparende tiltak innenfor svangerskapsomsorgen, begrunnet med nedgang i antallet fødsler de to siste årene. Saltdal har jordmor i 100% stilling, noe som innebærer døgnkontinuerlig vaktberedskap og følgetjeneste i ukedagene for gravide i kommunen. Forslag til sparetiltak er å redusere jordmorstillingen med 20 %. Konsekvensene av en reduksjon i stillingen kan føre til bortfall av jordmor-vakt. Komplikasjoner under fødsel kan oppstå akutt og det kan være livstruende for både mor og barn at helsepersonell er langt unna. Det gir trygghet når gravide har en kjent fagperson som de kan kontakte uansett tid på døgnet. For 2022 er fødselstallene økende. Kommunen oppfyller lovkravet om hjemmebesøk 1-3 dager etter fødsel. Ved reduksjon i jordmor-ressursen er dette i risiko.

Jordmor utfører amnehjelp på ettermiddager/kveld/helg. Saltdal har god ammerate. Sparetiltaket har en økonomisk effekt på kr. 0,150 mill.

8.3.6 Legetjenesten

Tabell 31: Legetjenesten

Legetjenesten	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	13 233 000
Tiltak, Reduksjon 100 % stilling fastlege	- 850 000
Tiltak, Reduksjon Servicepersonell legetj.	- 457 000
Rammejustering	743 000
Ny ramme	2 669 000
Prosentvis endring	-4 %

Legetjenesten består av 7 fastleger som håndterer totalt 4.687 listepasienter, eller 650 listepasienter pr. fastlege. Fratrasket offentlige oppgaver, har kommunen 5,3 fastlegeårsverk. Utgifter til lønn og sosiale kostnader utgjør omtrent kr 1,450 mill. pr. fastlegeårsverk. For kurativt fastlegearbeid får kommunen inntekter i form av egenandeler og refusjoner. Pr. fastlegeårsverk kan dette dreie seg om kr 0,750 mill. årlig. Dersom tjenesten reduseres med 1 fastlegeårsverk, er det vanskelig å forutse hvordan dette vil slå ut på inntektssiden. Fastlegene arbeider i team sammen med ca. 5,6 stillinger for hjelpepersonell. Utgifter for lønn og sosiale utgifter for 1 stilling for hjelpepersonell utgjør ca. kr 0,560- 0,690 mill., avhengig av profesjon og ansiennitet. Også fra hjelpepersonalets aktivitet får kommunen inntekter i form av egenandeler og refusjoner. Dersom 1 stilling for hjelpepersonell faller bort, er det rimelig å anta at inntektene vil bli redusert med kr 0,100 mill. på årsbasis på grunn av lavere aktivitet. Reduksjon i stilling som helsepersonell tilknyttet legetjenesten er også foreslått redusert. Estimert økonomisk effekt for 2022 er kr 1,300 mill. Det

8.3.7 Fysioterapi/Ergoterapi/Fysak

Tabell 32: Fysio/ergoterapi/fysak

Fysio/ ergoterapi/fysak	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	4 035 000
Tiltak, øke en stilling ergoterapeut	476 000
Tiltak, vakanse stilling fysio	- 152 000
Rammejustering	106 000
Ny ramme	4 465 000
Prosentvis endring	11 %

Etablering av hverdagsmestrings team i tråd med kommuneplanens samfunnsdel og «Bedre helse for alle». Det foreslår å ansette en ergoterapeut som koordinerer tverrfaglige ressurser med fokus på å holde innbyggerne friske og selvhjulpne lengst mulig. Fagkompetansen til ergoterapeuter har et høyere fokus på «opprettholdelse av funksjon» enn andre yrkesgrupper. Kommunens nåværende ressurs er knapp sett opp mot KOSTRA-analyser og ergoterapeuten benyttes i hovedsak til oppfølging av hjelpemiddelbehov. Gjennom å øke denne ressursen vil kommunens hverdagsmestring-team kunne etableres og driften av teamet sikres. Erfaringer fra andre kommuner er at ergoterapistillinger som jobber med hverdagsmestring, hverdagshabilitering og rehabilitering «tjener seg inn» fordi innbyggerne bor lengre hjemme, med færre helsetjenester og langtidsopphold utsettes eller unngås. Det er bærekraftig kommuneøkonomi å legge til rette for at innbyggere over 67 år holder seg friske og hjemmeboende lengst mulig, sett opp mot fordelingen av innbyggertilskudd. Økonomisk effekt utgjør kr 0,475 mill. i 2022 og senere år kr 0,890 mill. Et annet sparetiltak på område er å holde 20% stilling vakant i ett år. Konsekvensen er redusert tilbud om fysioterapi aktivitet. Økonomisk effekt er en besparelse på kr 0,150 mill.

8.3.8 Barnevern

Tabell 33: Barnevern

Barnevern	
Endelig budsjetttramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	12 117 000
Tiltak, reduksjon stilling familieveileder	- 495 000
Rammejustering	178 000
Ny ramme	1 800 000
Prosentvis endring	-3 %

Interkommunal barnevernstjeneste i samarbeid med Beiarn kommune. Saltdal kommune er vertskommune. Teambasert tjeneste med undersøkelsesteam og tiltaksteam. Barnevernstjenesten har 6 årsverk. Barneverntjenesten står ovenfor den nye oppvekstreformen i 2022. Tjenesten har jobbet målrettet med planlegging i interkommunale nettverk de siste årene for å forberede seg på endringene dette medfører i forhold til tidlig innsats, fosterhjemsrekruttering, fosterhjemsoppfølging og kompetanseheving. Fra 2022 er det endringer i barnevernsreformen som innebærer at kommunene får et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak. Kommunene får fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem og får endrede egenandelssatser for bruk av statlige barnevernstjenester. Egenandelene for Bufetats tilbud om spesialiserte fosterhjem, institusjon og akuttiltak økes. Økningen i kommunal egenandel er betydelig. For bruk av spesialiserte hjelpetiltak reduseres egenandelen. Fordeling av tilskudd til kommunene vil basere seg på statistisk informasjon om tiltaksbruk. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har anbefalt at kommunene forbereder seg på de økonomiske konsekvensene av barnevernsreformen ved å se nærmere på egen tiltaksbruk.

Forslag for å komme på ramme er å avvikle 60 % stilling som familieveileder. Kommunen har hatt tilbud om familieveiledning på lavterskelnivå ut fra et forebyggende perspektiv og målfokus. Familieveilederstillingen har de siste årene hatt organisatorisk tilhørighet i barneverntjenesten. Tidligere budsjettprosesser har resultert i reduksjon i tilbudet. Det finnes derfor ingen tilgjengelige ressurser utover de ressursene barneverntjenesten og helsestasjonen prioriterer innenfor egne rammer. Konsekvenser av reduksjon i familieveilederstillingen vil kunne bli at utfordringene til de barna og familiene som har behov for denne hjelpen øker i omfang og kompleksitet. Alvorlige utfordringer kan føre til manglende måloppnåelse av gjeldende endring- og problemløsning for de barna og familiene det gjelder, noe som vil kunne resultere i behov for iverksetting av mer spesialiserte tiltak. Tyngre tiltak medfører ytterligere behov for ressursprioritering, noe som gir ringvirkninger i form av at stadig flere barn med mindre alvorlige hjelpebehov ikke kan motta tilsvarende oppfølging. Fokus på forebyggende arbeid og lavterskelinnsats i kommunen reduseres. Det tverrfaglige fokuset og samarbeidet blir svekket. Barnevernsreformen medfører økte kostnader i form av forhøyede egenandeler til statlige tiltak, noe som stiller krav til økt kommunal innsats på tiltak til barn, unge og familier. Økonomisk effekt gir en besparelse på kr 0,5 mill. Tiltaket kan effektueres fra 01.01.2022.

8.3.9 Knaggen aktivitetssenter

Tabell 34: Knaggen

Knaggen	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	5 733 000
Tiltak	-
Rammejustering	9 000
Ny Ramme	5 742 000
Prosentvis endring	0 %

Tjenesteområdet gir dagtilbud, aktivitetstilbud og arbeidstilbud til eldre og personer med utviklingshemming, demens, rusproblemer og psykiske utfordringer. Totalt er det 165 personer som får et tilbud gjennom tjenesten. Tjenesteområdet har 11,7 årsverk. Demensomsorg er et satsningsområde for dagaktivitetstilbudet ved Knaggen. Aktivitetssenteret overtar ansvaret for hukommelsesteamet fra 01.01.22 med den hensikt å samordne og koordinere arbeidet i teamet opp mot dagtilbudet. Knaggen har allerede overtatt koordineringen av fritidskontakter, noe som har fungert utmerket. Knaggen har samme ramme for 2022 som inneværende år.

8.4 Tekniske tjenester

Avdelingen tekniske tjenester består av tjenesteområdene byggforvaltning, plan og utvikling og teknisk drift. Avdelingen rapporterer til kommunedirektør.

8.4.1 Byggforvaltning

Tabell 35: Byggforvaltning

Byggforvaltning	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	21 283 000
Tiltak, stenge samfunnshuset	-185 000
Tiltak, tilstandsanalyse prioriterte bygg	500 000
Tiltak, Renholdsplan 2021	100 000
Rammejustering	463 000
Ny ramme	22 161 000
Prosentvis endring	4 %

Byggforvaltning består av områdene administrasjon, vaktmestertjenester, snekkertjenester og renhold. Området består av 30,62 årsverk. Hvorav 2 årsverk hører til administrasjon, 9,7 årsverk til vaktmestertjenesten, 1 årsverk til snekkertjenesten og 17,92 årsverk hører til renholdstjenesten.

Byggforvaltning har hatt en prosess der plasstillitsvalgte, verneombud og renholdsleder har deltatt med tanke på å finne tiltak for å komme på tildelt ramme. Det er begrenset med frie driftsmidler. De to største postene er løpende driftskostnader og spesifisert vedlikehold. Når en ser på regnskapet, så er disse postene ofte overskredet. Mye av driftsmidlene er også bundet opp i kostnader for lovpålagt sakkyndig kontroll av bygninger. Byggforvaltning har samlet kommet fram til følgende forslag:

Forslag for å komme på ramme er å stenge Rognan Samfunnshus. Vaktmesterstilling reduseres med 20 %, renholdstilling på 15 reduseres og vedlikehold reduseres. Samlet økonomisk effekt ved å stenge samfunnshuset er kr 0,185 mill. Samfunnshuset er i dårlig forfatning og vedlikeholdsetterslepet er stort. Tiltaket vil også innebære en besparelse for kulturkontoret på ca. kr 24 000. Dagens aktivitet består av øvingslokale for sang og musikk, leikarring, kino, utleie til bursdager og bryllup. Konsekvensen av at stenge samfunnshuset er at aktivitetene som arrangeres der må flyttes til annet lokale. Det er aktivitet nesten hver dag i bygget. Bygget brukes også i beredskapssammenheng.

Det er behov for å få en oversikt over tilstanden til bygningsmassen i kommunen slik at det er mulig å prioritere for framtidig drift. Det er satt av kr 0,500 mill. ekstra for utarbeidelse av en tilstandsanalyse av kommunens bygninger. Dette er en prosess som vil ta flere år. Det er også satt av midler, i henhold til kommunestyresak 28/20, til utredning og etablering av en renholdsplan og digital programvare for renhold. Estimert økonomisk effekt er kr 0,100 mill. første år.

8.4.2 Plan og Utvikling

Tabell 36: Plan og utvikling

Plan og utvikling	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	7 179 000
Tiltak, Vakanse stilling ingeniør	-355 000
Tiltak, Vedlikehold sykkelsti	100 000
Rammejustering	27 000
Ny ramme	6 951 000
Prosentvis endring	-3%

I Plan og Utviklings opprinnelige forslag til konsekvensjustert budsjett for 2022 var det foreslått en netto ramme på kr. 7,445 mill. I forslaget var det forutsatt en videre drift på dagens nivå sammen med kjente endringer i forhold til budsjett 2021, der netto ramme er på kr. 7,179 mill.

Videreføring av tiltak fra 2021 er kr. 0,15 mill. til revidering av kommuneplanens arealdel. Plan og Utvikling fikk tildelt en endelig netto budsjettramme for 2022 på kr 6,951 mill.

Tjenesteområdets ansvarsområder er lovpålagte oppgaver innen saksbehandling og oppmåling, samt investeringsprosjekter ,hovedsakelig innen kommunal infrastruktur og bygg. Øvrige driftskostnader knyttet til stillingenes ansvarsområder utgjør en mindre andel av det totale budsjettet. Inntektene ved avdelingen kommer fra gebyrer ved oppmåling og saksbehandling, samt fordelte inntekter der avdelingens ansatte har vært involvert i kommunale investeringsprosjekter. For å komme på tildelt økonomisk ramme har man i hovedsak kuttet ned på konsulentbistand på kr. 0,200 mill. slik at det nå gjenstår kr. 0,100 mill. på budsjettet. Dette betinger at avdelingen får tilsatt en ingeniør i vakant stilingen som

nå har stått ledig fra mai 2020. I budsjettet er det foreslått at stillingen står vakant frem til våren med en estimert økonomisk effekt på kr 0,355 mill. Plan og utvikling skal være en utviklingsaktør i kommunen, og ønsker å styrke fokus på dette i økonomiplanperioden. I oppfølging av kommunestyresak 51/21 så er det lagt inn tiltak for vedlikehold av sykkelsti i området Storjord – Rognan. Estimert økonomisk effekt ved dette tiltaket er en økt utgift på kr 0,100 mill.

Satsningsområdene for Plan og Utvikling i budsjett og økonomiplanperioden vil være innenfor tre hovedområder. Det ene er lovpålagt saksbehandling og oppmåling, samt veiledning ut fra ulike plan- og lovverk. Dette utgjør en stor andel av oppgavene for avdelingen. Det vil være viktig med fokus på god og effektiv saksbehandling i både delegerte saker og i saker til det politiske nivå.

Videre er det et satsningsområde for Plan og Utvikling å være ajour med utarbeidelse av planer som avdelingen har et ansvar for. Vedtatt kommunal planstrategi 2020-2023 gir en samlet oversikt over hvilke kommunale planer som skal utarbeides i perioden, og Plan og Utvikling har ansvar for eller er på annen måte involvert i mange av disse. Avdelingen har hovedansvar for planlagt rullering av kommuneplanens arealdel, og denne vil i hovedsak bli gjennomført i 2022. I kommunal planstrategi er det videre vedtatt at det skal utarbeides planer både for vann og avløp i perioden 2021-2023. Motorferdselsplan skal også ferdigstilles i perioden, i likhet med Hovedplan skogsveier. Hovedplan for kommunale veier skal utarbeides, i samarbeid mellom Plan og Utvikling og Teknisk drift. Arbeidet er påbegynt og forventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Et tredje satsningsområde er oppfølging av politisk vedtatte planer og øvrige vedtak. Blant annet er reguleringsplan for Nygård sør under utarbeiding for å imøtekomme behovet for tilgjengelige kommunale boligtomter. Planen forventes ferdig behandlet i 2022/23. Når planen er vedtatt vil det bli behov for opparbeiding av kommunal infrastruktur i området. Vedtatt landbruksplan skal også følges opp i planperioden, dette skal gjøres blant annet gjennom et to-årig samarbeidsprosjekt mellom Agro Saltdal og kommunen.

Av politiske vedtak er det flere investeringsprosjekter som skal gjennomføres. Det skal etableres en permanent løsning for demningen ved Møndammen i 2022. Videre skal VA etableres i 2022 tilknyttet industriområde ved Osøyra, og likeledes VA ved reguleringsplan Bygdetunet sør. I tillegg ferdigstilling av parkeringsplass tilknyttet skuterløypa i Skaiti. Tjenesteområdet er også involvert i planene for Helsehus på Rognan og omsorgsboliger på Vensmoen. Videre deltar tjenesteområdet i planlegging av ombygging av Slipen Scene, der investeringen etter planen skal iverksettes i 2022. Bruksendring vil også kreve ny reguleringsplan for området. Plan og Utvikling vil også bli involvert i andre større og mindre kommunale investeringsprosjekter som blir aktuelle i perioden 2022 og senere i økonomiplanperioden. Blant annet opparbeiding av arealer i tråd med vedtatt reguleringsplan for uteområder ved SPAR/kommuneparken. Adresseprosjektet i Saltdal ble sluttført og vedtatt i 2020, og dette må nå følges opp videre med skilting av veier. Før dette kan gjennomføres må kostnader avklares og egen finansiering vedtas.

8.4.3 Teknisk drift

Tabell 37: Teknisk drift

Teknisk drift	
Endelig budsjettramme 2022	
som fremkommer slik:	
Netto budsjett 2021	7 235 000
Tiltak, drift parkering snøskuterløype	200 000
Tiltak, elektronisk stoffkartotek	32 000
Tiltak, reduksjon vedlikehold vei	- 645 000
Rammejustering	178 000
Ny ramme	7 000 000
Prosentvis endring	-3%

Teknisk drift har 15 årsverk og har ansvar for drift og vedlikehold av installasjon til gatelys, vann- og avløp, samt vedlikehold og brøyting av vei.

Teknisk drift har hatt en prosess i samarbeid med tillitsvalg og HMS- gruppen, for å finne tiltak som kan redusere utgiftene til avdelingen. Tiltakene vil ha en positiv effekt for de ansatte i tillegg til å potensielt gi en stor innsparing i driftskostnadene.

Forslag for å komme på ramme er å avslutte kommunal drift av veier med mindre enn tre husstander. Det foreslås å slutte å brøyte vinterveg til Skippmannvikfjell (kr 0,300 mill.) og vinterbrøyting til Botnvann (kr 0,300 mil.), samt redusere vedlikehold av vei på sommer (kr 45 000,-). Tiltaket vil gi varig besparelse på ca. kr 0,645 mill. Kostnaden er beregnet for de lengste strekningene ettersom det kommunale vegnettet ikke i god nok grad kartlagt for mindre strekninger. Dette er en prosess som vil være en naturlig del av arbeidet med hovedplan veg. Ettersom etterslepet på det kommunale vegnettet er stort er det et ønske at ikke hele besparelsen forsvinner ut av vårt område, men kan brukes til opprusting av gjenværende vegnett.

De lengste strekningene er også de som gir størst belastning på de ansatte. De er smale, svingete og rasutsatte. Konsekvensen ved for eksempel en utforkjøring med brøytebil, er potensielt meget alvorlig. Konsekvensen av tiltaket er at kostnaden for de som er bosatt langs de strekningene der vedlikeholdet opphører, vil øke. Kanskje vil noen strekninger ikke lenger være mulig å holde åpne på vinteren. Det er også populære utfartsområder tilknyttet disse strekningene. I budsjettet er det satt av kr 0,200 mill. til drift av parkeringsplass for skuterløype fra Skaiti til grensen. Når det gjelder elektronisk stoffkartotek er det satt av kr 32 000 til det i budsjettet. Det er viktig at kommunen har et elektronisk stoffkartotek som HMS tiltak, da det er et viktig verktøy for å avdekke risiko knyttet til arbeid med kjemikalier.

9. Vedlegg

1. Bevilgningsoversikt investering, andre ledd – full oversikt
2. Oversikt valgte tiltak drift
3. Oversikt alle tiltak drift
4. Oversikt valgte tiltak investering
5. Oversikt alle tiltak investering